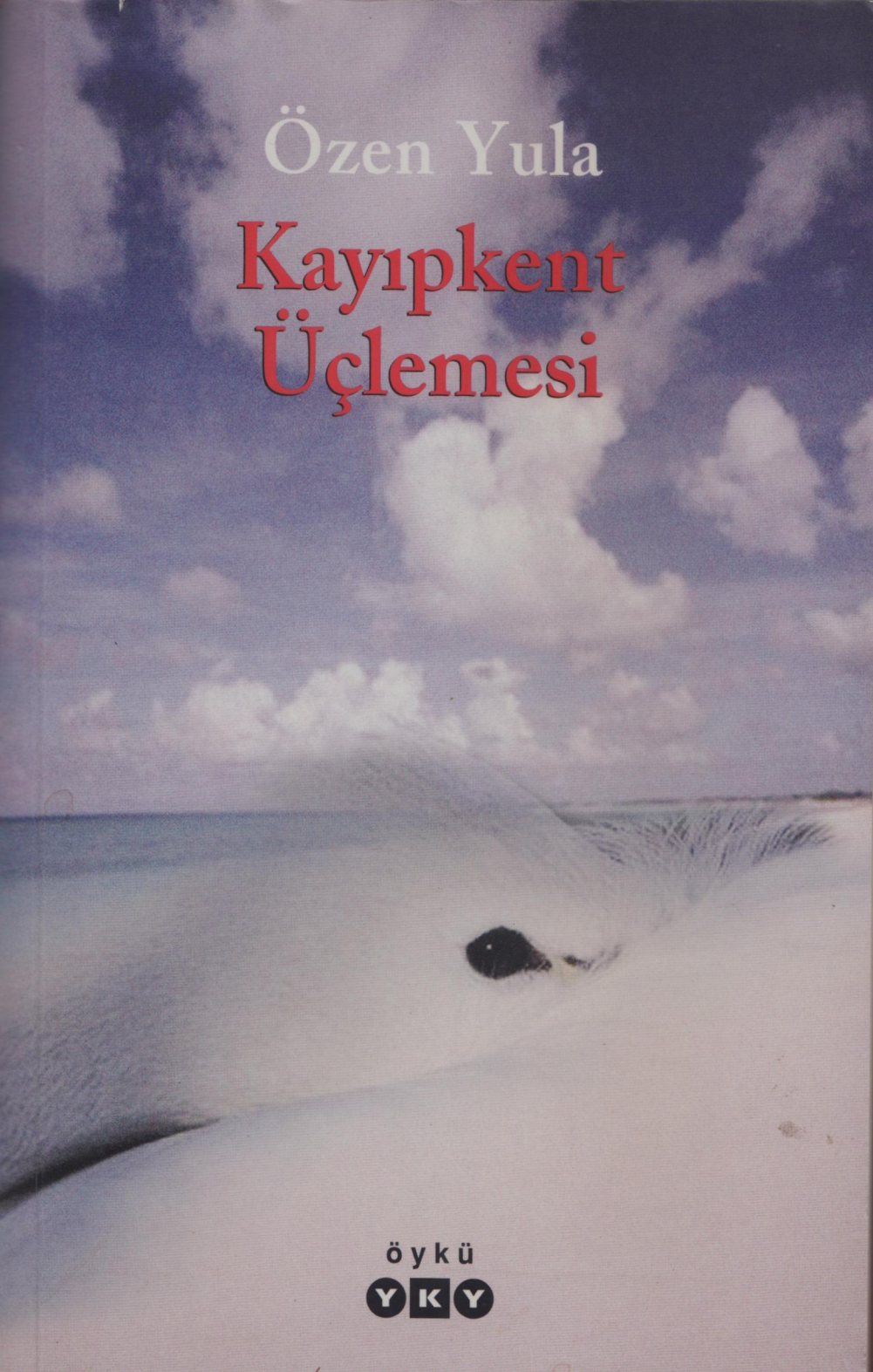

Özen Yula
Kayıpkent Üçlemesi
öykü
YKY

KAYIPKENT ÜÇLEMESİ

Özen Yula Eskişehir'de doğdu. Lise eğitimini ABD'de Oregon'da tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek lisansını Ankara Üniversitesi Tiyatro Anabilim Dalı'nda tamamladı. Bir süre New York'ta bulundu.

Oyunları İngilizce, Almanca, Fransızca, Bulgarca, Fince, Lehçe, Japonca, Rusçaya çevrildi; turnelerle Almanya, Avusturya, İngiltere, Hollanda, Japonya, Mısır gibi ülkelerde sahnelendi.

Ay Tedirginliği ile sonuncu Bonn Bienali'nde ve Viyana'da "kontext: Europa" Festivali'nde Türkiye'yi yazar olarak temsil etti. *Gayri Resmi Hurrem* Berlin'de Tiyatrom Topluluğu tarafından sahnelendi; Bulgaristan'da okuma tiyatrosu yapıldı. *Aşk Evlerden Uzak* Lehçeye çevrildi; Polonya'da *Dialog* dergisinde basıldı. *Sahibinden Kiralık* Sorbonne Üniversitesi'nde karşılaştırmalı çeviri olarak yapıldı; Berlin'de Schaubühne am Lehniner Platz'da okuma tiyatrosu olarak sergilendi. Aynı tiyatroda sergilenen "Orient Express" projesinin "İstanbul-Sofya" bölümünü yazdı. Bir hikâyesi İngilizceye çevrildi; Kanada'daki *Descant* dergisinin Türkiye Özel Sayısı'nda basıldı. İki arkadaşı ile yazdığı *Eksik Defter, Tuhaf Kitap* İngilizce, Fransızca, Türkçe olarak basıldı; Lüksemburg'da satışa sunuldu.

Şimdi İstanbul ile Ankara'da yaşıyor. Serbest yazarlık ve tiyatro yönetmenliği yapıyor.

Yapıtları: Öykü: *Öbür Dünya Bilgisi* (1993); *Kayıpkent Üçlemesi* (1994), *Buğuevi* (1998); *Arızalı Kalpler* (2002), *Tanrı Kimseyi Duymuyor* (2005).

Roman: *Hayat Bir Kere* (2000).

Anlatı-Deneme: *Jartiyer, Kırbaç ve Baby-Doll'ün Ötesindekiler* (2001); *Eksik Kitap, Tuhaf Defter* (Birhan Keskin ve Tül Akbal Süalp ile beraber; 2004).

Oyun: *Toplu Oyunları 1* (*Ay Tedirginliği-Dünyanın Ortasında Bir Yer*, 1996); *Toplu Oyunları 2* (*İstanbul Beyaz, Rakı Rengârenk-Kırmızı Yorgunları-Gözü Kara Alaturka*, 1998); *Toplu Oyunları 3* (*Gayri Resmi Hurrem-Sahibinden Kiralık-Yakındoğu'da Emanet*, 2002);

Ödülleri: *Ay Tedirginliği* oyunuyla 2001 Afife Jale Tiyatro Ödülleri'nde Cevat Fehmi Başkut En Başarılı Oyun Yazarı Ödülü; *Arızalı Kalpler* adlı kitabındaki "Mazi Taşıyan Trenler" hikâyesiyle Milliyet Ödülleri'nde 2001 Haldun Taner Öykü Ödülü Birinciliği; *Gayri Resmi Hurrem* oyunuyla Tiyatro dalında 2002 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü; *Gayri Resmi Hurrem* adlı oyunuyla 2004 Afife Jale Tiyatro Ödülleri'nde Cevat Fehmi Başkut En Başarılı Oyun Yazarı Ödülü; *Kırmızı Yorgunları* ve *Gayri Resmi Hurrem* adlı oyunlarıyla 2004 İsmet Küntay Ödülleri'nde En İyi Oyun Yazarı Ödülü; *Gayri Resmi Hurrem* oyunuyla 2004 Tiyatro Ödülleri'nde Yılın Yerli Oyun Yazarı Ödülü.

Özen Yula'nın
YKY'deki kitapları:

Tanrı Kimseyi Duymuyor *(2005)*
Jartiyer, Kırbaç ve Baby-Doll'ün Ötesindekiler *(2005)*
Arızalı Kalpler *(2005)*
Hayat Bir Kere *(2006)*
Buğuevi *(2006)*
Öbür Dünya Bilgisi *(2006)*
Kayıpkent Üçlemesi *(2006)*

ÖZEN YULA

Kayıpkent Üçlemesi

ÖYKÜ

YKY
İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 2364
Edebiyat - 727

Kayıpkent Üçlemesi / Özen Yula

Kitap Editörü: Onca Tapınç Uğurlu
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak Tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Üç-Er Ofset
Yüzyıl Mah. Massit 5. Cad. No: 15 Bağcılar / İstanbul

1. Baskı: Mitos Yayınları, 1994
YKY'de 1. Baskı: İstanbul, Temmuz 2006
ISBN 975-08-1113-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2005
Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://yky.estore.com.tr
www.teleweb.com.tr

KAYIPKENT ÜÇLEMESİ 1

SIR

"Ceci n'est pas une pipe."
Michel Foucault

Ey, lül!

Nasıl anlatayım, bilmem ki! Yani, "Anlat!" demesi kolay. Bir şeyi, işin doğrusu bir felaketi yaşamamış olan insanlar, her zaman, yaşamış olan insanların ağzından bir şeyler duymaya, o felaketin ayrıntılarını öğrenmeye ve bunlara göre fikir yürütmeye meraklıdırlar. Şimdi, anlatmasına anlatırım da; ondan sonra, beni dinleyenlerin hepsi, olaya kendi kafalarından yeni ayrıntılar yüklerler veya anlattığım ayrıntıları kendilerine nasıl uygun geliyorsa öyle anlar ve anlatırlar. E, olur mu böyle şey? O zaman, anlattığım ne işe yarar ki? Olsa olsa başkalarının anlatacakları hikâyelere kaynaklık eden bir hikâye olur anlattığım.

Bir başkasının yaşadığı ya da gördüğü ve anlattığı gerçeği, sahteliklerle süsleyip, ikinci kulaklara salmaya meraklıdır kimi. Öyleyse, sahteleştirilebilecek bir gerçeği, gerçekliği ne diye anlatmalı?

Ne var ki, bu ufku talazlı dünyada, en azından bir kişinin olanları bilmesi gerektir. Bir gerçeği bilen, ancak anlatmayan son kişi de ölürse, gerçek denilen bütün o yaşamışlığa yazık etmiş ve de gök kubbe altındaki yapılmaması gereken haksızlıklardan birine kendini paydaş kılmış olmaz mı o kişi? Hoş, anlatılması gerektiğini düşündüğüm şey, dünyayı değiştirebilecek veya dönüştürebilecek bir nitelikte bile değil; ama olsun varsın!

"Anlatayım!" demesi kolay!

"Tesadüf işte!

Seni bu küçük çıkmazın sol yanındaki üçüncü apartmanın teras katında bulacağımı nereden bilirdim?

O kadar uzun zamandır senin peşindeyim ki; bulunca, bir an inanamadım.

Kim ne derse desin, simge veya imge olmadığını ikimiz de biliyoruz. Sen sensin. Ötesi yok!

Çok küçüktüm o zamanlar. Sanki yoktum. Seni görmüştüm. Sen beni göremezdin ki! O kadar, o kadar küçüktüm ki!

Pikniğe gitmiştik.

Cılız bir dere akıyordu.

Hava çok güzeldi.

Ağır bir hastalıktan yeni kalkmıştım.

Sımsıkı giydirmişlerdi beni. Baharın başlangıcında üşütmemi istemiyorlardı.

Dedem, ninem, babam, annem, ablam, ağabeyim kavak ağaçlarının altındaki yeşilliklerin üzerine uzanmışlardı. Yağmur yağarsa altına sığınabilelim diye getirdikleri altı tane kara şemsiyeyi, bulundukları yerin az ilerisindeki düzlüğe yerleştirmişlerdi. Çimenlerin üstündeki açılmış kara şemsiyeler, adını bile bilmediğim bir bitkiye benziyorlardı.

Hepsi uykuya dalmıştı.

Güneş çimenlere vuruyordu; çimenlerin ısısı bana.

Uyumak istemiyordum. Sanki yıllarca uyumuş gibiydim.

Ablam, ağabeyimin elini tutmuştu. Dingin bir uykunun kucağındaydılar.

Ninem uykusunda homurdanıp, sağa sola dönüyordu çimenlerin üstünde.

Dedem huzur içindeydi.

Annemle babam tıpkı yatak odalarındaki gibi yan yana, birbirine değmeksizin yatıyorlardı.

Uyku kurtarıyordu.

Birazdan uyanıp, benim uyumadığımı anlayacaklardı. O zaman, ceza olarak bana çay saatinde tahinli kek vermeyeceklerdi.

Tahinli keksiz kalmayı göze alıp dereye doğru yürümüştüm. Derenin şırıltısı, orada benden başka yaşayan tek şeyin dere olduğunu imliyordu.

Derenin kıyısına oturdum. Dere yatağındaki taşların üstünden sekerek akan ince suya baktım. Su, kendini dinletebiliyordu:

— Uyan Maria! Sabah oluyor. Yola koyulmalıyız.
Bir ihtilal sabahındayız, unutma!
Uyursan unutursun.
İhtilal unutulmamalıdır Maria!

— Bitimsiz bir uyku olmalı Jose.
Uyumalıyım!
Çok acı çektim. Yeni bir gönül ihtilaline hazır değilim!

— Uyan Maria!

— Küçük bir kızdım Jose.
Büyüttüler, yürüttüler, uyuttular.
Birdenbire uyanmak çok zor. Uyumalıyım!

Silah sesleri duyuldu. Ardından bir kadın çığlığı işitildi. Maria olmalıydı.

Sesi tanıdım. Sesi tanıyınca dere sustu.

Annem avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

Piknik yerine döndüğümde, babamın anneme sarıldığını, onu sakinleştirmeye çalıştığını gördüm.

Ablam, ağabeyime sarılmış, ağlıyordu.

Ninem bir şeyler mırıldanıyordu.

Babam birdenbire, anneme bir tokat attı. Annem bağırmayı bıraktı, şaşkın şaşkın babamın yüzüne baktı, sonra hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Ağabeyimin eli ablamın saçlarında geziniyordu.

Resimde akışı önleyen bir parça vardı.

Dedem çevresindeki bütün seslere, hatta gürültüye rağmen huzur içinde yatıyordu.

Yağmur çiselemeye başladı.

Dedem haricinde hepimiz koşup kara şemsiyelerin altına sığındık. Altı tane şemsiye getirmişlerdi. Sanki içlerine doğmuş gibi.

Yağmur sağanağa çevirdi.

O hengâmede bir an seni gördüm. Sonra kayboldun.

Yağmur dedemi yıkadı.

Piknik sona ermişti.

Ninem:

— Kırk ikindiler başladı, dedi.

Annem ve Babam mesut günlerinde.
Soldan sağa: Babam ve Annem

Dedem mesut günlerinde.

Rüzgârlı bir öğle vakti cenaze kaldırıldı.

Evde her zamankinden daha çok ve çeşitli yemek vardı.

Teyzemle dayılarım cenaze için geldiler. Üç katlı evde iğne atsan yere düşmeyecekti.

Teyzemin ortanca kızı tavan arasına çıkan merdivenin sahanlığında külotunu indirip, ağabeyime orasını gösterdi. Sonra birlikte tavan arasına çıktılar.

O azap içinde geçen bir haftanın tek kayda değer olayı bu olmuştu.

Evin içi leş gibi gözleme kokuyordu.

Herkes durmadan yemek yiyordu.

İsilik oldum.

Teyzemin ortanca kızı ile Ablam mesut günlerinde.
Soldan sağa: Ablam ve Teyzemin ortanca kızı.

Tavan arasına çıkmam yasaklanmıştı.

O dönemki koşullardan çıkarabildiğim kadarıyla, ablam bir gün tavan arasına çıktığında bir ışıltı görmüş. Işıltının içinde dedem belirmiş. Dedem:

— Burada kokuşmuş bir şeyler var! demiş.

Ablam kendini çığlık çığlığa ikinci kata zor atmış.

O günden sonra da tavan arasına çıkmam yasaklandı. Oradan bir şey almak gerektiğinde babamla ağabeyim beraber çıkıp, hemen alınacak şeyi getiriyorlardı. Bu arada ninem durmaksızın bir şeyler mırıldanıyordu.

Yasak olan her şeyin büyülü olduğunu anlamam o zamana rastlar.

Güç bela bir hafta daha yasağa uydum. Sonra o fısıltıyı işittim.

Geceleri, uykularımı bir fısıltı böler olmuştu. Islık gibi bir ses:

— Sır, diyordu durmaksızın.

Sır sözcüğünün ne anlama geldiğini bilmiyordum.

Fısıltıyı duyduğum ilk gecenin sabahı ağabeyimin yanına gittim. Ağabeyim okula gitmek üzereydi.

— Ağabey, sana bir şey soracağım!

— Ne soracaksan hemen sor! Fazla vaktim yok. Okula gideceğim.

— Peki! Sır ne demek?

— O sözcüğü nereden duydun?

— Kimseye söylemeyeceğine söz ver!

— Söz!

— Dün gece bir ses duydum. Islık gibi bir ses bana devamlı "Sır" dedi.

— Tahtaların arasındaki çatlaklardan giren rüzgâr çıkarmıştır o ıslığı. Sen de birinin sana fısıldadığını sanmışsındır.

— Hayır! İnan ki duydum.

— Duyduğunu sandın!

— Sır ne demek?

— Bir daha o sözcüğü söyleme!

— Neden?

— Söyleme, işte o kadar!

— Ayıp mı?

— Evet! Hem annemler duyarlarsa çok kızarlar!

Sır sözcüğünün saklanması gereken bir şey olduğunu o gün öğrenmiştim. Sır saklanmalıydı!

O hafta içinde her gece o ses bana aynı sözcüğü fısıldadı:

'Sır'

Battaniyeyi başıma kadar çekiyordum, yastığı kulağımın üstüne kapatıyordum; ama yine de duyuyordum fısıltıyı.

Salı gecesi, ev halkı uyuduktan sonra yatağımdan çıktım. Basamakları yalınayak tırmandım.

Tavan arasına yaklaştıkça fısıltılar artmaya başladı.

Tavan arasına açılan tahta kapının önünde durdum.

Kapı benden çok daha büyüktü; bacaklarım ise kaçamayacak kadar küçük.

Tahta kapıyı güçlükle açtım.

İçerideki rutubet kokusu yüzüme çarptı. (Bunu ancak şimdi ayrımsayabiliyorum. Ayrıntılar, ancak zaman içinde yerli yerine oturtulabiliyor.)

Gözlerimin karanlığa alışmasını bekledim.

Bu yerin benim için bu kadar çekici olabileceğini daha önce aklıma bile getirmemiştim.

Karanlıkta bir fısıltı duyuldu:

— Gel!

İçeri girdim.

Arkamdan kapıyı çektim.

Karanlığın içindeydim.

Ağabeyim bazen bana kitap okuyor. Okuduklarından hiçbir şey anlamıyorum. Bunu niçin yapıyor ağabeyim? Yani, niçin anlayamadığım şeyleri bana okumakta ısrar ediyor?

— Günün birinde anlarsın. Henüz çok küçüksün! diyor.

Ağabeyimin bana okuduğu her şey sanki bir başka dilde yazılmış. Arada bir, bizim dilimize ait bazı sözcükler geçiyor. Bunları anladığım için seviniyorum. Bazen de anladığım birkaç sözcük bir araya getiriliyor; ancak bu sözcüklerin yan yana geldiklerinde ortaya koydukları anlam, sözcüklerin bir başlarına taşıdıkları anlamlardan çok daha farklı ve kimi zaman daha derin oluyor. (Bunu da bana ağabeyim söylemişti.)

Acaba ağabeyim okuduklarını nasıl anlıyor?

Bazı kitapları, hep bazı insanlar bazı şeyleri anlasınlar diye yazıyorlar. İyi de, anlayamayanlar ne yapsınlar?

Yazılanları niye anlayamıyorum?

Bu yazılanları kimler, nasıl, ne gibi amaçlarla yazıyorlar? Yazılanları kimler, nasıl, nelerden yola çıkarak anlıyorlar?

Yazılanları bir başka insanın ağzından duymak istemiyorum. Ben anlamalıyım.

Okumalıyım.

Ninem geceleri uykusunu yitirmeye başladığında, onun da öleceğini anlamıştım.

İnsan, ölümü bir kez görünce, ondan sonra ölüme yabancılık çekmiyor.

Bir akşamüstü odasına gittim.

Beni ilkin tanımadı.

— Geldin mi? dedi.

— Evet, dedim.

— Sen misin?

— Evet, dedim.

Başka kim olabilirdi ki?

Derin bir soluk aldı; elini göğsünün üstüne koydu.

— Hazırım! dedi.

— Nine ben tavan arasına çıktım! deyiverdim.

Söylememem gereken bir şeyi söylediğimi o an algıladım.

— Aman, sen misin? Ben de şey sanmıştım! dedi.

Anlamamıştı. Sevindim.

— Şu konsolun ikinci çekmecesini aç bakalım!

Zorlanarak açtığım çekmeceden küçük bir ayna çıktı.

— Onu bana ver!

Dediğini yaptım. Aynayı aldı; yüzüne iyice yaklaştırdı.

— Buğulanıyor! dedi.

Anlamamıştım.

— Anneni çağır! dedi.

Ayna elinden düştü.

Annemin yine bağırmaya başlayacağından çekindim. En iyisi kendi kendine öğrenmesiydi.

Ninemin odasının kapısını çekmeden önce:

— Nine ben tavan arasına çıktım! dedim.

Duymayacağını biliyordum.

Bir saat sonra annem bağırmaya başladı. Babam da anneme tokat attı. Bunun üzerine annem hıçkıra hıçkıra ağladı.

Ağabeyim, ablamın saçlarını okşuyordu.

O sırada kapı çalındı. Ablam kapıyı açmaya gitti.

Küçük ayaklarıma bakıyordum.

Bir örnek giyinmiş adamlar evin her yerini aradılar.

Ağabeyimin yatağının altında birtakım kitaplar buldular. Bir örnek giyinmiş dört adamdan en uzun boylu olanı sevinçliydi:

— Söylenenler doğruymuş! dedi.

Ondan biraz daha kısa boylu olanı:

— Sana gününü gösteririz! dedi.

En kısaları:

— Hadi bakalım! Toparlan, gidiyoruz! dedi.

Dördüncü adam yalnızca gülümsedi. (Şimdi düşünüyorum da, bu gülümseme bütün söylenenlere bedeldi.)

Evin içi karmakarışıktı.

Kitapları bir çuvala doldurdular.

Ağabeyimi büyük bir otomobilin içine soktular.

Annem hıçkırıyordu. Babam şaşırmış mıydı? Ablam bayıldı.

Küçük ellerime bakıyordum. Bu ellerde hayat çizgisi denen bir çizgi varmış. Bu çizgi insanın ne kadar yaşayacağını gösterirmiş. Teyzemin büyük kızı anlatmıştı bunu.

Dışarıdaki resmi yarım bırakıp, koşa koşa ninemin odasına gittim.

Ninem eskiden olduğundan daha iri göründü gözlerime.

İnsanların, öldükten sonra, yaşadıkları zamana kıyasla daha büyük görünebileceklerini o gün öğrendim.

Ninemin hayat çizgisini merak ediyordum.

Yatağının yanına gittim.

Elleri sımsıkı kapanmıştı. Yazı yazdığı elini tuttum. Bir süre parmaklarını açmaya çabaladım. Parmaklar açılmıyordu.

Sinirlenmiştim. Gücüm yetseydi parmakları kıracaktım.

Vazgeçtim.

Odadan çıkmak üzereyken birdenbire parmaklarının açıldığını gördüm. Yeniden yanına gittim. Avcunda, hayat çizgisi denilen yolu aradım. Bütün çizgiler birbirinin içine geçmişti. Aradığımı bulamadım.

Dışarıdan ablamın ağlaması duyuluyordu.

Arkamdan kapıyı çektim.

Ninem mesut günlerinde.

Bir ağacın altında oturuyorum.

'Burada oturmak, rüzgârın yüzümü okşayışını hissetmek, yaprakların çıkardığı o büyük kentlerin kalabalık alanlarının uğultusunu işitebilmek; o büyük uğultunun, hattâ çağıltının içinde öksüz ve yetim bir nokta gibi oturabilmek; başımın üstündeki dalların arasından uçsuz gökyüzünü, arada bir güneşe yamanan bulutları, devinen kuşları görebilmek ve hayata, yalnızca hayata darılmadan yaşayabilmek ne güzel şeymiş!' diye düşünmüş olmayı isterdim. Ancak, bunları şimdi düşünebiliyorum. Yani bunların hiçbiri elimde kalmadığı zaman.

Bu, şeye benziyor: hani bir kartpostalda, eşsiz olabileceğini düşündüğün bir manzara görürsün. Birçok ayrıntı dikkatini çeker. Oysa, o manzaranın içine girip ve bir süre orada kalma şansına sahip olduğun zaman, o eşsiz olduğunu düşündüğün manzaranın hiçbir önemi kalmaz. Manzara sıradanlaşır; hattâ yavanlaşır. İçinde yaşadığın zaman, manzaranın ayırdına varamazsın; yalnızca vardığını zannedersin. O görüntü, ancak karta basıldığı, canlılığını yitirdiği zaman, türlü türlü anlamlar ve güzellikler yüklersin ona.

O gün bunların hiçbirini düşünememiştim. Bugün düşünebiliyorum ama; artık 'o gün' yok!

O ağacın altında, canım çok sıkılmıştı; çünkü her şey fazlasıyla dingindi. Bir çocuğun dayanabileceği dinginliğin çok ötesinde bir dinginlikti o.

Büyük bir düzenle ve özenle sıralanarak yerleştirilmiş olan ölülerin arasındaki dar ve uzun yollarda yürümeye başladım.

O gün, üstünde yaşadığım bu gezegende müthiş bir saptama yaptım. Bu hayatta üç şey vardı:

1) Yerin altı

2) Yer

3) Yerin üstü.

Bu üç şeyden iki tanesinin, yani yerin altıyla, üstünün düzeni yerde yaşayanlar tarafından adlandırılıyor, anlamlandırılıyor, yoluna konuyor, belirgin kılınmaya çalışılıyordu. Demek ki, yalnızca yer vardı. Oradaki düzenlemeler de yerin altına ve üstüne göre anlamlandırılıyordu. Her şey çok basitti ve bu basitlik de, bütün basit olan şeyler gibi çok karmaşıktı. (Bunu o yaşta düşünebilmiş olmama hayret ediyorum.)

(Ben de! Ben de hayret ediyorum!)

— Hadi bakalım! Ninen huzur içinde yatacak. Darısı başımıza! dedi babam.

Bindiğimiz taksinin şoförü bize:

— Toprağı bol olsun! dedi.

Otomobil yolda ilerlerken, şuraya buraya serilmiş yatan ölüler gördüm. Önümüzde giden otobüsün üstünde de iki ölü vardı.

Annem durmaksızın hıçkırıyordu. Birdenbire arkaya dönüp ona 'Böh!' dedim. Çok korktu; ama hıçkırığı durmadı. Üstelik bana bir tokat attı. Yolda bir sürü ölü anne gördüm.

Her şey çok sakindi; hayat gibi.

Ev yine doldu, boşaldı. Bu kez, teyzemin ortanca kızı gelmemişti. Zaten, ağabeyim de yoktu. Dolayısıyla, kayda değer bir şey de olmadı.

Ağabeyimden bir türlü haber alamıyoruz. Annem durmadan ağlıyor. Bir çift gözden bu kadar çok su çıkabilmesine şaşırıyorum.

Babam susuyor.

Ninemin ölürken yere düşürdüğü aynayı bulamadık.

Aynanın arkasına sürülen boyaya sır dendiğini çok sonra öğrenecektim.

Kırkikindiler sona eriyor.

Kayboldum.

Ahşap, kocaman bir evin içindeyim. Tavan çok yüksek. Duvarlara kireç atılmış. Odalarda geziniyorum. Kaç odadan geçtiğimi bilmiyorum. Odalar birbirine açılıyor, yol veriyor. İçinden geçtiğim her oda, içinden geçeceğim her odadan daha küçük kalıyor. Yürümekten yorgun düşüyorum. Sonunda, içinde kilometreler boyunca yürünebilecek bir salona geliyorum. Bu salonu yürüyerek geçmemin mümkün olmayacağını düşünmeye başlıyorum. Salondan kolayca geçmemi sağlayacak bir araç arıyorum. Yok öyle bir şey! Olsa bile, o aracın beni bu salondan geçirip götüreceği yerin, bundan çok daha büyük ve uçsuz bucaksız bir salon olacağını düşünüp, umarsızca kalakalıyorum. Geriye dönmek çok zor. İlerlemek de. Yapabileceğim hiçbir şey yok!

Birdenbire deprem başlıyor. Bu evden çıkamadan ölmekten korkuyorum. Sonra, birdenbire sarsıntı duruyor.

Başladığı gibi bitiyor her şey!

Kalakalıyorum.

Kâbus, bu değil midir?

— Abla, sana bir şey soracağım!

— Ne soracaksan çabuk sor! Fazla vaktim yok.

— Geceleri tavan arasında ne yapıyorsun?

— Tavan arasında olduğumu nereden biliyorsun?

— İki gecedir seni orada görüyorum.

— Bana bak! Eğer bunu bizimkilere söylersen seni asla affetmem!

— Peki. Söylemeyeceğim; ama sen de orada ne yaptığını anlat!

— Ne gördün?

— Bir sürü küçük şeyi bir iple birbirine bağlıyordun.

— O ip değil. Kablo.

— Ne yapacaksın kabloyu?

— Bağlantı yapıyorum.

— Neyi bağlıyorsun?

— Sus artık! Kimseye bir şey söyleme! Söylersen bozuşuruz!

— Peki. Kabloları bağlarken ne kitabı okuyordun?

— Kabloların nasıl bağlanacağını anlatıyor o kitap. Daha fazla soru sorma! Mutfağa iniyorum. Soğan doğrayacağım ve ağlayacağım.

Annemle Babam bir tartışma esnasında.
Soldan sağa: Annem ve Babam.

O, çocukluğum(uz)da anlatılan masallar neydi, öyle?

Her zaman iyiler ve kötüler olurdu. Kötüler, durmaksızın, iyilere eziyet ederlerdi. Ancak, masalın sonunda, daima, iyiler, kötüleri yener ve mutluluğa ererlerdi. Bizim de başımıza üç elma düşerdi. Üç elmanın içinden istediğimizi seçme hakkımız da yoktu. Başımıza düşen elmayla yetinecektik. O elmalar neden düşerdi acaba? Bilim çağının itkisiyle mi? (Malum, yerçekimi yasası!) Yoksa, bilim öncesi çağın etkisiyle mi? (Denen o ki, yasak bir meyvedir o.) Yoksa, hiçbir anlamı yok muydu o düşen elmaların?

Anlamıştım. Daha çok, pek çok küçükken anlamıştım. Bir masalın hatası, düşen elmalarla birlikte başlamaktaydı. O günden sonra da masalları sevmemiştim.

Annem anlatıyor:

— Tavus dünyanın en güzel kuyruğuna sahiptir. Durmadan bununla böbürlenirmiş. Hep yukarı bakan tavus, bir gün, su içmek için eğildiğinde pençelerini görmüş. Pençelerinin çarpıklığının, çirkinliğinin farkına varmış. O günden sonra da tavus "ayak-ayak-ayak" diye bağırarak gezer olmuş. Hiçbir şey için fazla sevinmeye veya üzülmeye değmez. Sen de üzülme!

Neye üzülmemem gerekiyormuş?

Annem odadan çıkıyor.

Oysa ona sormam gereken o kadar çok soru var ki!

Yalnızca:

— Pembe pembe rüyalar! diyebildim.

Yastığımın altındaki sertlikten rahatsız oldum.

Elimi yastığın altına götürdüm.
Ninemin aynası yastığın altındaymış.
Bu aynayı buraya kim koydu?
Gözlerimin karanlığa alışmasını bekledim.
Aynayı yüzüme yaklaştırdım. Sanki bir şey fısıldıyordu ayna. Anlamaya çalıştım.
Seni görür gibi oldum.
Karanlığın içindeydim.
Hâlâ da..."

E, kim?

Ah, zaman ve mekân önemini yitiriyor!

Beklediğimin aksine, zamansızlık ve mekânsızlık önem kazanmıyor.

Her şey tuhaflaşıyor!

Zaman daha hızlanıyor; ama durdurulmuş, sabitlenmiş bir zaman diliminin içinde.

Mekânlar değişiyor durmaksızın; ama bir mekânın içinde sabitken, ancak.

Felaket, bu değil midir?

"Dedem bir gün beni karşısına alıyor:

— Çocuk, bu dünyada insanın kendine gerçekten dert edinebileceği çok az sayıda şey vardır. Eğer her şeyi dert edinmeye kalkarsan, dünyanın tadı kaçar. Kim ne derse desin; sen, sen ol, dediğimden şaşma! Az şeyi dert edin kendine. Nasılsa, dertleri zevk edinen dangalaklar sana da dert yaratacaklar.

— Ama, dede, bu dünya dert dünyasıymış; öyle diyorlar!

— Onu diyenler çeksin derdi. Sen rahat ol! Bak bana! Kim bilir aile tarihimiz beni nasıl anlatacak gelen nesillere; ama aldırmıyorum bile! Her gece nasıl içtiğimi biliyorsun.

— Ninem senin dertten içtiğini söylüyor ama!

— Ninenin kendi kıçından haberi yok. O nereden biliyormuş benim dertten içtiğimi? Ben keyfimden içiyorum çocuk!

O gece, dedem ilk kez bana da içki veriyor. Ailenin bütün bireylerinin itirazları karşısında bir an bile duraksamıyor. Elini kaldırıp:

— Kesin sesinizi! Bu çocuk, bu gece, bu içkiyi içecek! İşte o kadar! diyor.

O geceden sonra da bir daha içki içmedim. Dedem(iz)e saygı duyuyorum.

Küçük bir aile münakaşası.
Soldan sağa: Ağabeyim, Dedem, Babam, Annem ve galiba Ninem.

Ablamın fısıltısıyla uyandım:

— Gel! dedi.

— Ne var?

— Sana tavan arasında yaptığım şeyi göstereceğim!

Merak içindeydim.

Ablam önde, ben arkada basamakları tırmandık.

Tavan arasının tahta kapısındaki çatlakların arasından ışık sızıyordu.

— Kimseye bir şey anlatmayacağına dair söz ver! dedi.

— Söz! dedim, söz!

Ablamın bakışları değişmişti.

— Gel! dedi.

Ablamın peşinden tavan arasına girdim.

Ardımdan kapıyı çektim.

Sabahleyin babama soruyorum:

— Baba, bu tavan arası ne işe yarıyor?

— Evin içinde ayağımıza dolaşan her şeyi tavan arasına yığarız. Böylelikle evimiz derli toplu kalır.

— Artık oraya girebilir miyim?

— Ne yapacaksın tavan arasında?

— Oynayacağım!

— Tavan arasında olmaz! Oynamak istiyorsan bahçeye çık! Hem de temiz hava almış olursun.

Önünde sonunda, yanımda kimse olmadan dışarı çıkacağımı biliyordum.

Evin kapısını açtım. Güneş içindeki bahçeye çıktım.

Kapıyı kapattım.

Bahçe, tavan arası kadar karanlık değildi.

Ağabeyimden haber alamıyorduk.

Otların üstüne yattım; yuvarlanmaya başladım. Vücudum otların üstünde izler bırakıyordu.

On iki okul çocuğu bahçenin önünden ikili sıralar halinde geçiyordu. Başlarında da yaşlı, uzun saçlı bir adam vardı. (Demek o zamanlar on ikiye kadar sayabiliyormuşum.)

Çocuklar el ele tutuşmuşlar, bir şarkı söylüyorlar:

— Küçük kurbağa, küçük kurbağa
Kuyruğun nerede?
Kuyruğum yok, kuyruğum yok
Yüzerim derede!

Bahçe çitinin yanına gidiyorum. Sıranın en arkasındaki iki çocuk bir an için bana bakıyorlar. Biri, diğerine:

— Cüceye bak! diyor.

Söylenen şarkının ahengi bozuluyor.

O gece, cüce olduğumu ve hiçbir zaman büyüyemeyeceğimi annemden öğreniyorum.

Ne diyebilirim ki?

'Hayat,' demişti ninem, 'bir umman gibidir. Yüzebilirsen sağ kalırsın; yoksa ummanın dibine çökersin, önce ağır, sonra hızlı.'

'Anlatma bunları!' demişti dedem, 'Bırak kendi bulsun, kendi öğrensin medleri, cezirleri! Sen hayatın tarifini yapmakla seyredilmesi gereken en güzel filmin sonunu anlatıyorsun çocuğa!'

'Ey kaptan köşkünden deniz seyredenlerin en talihsizi! Ey bin depremden sağ çıkmayı başaran ümitsiz!'

Ninem konuşmasını sürdürecekti; ancak dedem bir işaretiyle onu susturdu.

'Bak!' dedi dedem, eliyle ağabeyimi işaret ederek, 'Bak ve gör!'

İşte, ağabeyimi son kez o zaman görmüştüm. Ablamın kullandığı kablolardan sarılmıştı ağabeyimin vücuduna.

Ağabeyimin canını yakıyorlardı.

Ağabeyim çıplak ve ıslaktı.

'O, hayatı bizden dinlemedi!' dedi ninem, 'Bu hali ondandır!'

'Sus artık!' dedi dedem, 'Sus da, bir devirde sükûn hüküm sürsün!'

Uyandığımda bu rüyayı bir daha hatırlayamamaktan korktuğumu hatırlıyorum. Oysa bazı rüyalar hiçbir zaman unutulmuyor.

Belki de böylesi daha iyidir!

Hangi şeyden daha iyidir?

Ninem ve Ağabeyim bir sohbet esnasında.
Soldan sağa: Ninem ve Ağabeyim.

Ağabeyimle en yakın arkadaşı bahçede oturmuşlar; söğüdün serinliğinde, okudukları bir kitabı tartışıyorlardı.

— Hiçbir amaca hizmet etmiyor. Bir kere, mesajı belli değil! diyor arkadaşı.

— Çok karışık yazılmış. Kahramanın yaşantısından değişik kesitler, belirli bir zaman dizini göz önünde bulundurulmadan, rasgele sıralanmış. Acaba yazar, böyle yapmakla neyi amaçlıyor? diyor ağabeyim.

— Ne amacı kardeşim! Dedim ya, hiçbir amaca hizmet etmiyor! Olsa olsa, yazar sıkıntılarını aktarmıştır. Kafası da karışık gibi! Yoksa böyle karman çorman yazılır mı?

— Tutalım ki, dediğin doğru!

— Tabiî ki doğru!

— Canım, biraz yanılma payı bırakalım. Onun için "tutalım ki" diyorum. Peki, niçin yazılmış bu roman?

— Yazılmış olmak için yazılmış belli ki!

— Öyle saçmalık olur mu?

— Olmaz!

— Olmaz ya!

— Olamaz!

— Bunu demekle, kendinle çelişmiyor musun?

— Nasıl yani?

Eve girdim. Kapıyı kapattım.

Konuşulanları anlamamıştım.

Ağabeyim ve en yakın arkadaşı yine bir roman üzerine konuştukları günlerden birindeler. Soldan sağa: Ağabeyimin yakın arkadaşı ve Ağabeyim.

Annemin çığlığıyla yatağımdan fırladım.

Bana sonsuzmuş gibi gelen o koridordan geçerek, annemlerin yatak odasına ulaştım.

Annem karanlığın içinde çığlık atıyordu.

Ablamın arkamda durduğunun farkına vardım.

Babam ışığı yakmamızı istedi. Ablam düğmeyi çevirdi.

Babam, anneme sarılmış:

— Tamam, yakaladım onu, öldürdüm! diyor.

— Hayır! Öldüremedin. Adımlarını duyuyorum. Saçlarımın arasında hışır hışır yürüyor! diye bağırıyor annem.

— Yine örümcek mi? diyor ablam.

— Ampulü kes, içindekini enjektöre çek! diyor babam.

Ablam etajere yöneliyor.

— Çabuk! Ağını kurmaya başladı. Acele et! Biraz sonra saçlarıma yumurtlayacak, diyor annem.

Çok sonra bir dergide, savaşta kadınların dölyataklarına yumurtlamak üzere olan hamamböcekleri attıklarını okumuştum. O zaman daha iyi anladım ki, her savaşta yumurtlayacak bir şeyler bırakıyorlar kadınların vücutlarına.

Kimse benimle ilgilenmiyordu.

Resmi bozdum.

Tavan arasına çıktım.

Annem bir kriz esnasında.

Evdeki örümceklerin sayısı artmaya başladı. Annem de sık sık bağırıyor.

Annem, iğne yapıldıktan sonra yumuşuyor, adeta, süngerden yapılma bir bebeğe dönüşüyor. Hiçbir şeyin onu rahatsız etmediğini anlıyorum.

Bir sıvı, insanı nasıl bu kadar rahatlatabilir?

Elini tutuyorum. Tüy gibi hafif.

Annem, bulunduğum yerden başka bir yerde dolaşıyor. Dolaştığını görebiliyorum. Ben de o yeri görmek, orada dolaşmak istiyorum. Orası her şeyin bir başka şey olduğu bir yer olmalı. Yoksa insan bu kadar hafifleyebilir mi?

O yeri merak ediyorum.

Çok sonra, annemin ölümünden iki yıl sonra, odasında bulduğum üç ampul dolusu sıvı ve bir enjektörle, ben de o yere gittim.

Ampulleri babamın eski jiletlerinden biriyle kesip, içlerindeki sıvıyı enjektöre çektim. Sonra iğneyi kolumdaki en iri görünen damara batırdım. İlkin bir şey hissetmedim. Her şey, her eşya eskiden olduğu biçimde görünüyordu gözlerime.

Sonra, her şey, her eşya ve ben değişmeye başladık.

Bir yangın yeri gibiydim.

Annemin ölümünden iki yıl sonra, ılık bir güz akşamı, bu teras katında cayır cayır yanıyordum.

Aniden bastıran sağanak bile yangını hafifletemiyor.

İnsan cüceyken devleşebilir mi? Olabilirmiş demek! O zaman da bütün insanlar cüceleşiyor.

Sonbahar!

Yine, yine ve durmaksızın sonbahar!

Neresi son, neresi bahar?

Annemle Babam bir kriz sonrasında evimizin bahçesinde.
Soldan sağa: Babam ve Annem.

Ninemin arkadaşları ayda bir bizim evde toplanıyor, eski günlerden konuşuyorlar; eski günleri tüketince, şarkı söylemeye başlıyorlar. Korkunç bir şey bu! Titrek sesli birçok yaşlı kadın, gençliklerinden kalma şarkılarla avunuyor.

Özellikle, sevdikleri bir şarkı var. Bu şarkıyı söylerken iki gruba ayrılıyorlar. Bir grup bir dizeyi, ikinci grup sonraki dizeyi söylüyor. Böylece devam ediyorlar. Sonra, hep birlikte nakarat kısmını söylüyorlar. Şarkı şöyle gelişiyor:

'Sen bir telkâri gözlük olsan, ben camlarını kırsam ne dersin?
Sen bir yalınayak olsan, ben ayağına batsam ne dersin?
Ben bir cımbız olsam, seni çıkarsam ne dersin?
Ben bir keser olsam, cımbızı kessem ne dersin?
Ben bir ateş olsam, keseri yaksam ne dersin?
Ben bir tesadüf olsam, ateşi üflesem ne dersin?
Ben bir müptezel aşk olsam, sen kireç gibi yansan ne dersin?

Iska da pıska, tırıska; ıska da pıska, tırıska.

Sen bir absürd olsan, kayayı dağa çıkarsan ne dersin?
Sen bir balık olsan, kavağa çıksan ne dersin?
Sen bir çıkmaz ay olsan, çarşamba günü gelse ne dersin?
"Sen bir şubat ayı olsan, otuz bir çeksen ne dersin?"
(Gülüşmeler.)
Sen bir söğüt dalı olsan, mandayı yapsan ne dersin?
Ben bir söğüt dalı olsam, sen manda olsan ne dersin?

Iska da pıska, tırıska; ıska da pıska, tırıska.'

Bu şarkıyı pek severlerdi. Sözlerini tam olarak hatırlayamıyorum; ama böyle olması gerekir sözlerin.

Gün geçtikçe, gelen kadınların sayısı da azalmaya başladı. Azaldı, azaldı; derken, kimse gelmez oldu. Ninem de şarkıyı söylemez oldu.

Oysa, ninemin kavminde derler ki:

'Şarkıyı bitirmek, hayatı bitirmektir!'

Yazık oldu!

Pek çok şey gibi, şarkılara da yazık oldu!

Ninemin aynasını elime aldığım günlerden birinde, seni aynanın içinde görür gibi oldum.

— Sen kimsin? deyiverdim.

O anda kayboldun.

Sen kimsin?

Bir hayatı böylesine pervasızca anlatabileceğim kadar önemli biri misin? (Tabiî ki bunu ancak şimdi söyleyebiliyorum.)

Ağabeyimden haber alamıyoruz.

Annem her gün, durmadan bağırıyor. Gitgide, pençelerine bakarak dolaşan o tavuskuşuna benzemeye başladı. Akşamüstleri sakinleşiyor, şalını sırtına verip, bahçedeki havuzun yanına oturtuyoruz onu.

Ablam her gece kabloları birbirine bağlıyor. Bunun sonu nereye varacak?

Babam evi terk etti.

Ev artık kimseyi koruyamaz durumda.

Bir akşamüstü annem yanına çağırıyor.

— Sana bir şey anlatacağım; ama, kimseye söylemeyeceksin bu anlatacağım şeyi!

— Söz!

— Vaktiyle bir gece birinin bana fısıldadığını işittim.

— Ne diye fısıldıyordu?

— Sözümü kesme! Bırak da anlatayım. Belki de bir daha bunu sana asla anlatamam. O ses bana "Sır" diye fısıldıyordu. Yorganın altında büzülüyor, küçücük kalıyordum. Fısıltı yorganın altında da buluyordu beni.

— Tavan arasına mı çıktın?

— Nereden biliyorsun? Sen o zaman yoktun ki! Ben küçücüktüm.

— Ne oldu tavan arasında?

— Hiçbir şey olmadı!

— Oldu! Biliyorum!

— Beni sinirlendirme! Hiçbir şey olmadığını söylüyorum sana. Sadece tavan arasına çıktım. Sonra da inip yatağıma girdim, uyudum.

— Neden bana tavan arasında olanları anlatmıyorsun anne?

— Şu havuza bak! İçindeki balıklar suyun üstünde ne olduğunu anlıyorlar mı? Onların hayatı suyun içinde sürer.

— Onlar balık, anne!

(Gitgide büyümeye başladığımı hissediyorum.)

— Henüz çok küçüksün. Belki de bu anlatacağım şeylere hazır değilsin. Onun için bu konuyu kapayalım.

— Kapamayalım anne! Çünkü kapatamayacağımız kadar kapalı bu konu.

— Bana ıhlamur getir!

Annemle ablam arasındaki konuşma bu sözlerle sona eri-

yor. Böylece, ikisinin de tavan arasında olup bitenden haberdar olduklarını öğreniyorum. Onları dinledikçe büyümeye başladığımı hissediyorum.

O gece hep birlikte bir film seyrediyoruz.

— Çok beklettim mi sevgilim?

— Seni ömrümün sonuna kadar beklemeye razıyım biricik sevgilim.

— Ne güzel konuşuyorsun sevgilim! Öyle mesudum ki; bir gün bu saadetin biteceğini düşünmek bile bahtiyarlığımı gölgeleyemiyor.

— Ben de sevgilim, ben de çok mesudum.

— Sana acı bir haberim var canım sevgilim. Babam beni meşhur sanayicilerden birinin oğluyla evlendirmek istiyor.

— Ama bu mümkün değil! Sen benimsin, bir tanemsin! Babanız fazla oluyor.

— Lütfen sevgilim, bu mesut geceyi böylesine hadiselerle bir kahır gecesine çevirmeyelim!

— Sevgilim, eğer yarın müsaitseniz validemi size göndermek istiyorum.

— Doğru mu bu? Söylesene! Ah, bu kadar bahtiyar olmayı hak ediyor muyum gerçekten?

— Sen yeryüzündeki saadetin tamamına layık bir kadınsın. Valideme bu kararımı bildirdiğimde, emin ol, o da asgari benim kadar mesut olacak!

— Saadetten ölebilirim!

— Ölmekten bahsetme bir tanem! Önümüzde birlikte yaşlanacağımız uzun seneler var.

— Biraz daha anlat, ne olursun!

— Ömür boyu bir saadet denizinde yüzeceğiz. Huzur bulutları aşk yuvamızın üstünden asla eksilmeyecek. Güzel çocuklarımız olacak.

— İki yavrumuzun olmasını isterim. Sana benzeyen bir oğlumuz, bana benzeyen bir kızımız olmalı!

— Sen kâinatın en güzel annesi ve benim biricik karım olacaksın!

— Babam torunlarını görünce kim bilir ne kadar mesut olacak!

— Nikâhımız kıyılır kıyılmaz, seni baba yadigârı, iki katlı evimize götürürüm.

— O ev bizim aşk yuvamız olacak.

— Validem de bizi mesut gördükçe daha bahtiyar ve uzun yaşacaktır.

— Validenin ... yani validemizin elini sıcak sudan soğuk suya sokturmayacağım, sevgilim. Sana, her akşam en sevdiğin yemekleri pişireceğim. Fabrikadan çıkıp eve geldiğinde, benim gibi bir karın olduğu için gurur duyacaksın.

— Alın terimle kazandığım parayı seninle paylaşacağım. Sen benim minik hanımefendim olacaksın.

— Sevgilim, ne güzel konuşuyorsun! Ağzından dökülen her kelime bir saadet incisi daha ekliyor boynumdaki bahtiyarlık kolyesine. Saadetten hıçkırarak ağlayabilirim.

— Senin saadet sebebiyle bile olsa ağlamanı istemem sevgilim!

Film uzun sürmüştü; bitmeden, üçümüz de uyumuştuk.

Sanki gözkapaklarımızda kurşun, gözlerimizde unutuş var.

Sanki!

Ertesi gün doğum günüm.

Üstüne dokuz tane mum yerleştirilmiş olan doğum günü pastamı getiriyor ablam.

Akşamüstü olduğu için annem sakin görünüyor.

Mumları üflüyorum.

— Anne, neden beni okula göndermiyorsunuz? diyorum.

— Çünkü sen onlar gibi değilsin! diyor.

— Kimler gibi değilim?

— Diğer çocuklar gibi değilsin. Onlar sana üzüntü verirler!

— Ama ben okumak istiyorum.

Ablam söze karışıyor:

— Ben sana okuma yazmayı öğretirim!

Seviniyorum. Pastayı kesiyorum. Ablam, çikolatalı pasta dilimlerini porselen tabaklara koyuyor.

Ağabeyimden haber alamamamız mutluluğumuzu gölgeliyor.

Gölgeli bir mutluluk içinde pastamızı yiyoruz.

Kış geliyor.

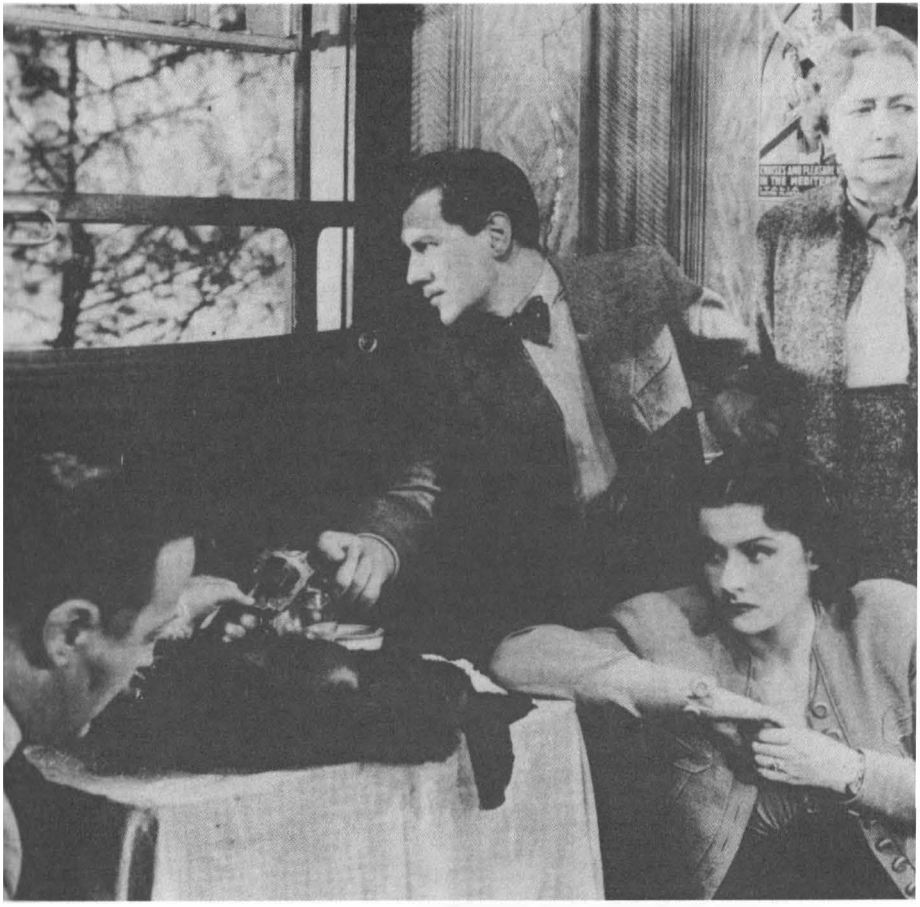
Okumayı, yazmayı öğrendim. Öğenmek kolay olmadı.

Hava erken kararıyor.

Annem, evin tavan arasındakiler haricindeki bütün ışıklarını yakmamızı istiyor. Yakmadığımız takdirde bağırıp çağırıyor; evin gitgide bir mezara benzemeye başladığını söylüyor.

Kış mevsimini hiçbir zaman sevmedim. Adını da sevmiyorum bu mevsimin. Bir sertliği, umarsızlığı, soğukluğu var bu sözcüğün. Ölüme benziyor bu mevsim.

O kış ve her kış zor geçeceğe benziyor.

Dedem, Babam, Annem ve Ninem bir karar arifesindeler.
Oturanlar: Dedem ve Annem.
Ayaktakiler: Babam ve Ninem.

Hamiş: Tabanca oyuncaktır.

'İmge

İmge sağanağında eski(l) sözcükler

tutsak

yeraltı mağarası gibi bükülen zaman o

incecik yerinden

hattâ yeknesak

her hayat ötekinden daha aksak

boşvermişliklerin yalıntırak lezzeti

kavgada bir başka hayatın gölgesi

kıskıvrak

suların altından çok köprüler akacak

ne ki kalemde bir bin tuzak

izbeliğin nefesi

imge tenhalığından sorulacak.'

Ağabey, bu şiiri ne zaman yazdın?

Sahi, unuttum! Sen konuşamazsın ki! Konuşsan da, duyamam ki seni!

Okuduğunu okuyamayan, okuyamadığını anlayamayan insanlardan korkmadın mı bunu yazarken?

Yok, ağabey yok! Bunu sen yazmış olamazsın! Senin tavrın bu değil!

Öyleyse, bu şiiri kim yazdı? Ben, bu şiiri nerede buldum?

Ah, ağabey, hatırlayamıyorum!

Hatırlamak istediklerimi hatırlayamıyor, unutmak istediklerimi unutamıyorum.

Felaket, bu değil midir?

Yeni yıl gecesi kapı çalınıyor.

Her zamanki gibi, kapıyı ablam açıyor.

Babam, kapının dışında, yağan karın altında süklüm püklüm duruyor.

Ablam:

— Ne istiyorsunuz? diyor.

— Allah rızası için fakire bir sadaka! diyor babam.

— Bir dakika bekleyin! diyor ablam.

Ablam bir üst kattaki yatak odasına çıkıyor. Kapının yanına gidiyorum. Bir an, babamın yüzüne bakıyorum.

— Baba! İçeri gelsenize! diyorum.

— Olmaz! Kapıyı açan hanım kızar sonra! diyor.

— Kızmaz... kızmaz!

Evin içine giriyor babam.

Çok tedirgin davranıyor.

— Eskiden bu evde tanıdığım bir aile yaşardı. O aile çok acılar çekti. Öyle büyük acılar çektiler ki, artık, küçük bir acı bile huzur verir hale geldi onlar için. Sonra o aile dağıldı. Siz ne zaman aldınız bu evi? diyor.

O sırada ablam geliyor. Babamın içeri girmesine şaşırmış görünüyor.

— Lütfen dışarı çıkınız! diyor.

Babam uysal bir tavırla söyleneni yerine getiriyor.

Ablam, babama parayı uzatıyor.

— İyi yıllar! diyor babam.

— Size de! diyor ablam.

Kapıyı babamın yüzüne kapatıyor.

Bu, oynanması gerekli olan bir oyun muydu?

Onlar baba kız olduklarını hatırlayamadılar mı? Yoksa, hatırladılar da, ona rağmen birbirini tanımıyormuş gibi mi yaptılar? Ya ben, neden sustum? Yoksa, kendi kendime oynadığım bir oyuna kimseyi ortak etmek istemedim mi?

Hayat karşılıksız sorularla dolu değil midir?

Ablamın hazırladığı hindi dolmasını yerken çok yorgun olduğumu hissettim.

Annem, bize eskiden söylediği ninnileri okudu.

Rüzgâr uğuldadı.

Saat on ikide birbirimize iyi yıllar diledik.

İyi bir yıl olmasını diliyorum.

Umarım!

Ne olur, ne olur, iyi bir yıl olsun!

Her çeşit takvim içinde, ilk defa iyi bir yıl olsun!"

Kas'ım!

Tut ki, bir harfler denizinde yitirmişim kendimi. Her bir harften milyarlarcası bir araya gelip, bu başlangıcı ve sonu olmayan denizi oluşturmuşlar. Bu harfler, bu kara imler acı veriyor; çünkü her im bir ismi çağrıştırıyor bana. Her isim, ayrı bir yaşanmışlığı ve bitmişliği getiriyor usuma. Her isim bir harfler toplamıdır ve her acı bir isimdir. Bunca acıya, bunca ölümün, işkencenin, nefretin, ayrılığın, tecavüzün, boyun bükmenin, göz yummanın, ikiyüzlülüğün, unutmanın, insanın acılarına nasıl dayanır yürek? Dayanıyor, dayanıyor yürek. Zaten, yürek dediğin ne ki artık? Yan yana dizilmiş beş harftir sadece.

Harfler denizinden çıkmak, üstüme yapışan harfleri silkmek, kurtulduğum her harfle, ayrı bir acıdan sıyrılmak istiyorum. Artık, yürek sadece beş harften ibaret olsa da; bir şey, yine huzursuz ediyor insanı. Belki de tümceleri bozmalıyım. Belki de bozulmaya başladı tümceler. Belki de sözcükler bozulmalı. Böylelikle her şeyden kurtulmak mümkün olabilir!

"Ağabeyimin yüzünü unuttuğumu anladım.
Ne kadar çabalarsam çabalayayım, hatırlayamıyorum.
Gidenler çok çabuk unutuluyorlar.
Hata!
Sonra uzun uzun seni düşündüm.
Olmuyor, olmuyor, olmuyor!
Vazgeçmemeliyim!
Ne bu?

Bu teras katında yaşadığını anladığım zaman ne kadar dehşete kapıldığımı anlatamam sana.

Dehşete kapıldım; çünkü annemin ölümünden sonra bu evde tek başıma kaldığımı sanıyordum. Oysa sen birdenbire karşıma çıktın.

Sevindim; çünkü artık yalnız değildim.

Tedirgin oldum; çünkü ben hiçbir zaman yalnız değilmişim.

Şanslıyım; çünkü artık iki kişiyim.

Susmalıyım; yoksa benim sonum olursun.

Geç mi kaldım?

Yalan bu!

İnan hatırlayamıyorum!

Uzun olan sen misin, ben miyim? Birimizden birinin cüce olması gerekir. Ben uzunum. Öyleyse cüce olan sensin. Oysa sen de benimle aynı boydasın. Cüce olan kim?

Suda değilsin; aynada değil! Bir evin içinde yaşayıp gidiyoruz. Huzursuzluk çıkarma işte!

Tavan arasındaki sırrı hatırlayamıyorum!

Sahi, o ayna ne oldu? Hani, üstünde ninemin nefesini taşıyan ayna; ne oldu o?

Bir gün annem ilk kez o sıvıdan almak istemiyor.

Ablam elinde enjektörle bekliyor. Şaşırıyor.

— Neden?

— O ânı yaşamak istiyorum!

— Ama acı duyuyorsun! Acının dayanılmaz olduğunu söylüyordun.

— Dayanılmazmış gibi geliyor; ama şimdiye kadar acıya dayanmak için hiçbir gayret göstermedim.

— Örümcek yürümeye başladığında böyle düşünmeyeceksin!

O gün annem korkunç bir acı çekiyor. Uzun zamandır ilk kez bağırmıyor. Yüzü o kadar durgun ki, bir süre, acıdan öldüğünü sanıyorum. Odamdan ninemin aynasını alıp getiriyorum. Aynayı annemin burnuna tutuyorum.

— Çek şunu yüzümden! Benim sıkıntım bana yeter! diyor.

Ölmediğini anlıyorum.

O aynayı son kez o gün gördüm.

Nereye sakladığımı hatırlamıyorum.

Ninem, kaybolan aynası ve Annem mesut günlerinde.
Soldan sağa: Ninem, Ayna ve Annem.
Arkadakileri hatırlayamıyorum.
Hatırlayamıyorum!

Uyku kaçıran gecelerde şiir(ler) yazardım.

'Tansıklarla vurgulanmış bir adanın
Issız kıyısında
Güz başıdır.
Bütün camları kırılmış bir köşkün
Habis koridorunda bir yontu
Alır beni, verir bana.

Gözlerime cam kırıkları, kumlar ve yüzler doldu.
Eskiden karaydı; artık, bulanık bir sudur gözlerim.

Hayata yetersiz kaldığını anlayan
Bütün insanların yaşadığı o kederi
Daha yeni öğreniyorum. Kızma!
Her okulun geç öğrenen bir öğrencisi
Mutlaka vardır.
Avunuyorum.

Sanrılar hayatı kuşatınca başlar kurmaca.
Bir zamanlar kanmıştı; şimdi, uyumuştur gözlerim.'

Bunun gibi kaç tane şiiri yırtıp atmışımdır! Kim bilir, kaç insanın duyguları kentin çöplüklerinde savrulmaktadır?
Artık, uyku kaçıran gecelerde seni düşünüyorum.

(Ben de seni! Ayrıca o şiirleri yırtıp attığın çok iyi olmuş! Artık, duyguların yeri çöplüklerdir.)

Ablamın kullandığı kablolar, ağabeyimin vücuduna sarılmış kablolar.

Kablolarla dolu rüyalar görüyorum.

Artık, benim vücudumda da kablolar var.

Nasıl ortaya çıktıklarını hatırlayamıyorum; ama, galiba aniden, fark ettirmeden sarıldılar vücuduma. Beynimde şimşekler çakıyor. Vücudum, sürekli kasılıyor ve gevşiyor. Her kasılmada korkunç bir acı duyuyorum. Gözlerim yuvalarından fırlayacak gibi oluyor.

Kulağımın dibinde birileri bir şeyler fısıldıyorlar. Bir şey anlatmamı istiyorlar. 'Anlat!' demesi kolay. Ne anlatabilirim ki?

'Aynanın arkasına sürülen boyaya sır denir.'

Bir aletin kolunu çeviriyorlar. Kasılmalarım artıyor. Galiba, iç organlarım yer değiştiriyorlar.

'Alay etmiyorum! Durun!'

Aletin kolunu daha da hızlı çevirmeye başlıyorlar. İçimden bir ateş akıyor. Bağırıyorum, haykırıyorum.

Herkes sağır olmuş. Hiç kimse, o korkunç çığlıkları duymuyor.

Herkes korkuyor!

Bütün rüyaları korku sarmış.

İnsan susunca, korku konuşur. Korkunun konuştuğu yerde de, insan kalmaz.

'Burada kokuşmuş bir şeyler var!' demiş dedem.

Haklısın dede!

Herkesin sağır olduğu bir yerde, mutlaka, kokuşmuş bir şeyler vardır.

Artık, her insan, bir diğerine benziyor. Kuşku ve korku, hayatın üstüne bir fanus gibi geçiriliyor.

Kablolarla bağlanmışım.

Durmaksızın kasılıyor vücudum.

Kan ter içinde uyandım.

Uzun uzun düşündüm.

Kâbus, bu değil midir?

Elbiselerin tümünü büyük gardıroba doldurmuşlar. Gardırobun içine girmişim. Bana geniş gelen o darlığın içinde sessiz sedasız oturmuşum. Kendimce bir oyun kurmuşum. Önce yokluğumu hissetmemişler. Sonra, dedem beni çağırmış. Herhalde önemli bir şey söyleyecekmiş. Belki de yalnızca su isteyecekmiş. Yanıt vermemişim. Bunun üzerine dedem beni aramaya başlamış. Tek tek bütün odalara girip, adımı seslenmiş. Tavan arasına çıkmış. Orada bir kitap bulmuş. Dedem oturup, kitabı okumaya başlamış. O kitap bir dönemin acılarını anlatıyormuş. Sonra ninem, dedemi merak etmiş. O da tavan arasına çıkmış. Ben, hâlâ birinin gelip, beni o gardıroptan çıkarmasını bekliyormuşum. Ablam, neşe dolu çığlıklar atarak ağabeyimden kaçıyormuş. Gardırobun önünden koşarak geçip, kadife perdelerin arkasına saklanmış. Ağabeyim soluk soluğa odaya dalmış, sağına soluna bakınmış. Ablamı bulamamış. Telaşla bir başka odaya koşturmuş. Babam, oturma odasının tavanını badana ediyormuş. Ağabeyimin ayak seslerinden rahatsız olmuş; yukarıya seslenerek, ağabeyimi yanına çağırmış. Ablam, perdelerin arkasından çıkıp, yandaki küçük odaya gitmiş. Cebinden buruşmuş bir kâğıt çıkarıp, kâğıttaki yazıyı okumaya başlamış. O buruşuk kâğıtta ağabeyimin yazdığı bir öykü varmış. O öykü bir dönemin acılarını anlatıyormuş. Annem, bahçedeki havuzun kenarına oturmuş, süs balıklarına yem atıyormuş. Ben, birkaç saat sonra sıkılmışım. O gardıroptaki elbiselerin hepsine birer birer bakmışım. Dedem, nineme kitabın sonunu okumamış; çünkü o kitap bitmiyormuş; çünkü bir dönemin acıları bitmiyormuş. Zaten, ninem çoktan sıkılmış. Bildiği bir şeyin kendine tekrar anlatılmasını istemiyormuş. Babam, badanayı bırakmış, ağabeyime veryansın ediyormuş. Ağabeyim, yumruklarını sıkmış, içinden, ünlü bir şairin dizelerini okuyormuş. Annem, gözlerini gökyüzüne çevirmiş, gözlerine güneş kaçmış. Yaz ge-

liyormuş. Herkesin evi terk ettiğini düşünüyormuşum; usulca ses veriyormuşum; ses gelmiyormuş. Akşam yemeği sırasında, beni bulup, dışarı çıkarıyorlarmış. Bahçeye masa kurmuşlar. Yemeğe oturuyormuşuz. Tam o sırada, sarmaşıkların arkasından geçmekte olan seyyar fotoğrafçıyı görüyormuşuz. Fotoğrafçı çağrılıyormuş. Masanın çevresinde otururken bir fotoğrafımız çekiliyormuş. Beni, iyi çıkayım diye, masanın üstüne, çorba kâsesinin yanına oturtmuşlar. Eteğimin ucu ters dönmüş. Düzeltememişim. Dedem gözlüklerini, ninem takma dişlerini temizlerken fotoğraf çekilmiş. Siyah ve beyaz hapsedilmişler. Artık sararmışlar.

İşte, bu fotoğraf, o günü anlatır.

Ağabeyimin yüzünü hatırlayamıyorum.
Fotoğrafta o da var; ama yüzünü hatırlayamıyorum; çünkü biri fotoğraftı, diğeri yüzdü.

Bak, sen de tam çorba kâsesine bakarken!

Şimdi, yerden beş kat yüksekteyiz.

Bu saksılardaki bütün gecesefalarını, sevgiarsızlarını ben yetiştirdim. Adlarını severdim de yetiştirdim.

Neden fotoğrafı aşağıya attın?

Biri üstüne basar şimdi; tarih ezilir.

Ateşli bir hastalıktan yeni kurtulmuştum.

Yeni taşındığımız evdeki eşyaları karıştırırken ninemin albümünü bulmuştum. Albüm, bir başka devrin sararmış fotoğraflarıyla doluydu. Bütün fotoğraflardaki insanların gözleri iğneyle delinmişti. Ninem, yalnızca kendi gözlerini delmemişti. Fotoğraflardaki diğer insanları tanımıyordum. Albümde bir tane bile aile fotoğrafı yoktu.

İşte o gün, ninemi sevdiğimi anladım.

Ninemin en güzel fotoğrafını konsolun üstüne yerleştirdim.

Emprime olduğunu belli eden bir elbise var üstünde. Arkasındaki kameriyenin sol tarafında yetişen kamelyalardan birini hoyratça koparır, eline alır. Dudakları ezber edilmiş bir gülümseyiş ile aralıktır. Fotoğrafçı, o kadının cevvalliğini fotoğrafta yakalar. Bakan görür, gören anlar. Kadın, gözlerinden sevgiyi siler. Rüzgâr buklelerini savururken fotoğraf çekilir.

İki gün sonra, o fotoğrafı koyduğum yerde bulamadım.

Her şey çok kolay kaybedilebiliyor. Hattâ, bir şeyi kaybetmenin, o şeyi ele geçirmekten daha kolay olduğunu bile düşünür oldum. (Zaten öyle değil midir?)

Akşam erken iniyor. Kesenkes, bu durumun mevsimle ilgisi yok.

Bilemiyorum. Belki orada hiçbir sır yoktu. Belki bizlere seslenen hiç kimse olmamıştı; rüzgârın çıkardığı sesleri duymuştuk. Her nesil aynı sesi duyar belki. Nesiller boyu o ses değişmemişse, o sesin hep aynı şeyi fısıldadığı sanılır belki de. Kim bilir?

Saçmalama! O kadar sırdan bahsettim. Mutlaka tavan arasında bir sır olmalı!

Sen hatırlamıyor musun? Oysa sen de benimle beraberdin!

Değildim! Sen her zaman sırra tek başına gittin. Üstelik, sırlar tek kişiliktir.

Madem bu kadar büyük konuşabiliyorsun; o halde, sen anlat o sırrı!

Bilmiyorum ki!

O zaman sus!

Benim de senin kadar konuşmaya hakkım var! Susmayacağım!

Sus! Cüce, ne olacak!

Cüce sensin!

Ablam tavan arasına çıkıyor.

Annemin odasına gidip, tekrar, iyi yıllar ve mutlu rüyalar diliyorum ona. Annem yanıt vermiyor.

Odama gidip, yatağıma giriyorum. Yorganı yüzüme kadar çekmiyorum. Ilık bir uykuya dalıyorum.

Korkunç bir patlamayla uyanıyorum.

Ablam başardı! Odamın tavanındaki boşluktan, gökyüzünü görüyorum. Yıldız alacasında, ablamın karşımdaki duvara yapışmış yüzüne bakıyorum. Bu, alacanın bir oyunu olmalı: ablamın yüzünde bir gülümseme var.

Sonunda, ablamın kabloları doğru bir biçimde yerleştirdiğini anlamak beni rahatlatıyor.

Tavan arasının tahtaları komşu bahçelere saçılmıştır mutlaka.

— İnsanın yaşamak için bir amacı olmalı! derdi ablam.

Her şeyin bir anda olup bittiğini düşünüyorum: ablamın kabloyu bir anda bağladığını, bombanın bir anda patladığını, tavan arasının bir anda havaya uçtuğunu, yıldız alacasını bir anda yakaladığımı.

Ses çıkarmamalıyım. Sakın annem uyanmasın! Yoksa bir daha uyuyamaz.

Hava soğuk!

Yorganı başıma kadar çekmiyorum.
Ağabeyimden haber alamıyoruz!

Sırrı hatırlayamıyorum!

Aldırma! Bütün güzel isyanlar da böyle başlamaz mı zaten?

Ses veriyorum:

Ar, alık!

"K u r t u l m a k"
yan yana
dizilmiş
dokuz
harf
olmamalı!

Mayıs-Aralık 1993

Fotoğraflar:

1) *Made for Each Other* (1939) adlı filmde James Stewart ve Carole Lombard.
2) *The Beachcomber* (1938) adlı filmde Charles Laughton.
3) *Everybody Sing* (1938) adlı filmde Judy Garland ve Fanny Brice.
4) *The Sign of the Cross* (1932) adlı filmde Charles Laughton.
5) *The 39 Steps* (1935) adlı filmde Madeleine Carroll ve Robert Donat.
6) *Golden Boy* (1939) adlı filmde William Holden, Don Beddoe, Adolphe Menjou ve Barbara Stanwyck.
7) *Madame X* (1938) adlı filmde Gladys George ve John Beal.
8) *Boys Town* (1938) adlı filmde Spencer Tracy ve Mickey Rooney.
9) Mae West'in bir fotoğrafı (1933)
10) *Of Human Bondage* (1934) adlı filmde Leslie Howard ve Frances Dee.
11) *The Lady Vanishes* (1938) adlı filmde Michael Redgrave, Margaret Lockwood ve Dame May Witty.
12) *The Private Lives of Elizabeth and Essex* (1939) adlı filmde Bette Davis ve Olivia de Havilland.

KAYIPKENT ÜÇLEMESİ 2

EFLATUN HATA

"Masalın kökeni sorununu aydınlatmadan önce, masalın ne olduğunun bilinmesinin gerektiği bir gerçektir."
Vladimir Propp
Masalın Biçimbilimi

I.

"Kentteki son gecemdi.

Bir megapol insanı kimliğine yabancılaşmadan, bu küçük kentte yapabileceğim en iyi şeyi yapmaya karar verdim, son gecemde: doğru dürüst bir bara girip, dut gibi sarhoş olmaya.

Barlar, kentin kenar semtlerinden birinde yan yana sıralanmıştı. Tanıdık, bildik isimler taşıyan barların önünde, sokak boyunca bir aşağı, bir yukarı yürüdüm. Sokakta benden başka kimse yoktu. Galiba, insanlar, hafta ortasında barlara pek rağbet etmiyorlardı. Sanat diye, anladıklarını icra edenlerin adları neonlarla yazılmıştı. Bütün barların neonlarına teker teker baktım. Gözlerim iyiden iyiye yorulmuştu. Sokak boyunca üçüncü yürüyüşümde, sokağın öbür ucunda, daha önce farkına varmadığım, ahşap bir kapı gördüm. Kapının üstünde küçük harflerle 'bar' yazılmıştı. O kapıdan içeri giriverdim.

Kapıdan geçince küçük bir holde buldum kendimi. İçerisi eflatun renginde bir ışıkla aydınlatılmıştı. Olası müşterileri karşılayan hiç kimse yoktu. Eflatun ışıldayan duvarlar bomboştu. Ne bir afiş, ne bir tablo, ne de çerçevelenmiş bir fotoğraf asmışlardı; o güne dek gördüğüm barların aksine. Karşımdaki kapıdan boğuk, ama pes olmayan, kadın gibi bir kristal ses geliyordu. Sese doğru ilerledim. Kapının üst kısmından sarkıtılmış olan misinalara geçirilmiş deniz kabuklarının arasına soktum ellerimi, titreşen kabukları araladım, kapıdan içeri girdim.

Geniş salon, eflatun bir aydınlık içindeydi. Küçük sahnenin üstünde, yan flüt çalan bir adamla kristal sesli kadın, çevrelerine dizilmiş olan kalabalığa aldırmadan, büyülenmiş gibi, arkamdaki bir yere bakıyorlardı. Başımı arkaya çevirip baktıklarını sandığım yere baktım. Arkadaki kapının üstüne fosforlu yazılmış olan 'E-F-L-A-T-U-N' harfleri, duvarın üzerinde ışıldıyordu.

Gözlerim eflatun ışığa iyice alıştıktan sonra, yavaş yavaş çevremdekileri gözden geçirmeye başladım. İçerisi, az önce sandığım gibi kalabalık değildi. Benden başka on iki adam daha vardı, müşteri olarak. Salon da, az önce sandığım kadar büyük değilmiş. Dolayısıyla, orta büyüklükteki salonun içinde hepi topu on altı kişiyiz. On altıncı adam, yani küçük bir bar tezgâhının arkasında duran barmen, yüzünde sıkıntılı bir ifadeyle bana baktı. Tam, bira istediğimi söyleyeceğim sırada, o, tezgâhın altından çıkardığı bir kristal kadeh dolusu sıvıyı bana uzattı; sonra da boğuk, ama pes olmayan bir sesle, barda müşterilere yalnızca bloody mary verildiğini söyledi. Nedenini sormak cesaretini –çünkü bu irkıyım adama bir şey sormak gerçekten cesaret isterdi– gösterdiğimde, gözlerini gözlerime dikip, müdavim olanların yalnızca bu içkiyi istediklerini ve sevdiklerini söyledi. Müdavim olanlar dışında herhangi bir müşterinin gelmesini beklemiyor, hattâ, görünen o ki istemiyordu. Bloody mary'den bir yudum aldım. Domates suyu fazla kaçırılmış olan karışım, boğazımdan içeri aktı. Sahnedeki kadın, yan flüt eşliğinde yeni bir şarkıya başlamıştı. Sahnenin önünde dikilmek yerine, barın önündeki iskemlelerden birine oturmanın daha iyi olacağına karar verip yanımdaki ince, uzun iskemleye tünedim.

Oturduğum yere biraz alıştıktan sonra, diğer müşterileri incelemeye başladım. Sahnenin önünde duran adamların hiçbiri diğerleriyle konuşmuyordu. On iki adam da büyülenmiş gibi, sahnedeki kadına bakıyorlardı. Arada bir, ellerindeki kristal kadehleri dudaklarına götürüp, bloody mary'lerinden birer yudum alıyorlardı. Beyaz renkli kıyafetler giymişlerdi. Bu adamlar, ışığın da etkisiyle, ortalıkta sallanan eflatun kuklalara benziyorlardı.

Sahnedeki kadın üç parça daha söyledikten sonra programına ara verdi. Sahnenin gerisindeki eflatun perdenin gizlediği bir kapıdan içeri girdi. Yan flüt sandalyenin üstünde eflatun ışıltılar saçıyordu.

Adamlar, kadının sahneyi terk etmesi üzerine, duvar kenarlarına monte edilmiş olan kadife minderli sedirlere doğru ilerlediler. Bir kısmı otururken, birkaç tanesi de bara gelip barmenden içkilerini tazelemesini istedi.

İkinci kadehimi de bitirip hesabı ödemek üzere barmene

döndüğümde, adam bana gülümsedi. Barmenin dudaklarındaki gülümseme, suratına ve gözlerine yayıldı. Bu ani değişime yanıt vermek için gülümsemeye hazırlanıyordum ki, adam, hesabın ödendiğini söyledi. Kristal sesli kadın beni görmek ve benimle konuşmak için odasında bekliyormuş.

Barmen, barın arka tarafındaki kapıyı işaret etti; sonra, o önde, ben arkada iki koridordan geçip oymalı bir kapının önünde durduk. Yirmi altı yaşındaki bir adamın, bir ilkokul öğrencisinin aniden dersten çıkarılıp müdür odasına götürülürken duyduğu gibi bir tedirginlik, hattâ korku duyması gülünç geldi bana. Barmen kapıyı çaldı; sonra, beni orada bırakıp, geçtiğimiz ikinci koridorun sonunda gözden yitti. İçeriden ses gelmiyordu. Ellerimin titremesini önlemeye çalışarak iki kez de ben vurdum kapıya. Kristal gibi bir ses içeri girmemi istedi. Yüzüme tatlı bir gülümseme iliştirip odaya girdim.

Orta büyüklükte bir odaydı. O, tam karşımda, sırtı bana dönük olarak bir pufa oturmuştu. Makyaj masasının aynasından yüzüme baktı. Aniden bana döndü.

— Hayatım, neden bu kadar beklettin beni?

— Özür dilerim. Barmen söyler söylemez geldim.

— Bırak şakayı! Üç aydır neredeyse gözümü bile kırpmadım. Neredeydin?

— Galiba, beni başka biriyle karıştırdınız. O kişi her kimse, şanslı biriymiş!

— Şakanın sırası mı? Beni meraktan çıldırttın. Peşindeki adamlardan nasıl kurtuldun?

Fazlasıyla ciddi görünüyordu. Gözleri çakmak çakmaktı. Yokluğuyla, onu gerçekten endişelendiren birini bekliyordu, besbelli.

— Hakikaten ben, o değilim. Ortada bir karışıklık var.

— Sevgilim, bu söylediklerinde ciddi misin?

— İnanın!

— Hayatım, kim bilir sana neler yaptılar! Hiçbir şeyi hatırlamıyor musun?

Neyi ya da neleri hatırlayabilirim ki?

— Hayır!

Gözyaşları içinde, koşarak bana doğru geldi; sımsıkı sarıldı. Hafif bir leylak kokusu salındı burun deliklerime. Galiba

bu kimlik konusunu üstelememekte yarar var. Nasılsa kentteki son gecem. Üstelik, benim bir başkası olduğuma bu kadar inanmışken!

— Hayatım, neler yaptılar sana? Nasıl bu hale getirdiler seni?

— Hatırlamıyorum! Hiçbir şey hatırlamıyorum!

— Eğer hiçbir şey hatırlamıyorsan, o halde burayı, beni nasıl bulabildin?

— Bilmiyorum. Bir rastlantı sonucunda, belki de. Canım içki içmek istedi; ayaklarım beni buraya getirdi.

— Peşindekilerden nasıl kurtuldun?

— Bilmiyorum!

Gözlerini iri iri açarak yüzüme baktı. Bu haliyle, gözlerine iki eflatun kelebek konmuş gibiydi.

— Ya peşindekilerden kurtulamadıysan? Korkunç bir şey bu! Hâlâ tehlikede olabilirsin!

— Sağ salim buraya gelebildiğime göre, endişelenecek bir şey olduğunu sanmıyorum.

Aniden beni bırakıp, makyaj masasına yöneldi. İkinci çekmeceden bir tabanca çıkardı. Tam, böyle bir durumla eğlenmeye başlamışken, irkiltilmek hoş bir şey değil, tabiî ki.

— Al bunu! İhtiyacın olabilir!

Uzattığı tabancayı aldım, ceketimin iç cebine yerleştirdim.

— Şimdi, soğukkanlı olmakta yarar var. Önce, seni buradan çıkarmalıyız. Eve gidip beni beklersin. Programdan sonra gelirim. Adresi hatırlamadığını da söyleme sakın!

— Hatırlamıyorum.

Derin bir iç geçirdikten sonra, makyaj masasının üstündeki bir kâğıda adresini yazdı. Kâğıdı ve evin anahtarını bana verdikten sonra da, içine tel geçirilerek başının çevresinde sımsıkı sarılmış olan siyah saçlarını açtı. Teli eflatun halının üstüne bıraktı. Saçları omuzlarına döküldü, beline kadar salındı, gitti.

— Birazdan program başlayacak; ama önce, yeniden buluşmamızı kutlamalıyız. Az vaktimiz var. Acele etmeliyiz!

Siyah, dar tuvaletinin yırtmacını araladı. Pufun üstünde geriye doğru kaykıldı, sol eliyle yerden destek aldı. Önüne diz çöktüm. Sağ eliyle başımı tutup bacaklarının arasına doğru çekti. Bir yabani orkideyi koklamak gibiydi.

Kentin kenar semtlerindeki sokaklarda hayat sona ermiş gibiydi. Cılız bir ses bile boş sokaklarda müthiş bir yankı yaratabiliyordu; ya da bana öyle geliyordu. Barmen, beni barın arkasındaki küçük bir kapıdan dışarı çıkardığından beri, birileri tarafından gözetlendiğim hissine kapıldım. Peşimde kimse var mı diye, bir süre arkama bakarak yürüdüm. Karanlığın içinde kimseler görünmüyordu; buna rağmen birilerinin beni izlediğini hissediyordum. Gülünç bir şeydi bu! Bile isteye, ne olduğunu, kurallarının kimler tarafından ve nasıl konduğunu, oyuncularının kimler olduğunu bilmediğim bir oyunda rol almıştım. Adımlarımı sıklaştırdım. Bir an önce bu karanlık sokaklardan çıkmayı, kentin caddelerinden birine ulaşmayı istiyordum. Taksi veya bir başka araç da yoktu görünürde. Belki de, yapabileceğim en iyi şey, otele gidip bir duş aldıktan sonra, bir temiz uyku çekmekti. Deliksiz bir uykunun hayaliyle gülümsemeye başlamışken, arkamdan gelen ayak seslerini duydum. Muhtemelen iki kişiydiler. Hızlı yürümeye başladım. Peşimdekiler de hızlandılar. Sokağın sonundan sola döndüm; koşmaya başladım. Koşarak kaç sokaktan geçtiğimi hatırlamıyorum. Peşimdeki ayak sesleri kesildiği zaman, bir sütuna yaslanmış, güç bela soluk almaya çabalıyordum. Neden sonra, bir köprünün ayaklarından birine yaslandığımın farkına vardım. Köprüden geçen bir aracın çıkardığı sesleri duydum. Yukarı çıktığım takdirde, bir taksi bulma olasılığım vardı. Alelacele, iç cebimdeki tabancayı yokladım; yerindeydi. Ancak benim tabancayı kullanacak cesaretim yoktu, o anda. Sağ tarafımdaki merdivenden köprüye çıktım. Birkaç dakika bekledikten sonra, gittikçe yaklaşan bir otomobilin homurtusunu işittim. Aynı anda, aşağıdan, telaşla koşturarak köprüye doğru ilerleyen iki kişinin ayak sesleri geliyordu. Ayak sesleri, köprünün altında kesildi. Peşimdekilerden biri –bir adam– homurdanıyordu:

— Yer yarılıp da içine girmedi ya, bu!

Bir başka erkek sesi yanıt veriyordu ilkine:

— Herif, sanki sokakları bizden daha iyi biliyor!

Daha iyi bilmiyordum ama, daha iyi koşabiliyordum. Şimdi koşmaya başlasam, tekrar peşime düşerlerdi. Köprünün üstünde beklersem, aşağıdan geçip gitme olasılıkları vardı. Az önce homurtusunu işittiğim otomobilin huzmeleri iyice yaklaş-

tı. Elimi kaldırmaya gerek kalmadan, otomobil, şaşırtıcı bir biçimde, tam önümde durdu. Bu sırada, aşağıdaki adamlardan birinin 'Yukarıda! Fırla!' diye bağırdığını duydum. Otomobilin ön kapısını açıp kendimi koltuğun üstüne fırlattım. Şoför mahalindeki kadın gazı kökledi.

— Bağışlayın! Az kaldı yetişemeyecektim, dedi kadın.

— Beni kurtardığınız için teşekkür ederim.

— Rica ederim. Görevim bu!

Bir ürperti geçti içimden.

— Nasıl yani?

— Anlatacağım; ama önce biraz soluklanın.

Yüzünün sağ yanına düşen sarı saçlarını eliyle arkaya itti. Eli, elleri çok güzeldi. İnce, uzun parmaklarının çevresinde, kurumuş boya kalıntıları vardı. Torpido gözünü açtı. Gözden bir yabancı sigara çıkardı, uzattı. Sigaralarımızı yaktık. İki yanımızdaki kelebek camlarını açtık. Eski model otomobil homurdanarak, bilmediğim, ama birbirlerine benzediğini algılayabildiğim sokaklardan geçiyordu.

— Şiirlerinizi okudum, dedi kadın.

Benden nasıl bir karşılık bekliyordu ki?

— Sağ olun! dedim.

— Daha doğrusu, dostlarımızla beraber okuduk.

— Hoşunuza gitti mi şiirler?

— Aslında size, yazdıklarınızla ilgili birkaç soru sormak istiyorum; ama öncelikle peşimizdeki şu adamları atlatmamız gerekiyor!

Gözlerini dikiz aynasına dikmişti. Arkamıza takılmış olan bir otomobil uzun farlarını yakmış geliyordu.

— Onlar mı?

— Onlar olmalı! Bu külüstürü almak istememiştim; çünkü, peşimize düştükleri takdirde, kaçmakta güçlük çekeceğimizi biliyordum. Söylemiştim de bizimkilere.

— Peki, ama ne yapacağız?

— Kaçabildiğimiz kadar kaçacağız!

Gaz pedalına yüklendi. Sokaklar karanlıktı. Yolun, ancak huzmelerin aydınlattığı kadarını görebiliyorduk. Kadın, bütün dikkatini yola vermişti.

— Böyle olmayacak! Az ileride bir dönemeç var. Ondan

sonraki köşeyi döner dönmez yavaşlayacağım. Siz orada atlayın, karanlığa sığının. Bizimkiler sizi mutlaka bulurlar.

— Siz ne yapacaksınız?

— Peşimden gelmelerini sağlayacağım. Sonra da bir punduna getirir, atlatırım onları. Az sonra dönemece geleceğiz. Atlamaya hazırlanın!

— Sizinkiler kimler?

— İnananlar! Bu arada, kesinlikle otelinize dönmeyin. Büyük bir olasılıkla orayı da gözlüyorlardı.

— Neye inananlar?

Dönemece gelmiştik. Eski otomobil, dönemeçten sonraki köşeyi savrularak döndü. Otomobilin yavaşlaması üzerine kendimi kaldırıma fırlattım. Külüstür olanca hızıyla uzaklaşmaya başladı. Köşedeki ulu çınar ağacının arkasına henüz saklanmıştım ki, peşimizdeki otomobil de köşeyi döndü. Ağacın önünden hızla geçip gitti. Ne yapacağımı bilmiyordum. Elim iç cebime gitti. Tabanca yerinde duruyordu. Sırtımı çınarın gövdesine dayayıp, birkaç dakika bekledim. Ilık bahar gecesinin kokularını almaya çalıştım. Tuhaf şey! Bu kentin kokusu yoktu. Oysa, her kentin kendine has bir kokusu vardır. Bunları düşünmemin bana bir yararı olmayacaktı. Otomobillerin çoktan gözden yittiği yolda ilerlemeye başladım. Birkaç dakika sonra, arkamdan gelen bir aracın huzmeleri yolu aydınlattı. Arkama döndüğümde, aracın üstündeki ışıklandırılmış 'taksi' yazısını görünce içim rahatladı. Elimi kaldırdım. Taksi bulunduğum yeri biraz geçtikten sonra durdu. Herhangi bir tehlike olasılığına karşılık, cebimdeki tabancayı bir kez daha yokladım. Taksiye bindim.

— Nereye gideceksiniz ağabey?

Gecenin o saatinde, sorulabilecek en zor soruyu sormuştu. En mantıklı yanıtı verdiğimi umut ediyordum:

— Otele!

Kaldığım otelin adını söyledim. Şoför, otelin adını tekrarlayıp, gaza bastı.

— Yabancısınız galiba!

— Evet.

— İş için mi gelmiştiniz buraya?

— Öyle sayılır.

— Zaten başka ne için gelinir ki böyle bir kente?

— Burayı pek sevmiyorsunuz, galiba!
— Hiç sevmiyorum.
— Öyleyse, siz niçin buradasınız?
— Burada doğdum, burada öleceğim.
Son söylediği irkiltiyor beni.
— Ne işle meşgulsünüz?
— Çeviri yapıyorum, şiir yazıyorum.
Şoförün yüzü ciddileşiyor.
— Peki, burada ne yapıyorsunuz?
— Bir çocukluk arkadaşımın cenaze törenine geldim.
— Ne kadar oldu geleli?
— Bugünle beraber iki gün. Yarın da gideceğim.
— Neyse, başınız sağ olsun ağabey!
— Sağ ol!
— Herhalde epey üzülmüşsünüzdür.
— Üzüldüm tabii. Son olarak bir ay önce görmüştüm onu. Yetenekli bir adamdı. Bir trafik kazası, bir anda her şeyi bitiriyor.
— Ne iş yapardı?
— Heykeltıraştı. Üç hafta oluyor bu kente taşınalı. Meğer eceline geliyormuş!

Bir süre sustuk. Birbirine açılan sokakların arasında hızla ilerliyorduk. Sokaklarda hiçbir canlı görünmüyordu. Nihayet bir taksi daha gördüm.

— Kentte hayat erken bitiyor galiba! dedim.
— Eh, insanlar sabah erkenden işe gidecekleri için erken yatıyorlar.

Sonunda bir caddeye çıktık. Otelin ışıklı levhasını gördüm. Taksi, oteli biraz geçtikten sonra durdu. Parayı ödeyip taksiden indim. Bir süre otelin karşısındaki bir apartmanın girişinde bekledim. Çevrede büyük bir dinginlik hüküm sürüyordu. Bu dinginlik bir anda sona erip yerini büyük bir kargaşaya bırakabilirmiş gibi geldi bana. Kuruntumun üstesinden gelebilmek için hemen bir durum değerlendirmesi yapmaya giriştim, ancak bu değerlendirme, kuruntumu katmerlendirmekten başka bir işe yaramadı. On, on beş dakika kadar apartmanın girişinde bekledikten sonra, otele girmeye karar verdim. Otelin önüne son kez bir göz atıp caddeden karşıya geçtim, otele girdim.

Resepsiyondaki yaşlı adam televizyon izliyordu. Oda nu-

maramı söyledim. Adam anahtarı bulmak için arkasındaki panoya döndü yüzünü. O sırada, aynadan yansıyan televizyon ekranında tanıdık bir yüz gördüm. Beni otomobiline alan sarışın kadının yüzünü. Resepsiyondaki tezgâhın üzerinde duran uzaktan kumanda aygıtını kapıp, televizyona döndüm. Yerel televizyon istasyonundaki metalik bir erkek sesi, ünlü ressamın elim bir trafik kazası sonucunda hayata veda ettiğini söylüyordu. Kentin kenar semtlerinden birinde, ressamın aşırı hız nedeniyle şarampole yuvarlanan eski model otomobili, benzin deposunun alev alması sonucunda infilak etmiş; ressam da olay yerinde can vermiş. Spiker ayrıntılı bilgiyi daha sonraki bültenlerinde vereceklerini söylüyordu. Yaşlı adamın uzattığı anahtarı aldım. Odama çıkarken beynim zonkluyordu.

İkinci katın koridorunda ilerleyip odama girmeye hazırlanırken, yine gözetleniyormuşum hissine kapıldım. İç cebimdeki tabancayı çıkarıp birkaç saniye kapının önünde bekledim. Kapıyı açtıktan sonra, sol elimle lambanın düğmesini bulup çevirdim. Oda eflatun bir ışığa boğuldu. Sinirlerimin iyiden iyiye gerildiğini hissettim. Daha dün gece bu odanın ışığı beyazdı. Banyonun kapısı açıktı. İçeride benden başka kimsenin olmadığını anladığımda tabancamı iç cebime soktum.

On dakika içinde eşyalarımı küçük valizime yerleştirmiş, koridorun ucundaki yangın merdiveninden, otelin yanındaki dar sokağa inmiştim. Sokaktan caddeye çıktım. Hızlı adımlarla otelin önünden geçip az ilerisinde taksi beklemeye başladım. Kol saatim bir'i gösteriyordu. Gelen taksiyi durdurdum. Bu kez yaşlı bir şoförün otomobiline binmiştim.

— Nereye gidiyoruz oğlum?

— Otogara gidelim lütfen.

— Kenti terk mi ediyorsunuz?

— Evet.

— Sizi bırakmazlar ki oğlum!

Dehşet içinde, tabancamı çıkarıp namlusunu şoföre doğrulttum.

— Aman oğlum, araba kullanırken, böyle şeyler yapılmaz insana! Dikkatim bir dağılırsa, ikimiz de tahtalı köyü boylarız.

Cadde üzerinde hızla ilerliyorduk. Tabancayı yeniden iç cebime koydum.

— Hızlı gitmeyelim lütfen! Midem kasılmaya başladı!

— Hayatın, midenden daha önemli olmalıdır oğlum!

Taksinin arkasını işaret etti. Uzun farlarını yakmış bir otomobil peşimize düşmüştü.

— Ne yapacağız şimdi?

— Atlatmaya çalışacağız!

— Peki, siz kimsiniz?

— İnananlar'danım.

— Ötekiler kimler? İnanmayanlar mı?

— Hayır. Onlar başka şeylere inanırlar. Onların adı Grup.

— Neye inanacağımı şaşırdım! Bu keşmekeşten nasıl kurtulacağım?

— Sen zaten inanmışsın oğlum!

— Neye?

— Şairsin ya!

Konuşma gitgide karmaşıklaşmaya başlamıştı. Neyse, hiç değilse birkaç şey öğrenmiştim: peşimizdekilerin adı Grup'tu; ikide bir beni otomobillerine alan insanlar ise İnananlar adında bir topluluğun üyeleriydiler; ben de İnananlar'a dahilmişim.

— Şiirlerin hoşuma gitti. Hele öyle bazı mısraların var ki, okudukça 'Keşke bunları ben yazmış olsaydım!' diyorum.

— Siz de mi şairsiniz?

— Evet. Üç kitabım basıldı şimdiye dek. Belki okumuşsundur.

Kitaplarının adlarını söyledi. Şiirlerini okumamıştım. Şu badireyi atlattıktan sonra bana şiirlerini vereceğini söyledi; teşekkür ettim.

— Bu kentte neler olduğunu anlatır mısınız?

— Anlatacağım; ama önce şu peşimizdekilerden bir kurtulalım hele! Otelde bu kadar uzun süre kalmamalıydın!

— Niçin her şey böyle birdenbire başladı?

— Nasıl 'birdenbire' başladı?

— Yani, bu adamlar dün ortada yoktular; bugün birdenbire hayatıma giriverdiler.

— Kente geldiğini yeni haber aldılar. Biz de yeni öğrendik. Yoksa, ne yapar, eder, sana geldiğinin ilk gününde ulaşırdık.

Ara yollara saptık. Dar sokaklarda hızla gidiyorduk. Öbür otomobil hâlâ peşimizdeydi. Şair iyice sinirlenmişti. Kendi ken-

dine söylenmeye başladı. İletişimsizlikten ve bozuk düzenlemelerden yakınıyordu. Valizi kavramış olan avuçlarım ter içindeydi.

— Az sonra bir yol ayrımına geleceğiz oğlum. Köşeyi döner dönmez yavaşlayacağım. Sen orada atlarsın. Ben onları oyalayacağım. Bize güven, seni bırakmayacağız!

Bağırmak istiyordum; ama sustum!

— Valizini arabada bırak! Sonraki görüşmemizde sana getiririm.

Valizi arka koltuğa fırlattım. Yol ayrımına gelmiştik. Taksi köşeyi döner dönmez, kapıyı açıp kendimi sokağa fırlattım. Şair yoluna devam etti. Sokak lambasının altına konulmuş olan çöp bidonlarının arkasına gizlendim. Diğer otomobil de köşeyi dönüp son hızla gözden yitti. Olduğum yerde birkaç dakika daha bekledim. Yapabileceğim en iyi şey sığınacak bir yer bulmaktı. Kristal sesli kadının verdiği kâğıdı çıkarıp, adrese bir göz attım. Yola koyulduğumda, bir daha bu kentte taksiye binmemek için kendi kendime söz vermiştim. Öncelikle adresi sorabileceğim birini bulmam gerekiyordu. İki sokak geçtikten sonra ışıkları yanan bir dükkân gördüm. Temkinli davranmalıydım. Ağır ağır dükkâna yaklaştım. Kapının üstündeki levhada 'terzihane' yazısı güçlükle seçiliyordu. Camekândan içeri baktığımda, saçları iyice dökülmüş, şişman, yaşlı bir adamın bir pantolonun yan dikişlerini incelediğini gördüm. Adamın yalnız olduğundan iyice emin olmak için dışarıda birkaç dakika daha bekledim. Adam pantolonun yan dikişlerini inceliyordu; ama sanki bir an için elinde pantolon yokmuş gibi geldi bana. Adam yanındaki sepetin içine pantolonu bıraktığı zaman, dükkânın kapısını çaldım. Yaşlı adam, birdenbire karşısına çıkıveren bu yabancıdan ürkmüş gibi görünüyordu.

— Kusura bakmayın! Korkuttum galiba!

— Kapalıyız! Dükkânın kapısını kilitlemeyi unutmuşum.

— Sipariş için gelmedim. Bir adres soracaktım.

Yaşlı adam gözlüklerini taktı. Birdenbire yüzünde tuhaf bir ifade belirdi.

— Siz o'sunuz!

— Beni biriyle karıştırıyorsunuz.

— Hayır! Siz kente yeni gelen şu şair değil misiniz?

Adamın yüzüne boş boş baktım. Yaşlı adam arkasındaki sehpanın üstünden aldığı bir gazeteyi bana uzattı. Yerel gazetenin ön sayfasındaki gülümseyen fotoğrafımı işaret ediyordu. Gazeteyi büyük bir şaşkınlıkla kaptım. Ön sayfada kocaman siyah puntolarla 'Ünlü Şair Kentimizde' yazılmıştı. Büyük puntoların altındaki kısımda, ünlü genç şairin bir heykeltıraş arkadaşının cenaze törenine katılmak için kente geldiği ve kentte gördüğü güzellikler karşısında adeta büyülendiği anlatılıyordu. Yaşlı adam, yeleğinin küçük cebinden çıkardığı bir anahtarla dükkânın kapısını kilitledi.

— Benimle gel evladım!

Odanın arka kısmındaki kapıyı açtı; dükkânın ışıklarını kapattı. İç cebimdeki tabancayı yokladım; yerindeydi. Terzinin peşinden kapıya doğru ilerledim.

— Çekinmene gerek yok! Sana yardım edeceğim.

Kapı uzunca bir koridora açılıyordu. Terzi koridorun ışığını yaktığında, koridor ilk gördüğümden daha kısa geldi bana. Sağ tarafta iki, sol tarafta üç kapı vardı. Soldaki sonuncu kapıdan büyükçe bir odaya girdik. Terzi ışığı yakınca, küçük bir odanın içinde olduğumuzun farkına vardım.

— Burası oğlumun odası. Daha doğrusu odasıydı. Artık sahibi yok!

Sade bir yatak odasıydı. Bir pirinç karyola, bir duvarı boydan boya kaplayan, üç raflı bir kitaplık, bir de komodin vardı odanın içinde. Duvarlara yapıştırılmış beyaz köpüklerin üzerine birkaç tane eski film ve tiyatro afişiyle, bir mim sanatçısının iki fotoğrafı raptiyelenmişti. Terzi, fotoğraftaki adamı işaret ederek, "Oğlum!" dedi.

— Mim sanatçısı mı oğlunuz?

— Bunca meslek arasından bula bula o işi buldu. Keşke, benim yaptığım gibi baba mesleğini sürdürseydi!

— Tek başına mı yoksa bir toplulukla beraber mi çalışıyor?

— Tek başına çalışıyordu. Sonra bir trafik kazasında yitirdik onu.

— Başınız sağ olsun!

— Okumayı çok severdi. Bu kitapların hepsini okumuştu.

Kitaplığa yöneldim. Üst rafta tiyatro ve pandomimle ilgili kitaplar, orta rafta göstergebilimle ilgili kitaplar, alt rafta da romanlar, hikâye ve şiir kitapları vardı.

— Kentimizdeki kitapçıları gezecek zamanın oldu mu?

— Hayır.

— Zamanın olsa da gezemezdin zaten!

— Niye?

— Çünkü kentimizde kitapçı yok!

Terzi gülmeye başladı. İlginç bir espri anlayışı vardı adamın.

— Peki, kentimizin biricik sinema salonuna gidip porno film de mi izlemedim?

Bu oyundan keyif aldığı belliydi. Gülümseyip, 'hayır' anlamında başımı salladım.

— Sen de hiçbir şey yapmamışsın evladım! İçecek bir şey ister misin?

— Hayır. Sağ olun. Yalnızca, tuvalete gitmek istiyorum.

Bütün o koşuşturma boyunca bir kere bile tuvalete gitmemiştim. Kasıklarım çatlayacak gibiydi. Koridora çıktım. Artık, sol tarafımda iki, sağ tarafımda üç kapı vardı. Terzi, sol taraftaki ikinci kapının yanındaki düğmeye bastı. Yani, koridora ilk girişimizde, hemen sağıma düşen ilk kapı tuvaletin kapısıymış. Tuhaf bir biçimde, pek fazla önemi olmayan ayrıntılara dikkat etmeye başlamıştım. İşimi bitirip ellerimi yıkadım, yüzüme su çarptım. Koridora çıktığımda, artık sol yanıma düşen ikinci kapının eşiğinde duran terzinin, içerideki birine bir şeyler söylediğini işittim. Elim tabancaya gitti.

— Merak etme, canım! Bir arkadaşımın oğlu.

İçeriden ne söylediği tam olarak anlaşılamayan cılız bir kadın sesi geliyordu. Terzi, sevecen bir ses tonuyla konuşuyordu:

— Tanımazsın canım! Sen uyumaya çalış. Merak etme! Bir isteğin olursa duvara vur. Oğlanın odasındayız. Hadi, iyi uykular!

Yaşlı adam kapıyı çekti, oğlunun odasına yöneldi. Elimi cebimden çekip az önce çıktığım odaya tekrar girdim. Terzi, oğlunun fotoğraflarına bakıyordu. Geldiğimin farkına vardı:

— Ne tuhaf! O artık yaşlanmayacak. Her zaman bu fotoğraflarda olduğu gibi kalacak.

Böyle durumlarda, genelde aklıma ilk gelen kalıplaşmış sözü söylerim:

— Ölenle ölünmez, amca! Hayat devam ediyor.

Yaşlı adamın yüzünde acı bir gülümseme belirdi:

— Devam ediyor ama, nasıl?

Bu kez de yanıtlayamayacağım bir soru! Mim sanatçısının iki fotoğrafına da dikkatle baktım. Soldaki fotoğraf, genç adam yüzündeki makyajı silerken çekilmişti. Gözleri yorgun bakıyordu; ama, yüzünde isteğini gerçekleştirmiş bir insanın ifadesi vardı. Sağdaki fotoğrafta ise dizlerini büküp kollarını açmıştı. Muhtemelen, bir kuşu yansılıyordu. Gözlerini görebilmek için yüzümü fotoğrafa iyice yaklaştırdım. Gözlerini görebiliyordum; ancak, onlardaki anlamı yakalayamıyordum.

— Tehlikedesin! dedi terzi.

— Bu kentte neler olduğunu anlatır mısınız bana?

— Anlatması uzun sürer.

Aradaki duvara aniden iki kere vurulunca irkildim.

— Hanım vuruyordur. Korkma!

Terzi yandaki odaya gitti. Kitaplığa yöneldim. Üst ve orta raflardaki kitapların birçoğunu okumamıştım. Alt raftaki yapıtların birkaç tanesi haricinde, tümü benim kitaplığımda da vardı.

— Bu, oğlumun bize yazdığı son mektup!

Terzi sessizce gelmiş, arkamda duruyordu. Uzattığı kâğıdı aldım. Kâğıdın üstündeki yazının telaşla yazıldığı belliydi. İç içe geçmiş bazı harfleri çözmeye çalışarak yazıyı okudum.

'Anne, baba,

örümcek ağının bir yerine düşmüş sinek gibiyim. Titreşimlerimi duyan örümcek gelip beni uyuşturacak ve ölümcül bir koza örecek çevreme. Kaçmaktan yorgun düştüm. Titreşimler yayıp bekliyorum.

Hoşça kalın.'

Adını okuyamadım.

— Mektubun gelmesinden iki hafta sonra da kaza haberi geldi.

Yaşlı adamın gözleri dolmuştu. Mektubu sahibine verdim. Adam, kâğıdı özenle katladı; yeleğinin üst cebine, yüreğinin tam üstüne yerleştirdi.

— Sanki öleceğini biliyormuş gibi yazmış!

— Biliyordu!

Yaşlı adamın sesi iyiden iyiye titremeye başladı. Tam bu sırada, yine duvara vuruldu. Adam başını duvara çevirdi. Sanki bulunduğu yerden, duvarın öte yanındaki yatağında dönüp duran karısını görebiliyordu.

— Her ilkbaharda olur bu. Hava ısınmaya başladığında, vücudumuz bu değişime eskisi kadar rahat uyum sağlayamıyor. E, yaşlandık artık! Benim hanım da sırt ağrılarından şikâyetçidir. Uykuya varamadığı geceler huzursuzlanır. Birazdan gelirim.

Yaşlı adam odadan çıkınca, köpüğün üstündeki fotoğraflara yöneldim. Soldaki fotoğrafta daha önce gördüklerime ekleyebileceğim bir şey bulamadım. Sağ taraftaki fotoğrafta ise mim sanatçısının gözlerindeki anlamı hâlâ çözememiştim. Siyah beyaz çekilmiş iki fotoğraf arasındaki farklara dikkat etmeye çalıştım. Bu, çocukken sık sık çözmeye çalıştığım bir bulmacaya benziyordu. Eskiden dergilerde çıkan, birbirine benzeyen iki resim arasındaki bilmem kaç farkı bulma oyununu oynarmış gibiydim.

İki fotoğraf da birbirinden çok farklıydı. Biri gösteri sırasında çekilmişti, diğeri ise gösteriden sonra. Sol yandaki fotoğrafta mim sanatçısı yüzündeki makyajı siliyordu. Gösterinin kalıntıları temizleniyor, sanattan hayata geçiliyordu. Sağdaki fotoğrafta ise sanatçı gösteri ânında bir başka canlıyı, muhtemelen bir martıyı yansılıyordu. Gösteri sonrası fotoğrafı bir amatör tarafından rasgele çekilmiş gibiydi. Oysa, sağdaki fotoğraf, işinin ehli bir fotoğrafçı tarafından çekilmiş izlenimini uyandırıyordu. İki fotoğrafı da raptiyeleriyle birlikte köpüğün üstünden çekip aldım. Yan yana getirdim fotoğrafları. Üstlerinde herhangi bir fotoğraf stüdyosunun adı yoktu. Fotoğrafların arkalarına baktım. Soldaki fotoğrafın arkası boştu. Sağdakinin arkasında ise 'Bahar Fotoğrafevi" mührü vardı. Fotoğrafları köpüğün üstündeki yerlerine yerleştirdim.

— İstersen burada kalabilirsin evladım.

Yine sessizce arkamda bitivermişti.

— Burada güvenlikte olursun.

— Teşekkür ederim; ama gitsem daha iyi olur. Şu adrese nasıl gideceğimi tarif ederseniz sizi daha fazla rahatsız etmemiş olurum.

Uzattığım kâğıdı alıp adresi okudu.

— Seni oraya götüreceğim!

— Sizin gelmenize gerek yok! Adresi tarif ederseniz, bulabilirim.

— Gelmeyeceğim ki! Seni arabayla oraya yakın bir yerde bırakacağım. Sonrası sana kalmış. Yalnız, önce hanıma söyleyeyim de, merak etmesin beni.

On dakika sonra evin arka kapısından sokağa çıkmıştık. Terzinin eski model otomobiline binip bilmediğim bir yöne doğru yola koyulduk. Bu kentin bütün arayolları birbirine benziyordu. Geçtiğimiz sokaklardan daha önce de geçmiş gibiydim. Belki de geçmişimdir!

— Oğlumun ölümünden beri ilk kez araba kullanıyorum.

— En son ne zaman kullandınız arabayı?

— İki ay önce!

Yarası çok tazeydi. Bir süre sustuk. Sessizliği o bozdu:

— Kentte tuhaf şeyler oluyor, değil mi delikanlı?

— Öyle!

— Kendine göz kulak olmalısın! Ayrıntıların bazen, hayatını kurtarabilecek kadar önemli olduğunu unutmamalısın evladım! Otomobili durdurdu.

— Yolum buraya kadar! Sen şu dört yol ağzından sağa dönüp yürüyeceksin; sonra, yine sağdan ikinci sokağa sapacaksın. Evi bulursun, artık!

— Teşekkür ederim. Beni buraya kadar getirdiniz.

— Bir şey değil! Yolun açık olsun!

— Hoşça kalın.

— Dediklerimi de unutma!

Otomobil hareket ettikten sonra, bir süre, onun arkasından baktım. Sonra, yaşlı adamın söylediği gibi, dört yol ağzından sağa, yol üstündeki ikinci sokaktan yine sağa döndüm. Evi bulmam zor olmadı. Geniş camlarından sokağa eflatun ışıltılar salan evin önüne vardığımda saat sabahın üçüydü."

II.

"Tabancayı sağ elimle sımsıkı kavramıştım. Kristal sesli kadının verdiği anahtarı cebimden çıkarıp evin kapısını açtım. Holdeki siyah halının üstüne sürtünen sokak kapısı açıldı. Eflatun ışığa boğulmuş geniş bir salon vardı karşımda. Sokak kapısı, doğrudan bu salona açılıyordu. Beklentilerimde yanılmaya alışmıştım artık.

İçerisi çok sade döşenmişti. Siyah bir kanepe, iki koltuk, iki tane cam sehpa, daha geride dört kişilik bir yemek odası takımı, yemek masasının yanında, yerde yatan bir kadın vücudu... Bu kadarı fazlaydı artık! Bu kadının öldürülmesi işin tuzu biberi olurdu! Yavaşça kadına yaklaştım. Simsiyah saçları siyah halının üstüne yayılmıştı. İpleri bırakılmış bir bez kukla gibi yere serilmişti. Cesedin yanı başındaki kül tablasında, kadının bitirmeye fırsat bulamadığı son sigarası, izmaritine kadar yanmış olarak duruyordu. Kül tablasının hemen yanındaki içki kadehi halıya devrilmişti. Kadının nasıl öldürüldüğünü merak ettim. O sırada, yine biri tarafından gözetlendiğim hissine kapıldım. Tabancayı, her an karşıma çıkabilecek o meçhul kişiye doğrultarak, salona açılan üç kapıdan soldakine doğru ilerledim. Kapıyı ittiğimde, eflatun bir aydınlığın yayıldığı büyük bir yatak odası çıktı karşıma.

Oda, eflatun ve mor renkli eşyalarla döşenmişti. Yerdeki eflatun halının üzerinde mor bir panter postu vardı. Odanın eflatun perdeleri sımsıkı örtülmüştü. Tam karşıma iki kişilik mor renkli bir yatak yerleştirilmişti. Yatağın arkasındaki duvarın üstünde, Mona Lisa altın yaldızlı bir çerçeve içinde gülümsüyordu. Yatağın yanındaki konsolun üstünde küçük bir televizyon vardı.

Odanın kapısını açık bırakıp salona açılan ortadaki kapıya doğru ilerledim. Bu kapının arkasında, yatak odasına kıyasla daha küçük bir oda vardı. Lambanın eflatun ışığı, odanın sağ duvarına dayanmış olan küçük kitaplıktaki birbirine benzeyen kitap ciltlerinin üstüne vuruyor; odaya giren kişinin dikkatini ilk anda bu kitapların üstünde yoğunlaştırıyordu. Kitaplığa doğru ilerledim. Bütün kitaplar sanki aynı ciltçi tarafından parlak ciltlerle kaplanmıştı. Görebildiğim kadarıyla, kitapların hepsi ucuz aşk ve macera romanlarıydı. Kitaplığın karşısındaki duvarda bir ağlayan çocuk tablosu asılıydı. Kapıdan girince tam karşıya düşen pencerenin mor perdeleri sımsıkı örtülmüştü. Yerdeki siyah halının üstünde dört tane mor minder atılmıştı.

Bu odanın da kapısını açık bırakıp salona açılan üçüncü kapıya yöneldim. Usulca ittiğim kapı gıcırdayarak açıldı. Tabanına mor fayanslar döşenmiş bir banyoydu, burası. Dergilerdeki banyo reklamları fotoğraflarına benziyordu: eflatun bir küvet, küvetin yanında çeşit çeşit sabun tozları, küvetin karşısında eflatun ayaklı bir lavabo, lavabonun yanında mor renkte bir tuvalet, tuvaletin yanı başında bitmeye yüz tutmuş bir rulo tuvalet kâğıdı, lavabonun diğer yanında duvara çakılmış olan askıya asılmış mor havlular.

Bu küçük keşif gezisi sonunda, bu evin insanı boğacak kadar mor ve eflatun renklere belendiği kararına vardım.

Salona döndüğümde şaşkınlıktan elimdeki tabancayı yere düşürdüm. Az önce yerde boylu boyuca yatan kadın, yattığı yerden doğrulmuş, şaşkın şaşkın yüzüme bakıyordu. Kadın, iç geçirerek koştu, sarıldı bana.

— Neredeydin? Kaç saat önce gelmiş olmalıydın buraya! İçime bir kurt düşürdün ki, sorma! Ya sana bir şey olsaydı? Ya seni bulduğum gece tekrar yitirseydim?

Duyduğum hayretten ötürü konuşamıyordum bile! Kadın bana sımsıkı sarılmıştı. Durmadan yüzümü, gözümü öpüyordu. Ölmemişti işte! Üstümden ağır bir yük kalkmıştı. Bir cinayete katil adayı olarak seçildiğim düşüncesinin getirdiği yüktü bu.

— Tabanca!

Tabancayı almak için ikimiz de aynı anda yere eğildik. Ben aldım.

— Neredeydin? Öldüm meraktan!

— Başım belada! Peşimde birileri var!

— İzini yine buldular demek!

— Kimler onlar?

— Hayatım, her şeyi anlatacağım sana!

Beni elimden tutup kanepeye götürdü. Birlikte oturduk.

— Seni beklerken içim geçmiş, dalmışım.

— Ben de seni o halde görünce sana bir şey yaptıklarını sandım.

Sağ gözünün üstüne düşen bir tutam saçı aldı, geriye attı. Pırlak gibi bir kahkaha kopardı.

— Beni ne yapsınlar canım? Senin peşindeler.

— Kimler?

— Nasıl unutabildiğini, sana bunu nasıl unutturabildiklerini aklım almıyor. Bu ev sana bir şeyler hatırlatmıyor mu?

— Hatırlatmıyor!

— Gel benimle!

Elimden tutup az önce çıktığım küçük odaya götürdü beni. Eliyle kitapları işaret etti.

— Kaç kere seninle oturup şu kitapları okumuştuk. En sevdiğin romanı defalarca okutmuştun bana. Şu tabloyu da sen hediye etmiştin.

Duvardaki ağlayan çocuk tablosunu gösteriyordu. Yalnızca bir an için, iki üç fırça darbesiyle bu çocuğun yıllardır çektiği acılara son verilebileceğini düşündüm; ama, ciddi bir oyun oynarken şaka yapmanın gereği yoktu.

— Geçen yaş günümde hediye etmiştin. Ne olur, biraz olsun, hatırlamaya gayret et!

Bir gece içinde yaşadığım onca olaydan ötürü serseme dönmüştüm. Yine de, bu noktadan sonra yapılabilecek en iyi şey başladığım oyunu sürdürmek olurdu.

— Gayret ediyorum; ama, inan bana, bu anlattıklarının tekini bile hatırlayamıyorum!

Gözleri yaşardı. Umutsuz bir insanın yüz ifadesini takınarak, yeteri kadar gayret göstermediğimi söyledi. Sonra

elimden tutup beni yatak odasına götürdü. Yatağın yanında elimi bıraktı, beni hafifçe yatağa doğru itti. İki kişilik yatağa sırtüstü düştüğümde, altımdaki döşeğin kımıldadığını, hafif hafif dalgalandığını hissettim. Su yatağının dalgalanması duruncaya dek kımıldamadan yattım. Yataktan doğrulduğumda, kadının yatağın altından çıkardığı küçük bir müzik setiyle uğraştığını gördüm. Sonra, hayatımda duyduğum en tuhaf, hattâ en rahatsız edici ezgiyi dinlemeye başladım. Birbiri ile uyum sağlamayan ne kadar müzik aleti varsa, bu ezgiyi oluşturmak için bir araya getirilmişti. Kadın mor panter postunun üzerinde durup ayaklarını iki yana açtı, sevişmeyi çağrıştıran bir dansa başladı. Bir süre öne arkaya gidip geldikten sonra, ellerini arkasına götürüp siyah tuvaletinin fermuarını açtı. Tuvaleti geniş omuzlarının çevresinden sıyırarak, aşağı doğru indirmeye başladı. Kusursuz denebilecek kadar düzgün, dolgun göğüsleri ortaya çıktı. Dümdüz karnının tam üstüne kadar sıyırdığı tuvaleti tuttu. Gözlerini gözlerime dikip tuvaletini çıkarmamı istedi. Yanına gittim, tuvaleti yavaşça aşağıya çekerek biçimli bacaklarından sıyırdım. Siyah tuvalet terk edilmiş bir yılan gömleği gibi, eflatun halının üstünde serili kaldı. Üstümdekileri çıkarıp, döşekle birlikte dalgalanan kadının yanına gittim.

— Bu müziği nasıl susturabilirim?

— Neden susturmak istiyorsun? Senin en sevdiğin müzik, bu değil mi?

— Yeteri kadar dinledik. Setin nasıl kapandığını söyler misin?

— Soldan ikinci düğmeye bas!

Dediğini yaptım.

Garip, sert hattâ vahşi bir sevişmeydi. Döşek, ilkin mutedil dalgalı sallanırken, sonrasında bir fırtına koptu, döşeğin içinde. Sevişmenin sonuna doğru, sağ elinin tırnaklarını sırtıma, tam yüreğimin arkasına batırıp, bundan sonra çok mutlu olacağımızı söyledi. Tırnaklarını batırdığı yerdeki derinin kalktığını hissettim.

— Artık bana kimlerin peşimde olduklarını anlatacak mısın?

— Önce birer sigara içelim, âdettendir!

Yatağın altından çıkardığı bir yabancı sigarayı uzattı. Birer tane yaktık. Kül tablasını aramıza yerleştirdik. Sigarasından derin bir nefes aldı. Dudaklarını büzerek halka halka dumanlar çıkarmaya başladı. Tuhaf tuhaf baktığımı görünce, içten bir kahkaha patlattı.

— Neye bakıyorsun öyle? Böyle duman çıkarmayı sen öğretmiştin ya!

Yapmadığım şeylerin yapmışım gibi bana anlatılmasından yorulmuştum.

— Peşimdekiler?

— Aslında senin benden daha iyi bilmen gerekir onların kim olduklarını. Bu belayı başına kendin sardın!

Yatakta döndü, yüzükoyun uzandı. Döşeğin içindeki su dalgalandı. Kadının belindeki girintide ter damlaları belirmişti.

— Kumar tutkun yüzünden oluyor, bütün bunlar. Bu işin sonunun kötüye varacağını defalarca söylemiştim, dinlemedin ki! Yeraltının insanları, öyle kolay bırakmazlar avlarının peşini! Bir şekilde intikam alırlar.

— Yeraltının insanları kimler?

— Söyledim ya, kumar borcun yüzünden peşine düşenlerdir!

— İyi de, niye hatırlamıyorum olan biteni?

— Nasıl becerdiklerini bilmiyorum; ama görünen o ki, hafızanı silmişler. Kumar borcuna karşılık hafızan!

— Böylelikle ödeşmiş mi oluyorlar?

— Onların binlerce ödeşme yöntemi vardır. Ancak, sana en ağır olanını uygulamışlar.

— Nasıl yani?

— Hafızanı silmişler ya, işte! Bir hayatı, bütün bir geçmişi almışlar senden. Bir insan için bundan daha ağır bir bedel olabilir mi?

— Peki, madem hafızamı silmişler, o halde, neden hâlâ peşimdeler? Artık borcumu ödediğime göre, peşimi bırakmış olmaları gerekmiyor mu?

— Belki de hafızanı sildiklerinden emin olmak istiyorlar-

dır. Bütün olan biteni nereden bilebilirim? Neler olduğunu hatırlaması gereken kişi sensin!

Gözlerini arkamızdaki duvara asılmış olan Mona Lisa tablosuna dikmişti.

— Olaylar başladıktan sonra, bir süre için ortalıktan kaybolmaya karar vermiştin. Benim başımı da belaya sokmamak için üç ay önce, aniden sırroldun. O günden beri de, elim yüreğimin üstünde senden bir haber gelmesini bekledim. Başına bir şey gelecek, olmadık bir yerde cesedini bulacaklar diye ödüm kopuyordu. Üç ay sonra bir gece, kaybolduğun gibi aniden ortaya çıkıyor; çalıştığım yere geliyorsun. Ancak, geçmişinle ilgili hiçbir şey hatırlamıyorsun...

Gözleri yaşarmış, sesi titremeye başlamıştı.

— Ne daha önce sevdiğin şeyleri, ne de hoşlandıklarını hatırlıyorsun. Kitapları gösterdim, aldırmadın; bana hediye ettiğin tabloya küçümseyerek baktın; en sevdiğin ezginin tamamını dinlemedin bile!

Hıçkırarak ağlamaya başladı. Ne yapacağımı bilmiyordum. Elimi sırtından aşağılara doğru indirdim, sert ve biçimli kalçalarının üstünde bıraktım. Sonra, eğilip kalçasına küçük bir öpücük kondurdum.

— Bağışla! Seni üzmek istemezdim!

— O zaman, yine, eskisi gibi olalım. Bana izin ver, geçmişini taşıyayım sana! Okumakla başlayalım. Eskiden yaptığım gibi, sana sevdiğin kitapları okuyayım. Bir dakika bekle! Bu arada sen de şu seti açar mısın? Hatırım için! Sağdan ikinci düğmeye basacaksın.

Koşarak odadan çıktı. Hatırını kırmak istemediğim için, sete yöneldim. Düğmeye bastığımda odayı dolduran müzik, daha önceki kadar rahatsız etmedi beni. Tam kendimi yatağa atıp, küçük bir tekne gezisinin sefasını sürmeye başlamıştım ki, kristal sesli kadın, elinde bir kitapla odaya girdi. Eflatun ışığın altında, adını bilmediğin bir usta tarafından yaratılmış eşsiz bir yontunun, sonraki nesiller tarafından, sonradan görme esnaf ve tüccar ailelerinin evlerine taşıyıp, hayranlıkla seyretmeleri için üretilmiş binlerce vasat kopyasından biri gibi görünüyordu.

— Sen okumak ister misin?

Sabahın dördünde, eflatun bir ışık altında kitap okumaya niyetim yoktu.

— Sen okursan memnun olurum!

Yatağa bıraktı kendini. Yanıma iyice yerleştikten sonra; gözlerini kitabın sayfaları arasında gezdirdi, sonra kitabın ortalarında bir sayfada takılı kaldı gözleri.

— İşte, senin en sevdiğin bölüm! Dinle bakalım!

Sevgilisi tarafından terk edilen bir adamın acı dolu iç konuşmasını okumaya başladı. İlkin, yerinde kullanılmayan bazı sözcüklerden rahatsız oldum. Sonra, kulaklarım o sözcüklere alışmaya, yüreğim adamın acılarını paylaşmaya başladı. Beş sayfa okuduktan sonra, başını kitaptan kaldırdı. Gülümseyerek bana baktı. Yine gözlerinden eflatun kelebekler!

— Beğendin mi?

— Fena değil, hattâ hoş bile sayılır!

— Eskiden, çok severdin bu kitabı. Devam edeyim mi?

— Çok sıkıştım. Tuvaletten geldikten sonra, devam edersin.

Önüme eğilip, öptü beni.

— Geç kalma! Daha, çok işimiz var!

Banyoya girdiğimde çok yorgun olduğumu hissettim. İşimi bitirip salona çıktığımda, müzik kesilmişti. Tuhaf, çalarken, farkında bile değilmişim! Yatak odasına girdiğimde, kristal sesli kadının uyuduğunu gördüm. Yan yatmış, saçlarıyla yüzünü örtmüş, rahatsız bir biçimde uykuya dalmıştı. Okuduğu kitap halının üstüne düşmüştü. Uyandırmamaya çalışarak, usulca yanına uzandım. Döşek dalgalandı. Hareketsiz kalıp bekledim biraz. Yatağa daha iyi yerleşebilmek için dirseklerimin üzerinde doğrulduğumda, oda kapısının yanında duran, elindeki tabancayı bana doğrultmuş olan adamı gördüm. Dehşete kapılmıştım.

— Korkmayın! Size bir kötülüğüm dokunmaz.

— Kimsiniz?

— Namluyu benden uzaklaştırır mısınız?

— Özür dilerim. Alışkanlık işte!

Tabancayı yere doğru tuttu. Artık, bu beladan kurtulama-

yacağımı düşündüm. O anda, iç cebimdeki tabanca aklıma geldi. Giyeceklerim, kadının öbür yanında, yerde duruyordu. Tek hamlede ulaşmak zorundaydım. Ancak kadının uyanması ve ani bir harekette bulunması, bir anda her şeyi alt üst edebilirdi. Adam, düşündüklerimi anlamış gibi kurnazca gülümsedi.

— Onun işi tamam!

Adamın söylediğini tam olarak algılamam için on yedi saniye gerekiyordu. Elimi kristal sesli kadına uzattım, yastığa yayılmış saçlarını araladığımda alnındaki taze yarayı gördüm. Sesimin titremesine engel olamadım:

— Neden öldürdün onu?

— Öldürmeliydim; çünkü yapabileceğim başka bir şey yoktu. Savaşta düşmanına acıdığın zaman kendi sonunu hazırlamış olursun.

— Ne savaşı?

— Yalnız benim düşmanım değil, aynı zamanda da senin de düşmanın, o! İnananlar'danım ben!

— Olanları etraflıca anlatır mısın bana?

— Anlatacağım; ama, önce giyinmek istemez misin?

Çıplaklığımın farkına vardım. Yataktan kalktım. Cesede bakmamaya çalışarak, halının üstündeki giyeceklerimi toplayıp giyinmeye başladım. Adam, eflatun halının üstündeki siyah tuvalete bakıyordu. Birdenbire, kendini hatırlayıp hatırlamadığımı sordu. Hatırlayamadığımı söyleyince, biraz daha düşünmemi istedi.

— Oyun oynayacak halim yok! Kim olduğunu çıkaramadım. Sen söyle!

— Barda bu kadın şarkı söylerken, ona flütümle eşlik ediyorum.

Barda yan flüt çalan adama pek dikkat etmemiştim. Ancak, mesleğini açıklaması da o kadar önemli değildi; sonuçta, karşımdaki, seviştiğim kadını öldüren bir katildi. Ceketimi giymek üzereyken, gözüne ilişen tabancayı usulca kendine vermemi istedi. Olanları anlattıktan sonra, bana geri verecekmiş. İstediğini yaptım. Birlikte salona geçtik. Salondaki iki koltuktan yüzü kanepeye dönük olanına oturdu. Eliyle kanepeyi

işaret etti, oturdum. Tabancasını ceketinin iç kısmındaki kılıfa yerleştirdi.

— Ayrıntılı bir açıklama bekliyorsun galiba! dedi.

— Gayet tabiî! Çalıştığınız bara geldikten sonra başıma gelmedik iş kalmadı. Başıma neden bunların geldiğini öğrenmek hakkımdır, sanırım! Neler olup bitiyor?

— Hiçbir şey bitmiyor! Olanlar var yalnızca.

— O halde o olanları bana anlat, lütfen!

Derin bir soluk aldı. Yüzünde, olanları anlamakta zorluk çekeceğimi düşündüğünü gösteren bir ifade vardı.

— Anlatmaya buradan başlasam iyi olur! Çevrene şöyle bir bak! Sana sahte gelen bir şeyler yok mu burada? Bir evden çok, ev dekorunu andırmıyor mu burası?

— Sorulara yanıt vermek istemiyorum. Ne biçim bir oyunun içinde olduğumu anlat!

— Pekâlâ, burası gerçek bir ev değil. Baksana, mutfağı bile yok!

Bu kadar büyük bir ayrıntıyı nasıl gözden kaçırabildiğimi bilmiyorum. O anda, dünyanın en aptal insanı olduğumu düşündüm. Küçük ayrıntılar gözden kaçabilir; ama, böylesine büyük, hattâ bir oda büyüklüğündeki ayrıntıyı gözden kaçırmak affedilir bir ahmaklık değildi, doğrusu! Düşündüklerim olduğu gibi yüzümden okunuyor olmalı ki, flütçü, kısa sürede birçok şey yaşayan her insanın aynı tuzağa düşebileceğini, gözünün önündeki büyük bir ayrıntıyı göremeyebileceğini söyledi.

— Her zaman kullanılan bir mekân değil, burası. Daha böyle onlarca mekân var, kentin değişik yerlerinde.

— Peki, ne işe yarıyor bu mekânlar?

— Uzlaştırmacılar'ın en fazla iki gece kullandıkları dekorlardır bütün bu gördüklerin. Zamanında yetişmeseydim, senin için bir gece kullanılması bile yeterli olacaktı!

— Ne için yeterli olacaktı?

— Beyin yıkamaya başlamıştı o kadın. Önce sahte ve ucuz olana alışacaktın, sonra da hiç olmayana!

Cebinden sigara çıkardı, bir tanesini yaktı. Sonra, paketi bana uzattı. Başımla, istemediğim anlamına gelen bir hareket yaptım.

— Umarım anlattıklarıma ve anlatacaklarıma inanırsın! Heykeltıraş arkadaşın inanmamıştı; ama hepi topu üç hafta saklanabildi. Sonra, onu ele geçirdiler.

Korkunç bir acı hissettim o anda.

— Kimler?

— Cellatlar! Yani Grup'un Uzlaştırmacılar'dan daha farklı olan, acımasız bölümü. Zaten Uzlaştırmacılar'la Cellatlar birbirleriyle anlaşamazlar. Aynı amaca hizmet eden, ama birbiriyle anlaşamayan iki topluluk, anlayacağın! Anlaşamamaları da bizim işimize geliyor.

— İmdi, Cellatlar öldürüyorlar, Uzlaştırmacılar uzlaştırıyorlar; peki, siz ne yapıyorsunuz?

— İnananlar da kurtulmaya ve kurtarmaya çabalıyorlar.

— Kimleri kurtarmaya çabalıyorsunuz?

— Tabiî ki kendimizi ve diğer sanatçıları, sanatla uğraşan insanları. Anlaşılan çok yorgunsun!

Sigarasından derin bir nefes çekti. Ders vermekten büyük keyif alan bir eğitmen tavrıyla konuşuyordu.

— Bu kentte yıllardır düzenli bir şekilde uygulanan sayrılıklı bir düşünce sisteminin elindeyiz. Amacımız var olabilmek! Bu amacı gerçekleştirmek için de savaşmak zorundayız. Hem ikişer kişi gezip ölüm saçan Cellatlar'la, hem de eflatun rengi işaret olarak seçip beyin yıkayan Uzlaştırmacılar'la. İşte, şimdi de herkes senin peşinde. Tam sana ulaşmak için adamımızı oteline göndermiştik ki, sen, Uzlaştırmacılar'ın merkezi olan Eflatun Bar'a geldin.

— Hiçbir şeyden haberim yoktu ki!

— Biliyorum; ama çevrendekilerin hepsi, kente genç ve ünlü bir şairin geldiğini biliyordu. Barda ikimiz de seni tanıdık. Ancak, o elini çabuk tuttu!

— Senin ne işin vardı barda?

— Söyledim ya, bir savaşın içindeyiz. Her topluluğun diğer topluluklarda casusları vardır. Ben de İnananlar'ın, Uzlaştırmacılar içindeki casuslarından biriyim.

— Karışık bir hikâye, bu! Üstelik neden peşime düşüyorlar ki? Ben, öyle büyük bir şair ya da, ne bileyim, önemli bir adam değilim ki!

— Önemli olan sen değilsin, zaten! Önemli olan kavramlardır, kavramlara yaklaşım biçimlerimiz ve yöntemlerimizdir. Sen, bu oyunda küçük bir parçasın, sadece!

— Tavukların ele geçirmeye çalıştıkları bir darı tanesiyim, desene!

Flütçü ciddi bir tavırla yüzüme bakıyordu. Gülmeye başladım. Bütün bu olanlar inanılmaz kertede gülünç ve saçma geliyordu. Bir bar çalgıcısı karşıma oturmuş, bilgiç öğretmen tavırlarıyla bir tarih ve hayat dersi veriyordu bana. Sert bir ses tonuyla söze başladı:

— Zamanında yetişmeseydim, eflatun bir hataya kurban gidecektin. İki güne kadar, sen de o barda gördüğün adamlar gibi, sahnenin önünde sallanmaya başlayacaktın. Şimdi de teşekkür edeceğine, kalkmış alay ediyorsun. Nankörlüğün lüzumu yok!

Bu tavra karşı yapabileceğim en doğru şey, sinirlerimin çok yıprandığını öne sürmek olurdu. Flütçüden özür dileyip bir an önce bu kentin sınırları dışına çıkabilmem için yardımcı olmasını istedim. Yine, az önceki ses tonuyla, şu sıra gitmenin mümkün olamayacağını söyledi. Kentte her üç topluluktan pek çok insan beni aramaktaymış. Bu aşamada kaçmaya kalkışmam işleri çetrefilleştirirmiş. Bu son tümcesi, özellikle de tümcenin son sözcüğü, içimde müthiş bir gülme isteği uyandırdı. Ancak, flütçünün bir hayli sinirli bir adam olduğunu ve tabancamı elinde çevirmeye başladığını göz önünde bulundurarak, gülme isteğimi erittim.

— Birazdan kadının gerçek evine gideceğiz! dedi.

— Ne yapacağız orada?

— Uzlaştırmacılar'la ilgili yeni ipuçları elde edebiliriz. Yardım edersen sevinirim. Böylelikle, İnananlar yararına bir şeyler yapmış olursun. Ne de olsa, artık bizdensin!

Onlardan biri olmamın bir zorunluluk olarak ortaya konulması pek hoşuma gitmedi; ama şu durumda başka bir seçeneğimin olmadığı meydandaydı. Bana güvendiğini söyleyip tabancamı uzattı; aldım.

Yol boyunca, otomobilde pek az konuştuk. Flütçü, eskiden kentin müzik okulunda ders verdiğini, okulun kapatılması

üzerine de İnananlar'a katıldığını söyledi. Dayanamayıp, bütün bu olaylar olurken kent halkının ne yaptığını sordum. Şaşkın şaşkın yüzüme baktı:

— Günlük hayatlarını sürdürüyorlardı!

— Peki, şimdi ne yapıyor bu kent halkı? Olan bitene herhangi bir tepki göstermiyor mu?

— Gösterseler bile, ellerinden pek bir şey gelmiyor. Şimdi, her üç topluluğun da taraftarları var. Yakın buldukları görüşe göre davranıyorlar.

— Futbol maçı gibi, desene!

— Gibi; ama, tam olarak öyle de değil. Çünkü futbol maçlarında daha fazla tepki gösteriyorlar. Neyse, bunun ötesinde, kentte hayat devam ediyor.

— Devam ediyor ama, nasıl?

Birden, terziyi hatırlayıp gülümseyiverdim. Flütçü son soruma yanıt vermedi.

Kristal sesli kadının gerçek evine geldiğimizde saat sabahın beş buçuğuydu. Kentte hâlâ bir hayat imi görünmüyordu. Oysa biri bana kentte insanların güne erken başladıklarını söylemişti. Otomobilde biraz bekleyip evin önünü gözetledim. Tam olarak örtülmemiş perdelerin aralarından sokağa eflatun ışıltılar düşüyordu. Gelen giden yoktu. Flütçü cebinden bir maymuncuk çıkardı. Az sonra evin içindeydik.

— Sen yatak odasını araştıracaksın, dedi flütçü.

— Neyini araştıracağım? Daha doğrusu ne arayacağım orada?

— Uzlaştırmacılar'la ilgili herhangi bir belge, aralarındaki haberleşme ağına yönelik herhangi bir bilgi, bize savaşın ileri aşamalarında yardımcı olur.

Araştıracağımı söyleyip yatak odasını bulmak üzere koridora yöneldim. Ancak, tam olarak ne arayacağımı hâlâ bilmiyordum. Bu sırada flütçü, salondaki büfeye doğru ilerliyordu. Koridorun sağındaki ikinci oda kadının yatak odasıydı. Kapıdan girince tam karşımda perdeleri örtülmüş pencereler vardı. Oda eflatun ışıltılar içindeydi. Sağ yanımda çift kişilik bir yatak, yatağın karşısında bir gardırop, yatağın bana yakın olan tarafında, üstünde bir gece lambası olan, önü işlemeli, hantal bir

etajer vardı. Gardıropla pencerenin arasına bir tuvalet masası yerleştirilmişti.

Gardırobun sekiz, etajerin dört, tuvalet masasının beş çekmecesini teker teker açıp içindekilere baktım. Genelde, eflatun rengin hâkim olduğu, büyüklü küçüklü çeşit çeşit nesneler elimden geçti. Açacak çekmece kalmadığı zaman, odadaki diğer eşyaların sağına soluna bakmaya başladım. Gece lambasının, döşeğin, nihayet yatağın altına baktım. Yatağın altında bir albüm vardı.

Eflatun tutkunu kadının hayatına girmeden önce dışarıyı dinledim. Flütçü içerdeki odalardan birini altüst ediyor –bir şey bulamadığından olacak– sıkı küfürler savuruyordu. Yatak odasının kapısını çok az aralık bırakarak yatağa oturdum. Eski zaman albümünün kalın, bakır işlemeli kapağını kaldırdığımda, ilk sayfasının boş olduğunu gördüm. İkinci sayfanın üst kısmında, orta yaşın güzelliğini olanca haşmetiyle taşıyan bir kadının siyah beyaz fotoğrafı vardı. Sayfanın alt kısmındaki siyah beyaz fotoğrafta ise o güzel kadın kendinden daha yaşlı bir adamla birlikte görülüyordu. Kadın, tahta bir sandalyeye oturmuş, bacak bacak üstüne atmıştı. Asabi olduğu yüzünden okunan adam, kadının arkasında ayakta durmuş, sağ elini kadının omzuna koymuştu. Fotoğrafları yerinden çıkarıp arkalarına baktım. Üstteki fotoğrafın arkasına dolmakalemle 'Babaannem güzel günlerinde' yazılmıştı. Diğer fotoğrafta ise 'Babaannem ve ikinci eşi balaylarında' yazısı okunuyordu. İkinci fotoğrafın altında ise bir mühür vardı: 'Bahar Fotoğrafevi.' Albümün ikinci sayfasından sonraki sayfaları boştu. Son sayfa ile arka kapak arasına siyah beyaz bir fotoğraf konmuştu. Muhtemelen, bu da bir aile fotoğrafıydı! Büyük bir yatakta bir sünnet çocuğu oturuyordu. Çocuğun solunda genç bir kadın, arkasında ise çocuktan biraz daha büyük bir erkek çocuğu ayakta duruyorlardı. Fotoğrafın arkasında 'Annem, babam, ağabeyim... Sünnet edildiğim gün' yazısı vardı. Fotoğraftaki küçük çocuğa bir kez daha, dikkatle baktım. Yüzü sıkıntılıydı çocuğun. Gözlerine dikkatlice baktım. Sünnetinde, annesi, babası ve ağabeysi ile görülen çocuğun gözleri, kristal sesli kadının gözleriydi.

— Tanıdın, değil mi? dedi flütçü.

Kapıyı usulca açmış olmalıydı. Arkamda durmuş beni seyrediyordu.

— Biliyorum, dedim.

— Bildiğini biliyorum! Anlamamak için aptal olmak gerek! Sana, ağabeysini tanıyıp tanımadığını sordum.

— Nereden tanıyayım ağabeysini?

Fotoğraftaki büyük çocuğun suratına dikkatle baktım. Çocuğun dudaklarında bir gülümseme vardı. Fotoğrafa baktıkça, o gülümseme, çocuğun suratına ve gözlerine yayılıyormuş gibi geldi. Tanıdık geliyordu bana; ancak, bu suratı nerede gördüğümü hatırlayamıyordum.

— Bloody mary ister misin? dedi flütçü.

Adamın dudaklarında tuhaf bir gülümseme belirdi. Bu gülümseme, tıpkı barmenin gülümsemesinde olduğu gibi, dalga dalga yüzünde yürüdü; gözlerine yerleşip orada kaldı.

— Barmen onun ağabeysi mi?

— Aferin! Ayrıca, seçimin için de seni kutlamam gerekir!

Uzlaştırmacılar'danmış, sahtekârmış, belki de birçok beyni yıkamış; ama, yine de bir şey paylaşmıştım onunla. Sonuçta, birlikte yaşanmış bir şey var! Az buz bir şey de değil üstelik.

— Bazı şeyler yaşanabilecekken yaşanıyor; o kadar!

Çok sert bir biçimde söylemiş olmalıyım ki, flütçü birkaç saniye çekingen bir tavırla baktı yüzüme. Odanın içinde kararsızca birkaç adım attı. Canı sıkılmıştı.

— Koca evde hiçbir ipucu yok! Evin altını üstüne getirdim, hiçbir şey bulamadım. Sen bir şey bulabildin mi?

— Yalnızca bu albümü buldum. İşine yarayıp yaramayacağını bilemem.

Albümü elimden çekip aldı. İkinci sayfadaki fotoğraflara üstünkörü baktı. Sonra, diğer sayfalarına baktığı albümü yere fırlattı.

— Boş bu! Hiçbir işe yaramaz!

Orta yaşlı güzel kadının ikinci kocasıyla çektirdiği fotoğraf albümden fırlayıp yatağın ayakucuna düşmüştü.

— Bahar Fotoğrafevi nerede?

— Ne yapacaksın orayı? Sanki adresi versem, bulursun da!

İstediğini elde edemeyince hırçınlaşan, hıncını karşısındakilerden çıkarmaya çalışan insanlara alışkındım. Megapoller böyleleriyle doludur!

— Nerede olduğunu merak ettim. Gideceğimden değil!

— Bahar Fotoğrafevi kentin en eski ve lüks fotoğraf stüdyosuydu. Neredeyse, bu kentte yaşayan herkesin o stüdyoda çekilmiş birer fotoğrafı vardı. Ancak, yirmi üç yıl önceki bir yangın sonucunda stüdyo yer ile yeksan edildi. Sahibi olan fotoğrafçı da o yangında can verdi.

— Şimdi kim işletiyor orayı?

— Artık öyle bir yer yok ki! Yangından sonra o alan temizlendi. Büyük bir iş merkezi yapıldı oraya. İstersen yerini tarif edeyim!

Son tümcesini üstüne basa basa, alaylı bir biçimde söylemişti.

— Gerek yok! Sağ ol!

Gülümsemem onu rahatsız etmişti. İyiden iyiye sinirlendiğini hissettim. Oysa, bambaşka bir şey düşünüyordum.

— Burada daha fazla durmamızın gereği yok. Gidelim artık! dedi.

— Nereye gideceğiz?

— Artık, güvenilir ellerdesin. Çekinmen için bir neden yok. Seni güvenlikte olacağın bir yere götüreceğim. Orada konuğumuz olacaksın!

Odadan çıkmadan önce, son kez çevreme baktım. Bu oda dekor parçaları ile döşenmemişti. Bütün eşyalara kristal sesli bir kadının hayatı sinmişti. Kadının sahte evindeki yatak odasında gardırop yoktu. Mutfağın olmamasından daha küçük bir ayrıntıydı; ama, yerine oturtmam gereken bir parçaydı, öbür evde, hattâ evlerdeki yatak odalarında gardırobun eksikliği. Giderayak bir koku çalındı burnuma. Leylaktı, bu; kokusunu severim.

Bu adamın götürmek istediği yere gitmeyecektim. Bunu, adım gibi biliyordum. Oyunun dışına çıkma zamanım gelmişti.

Evden dışarı çıktığımızda hava hâlâ aydınlanmamıştı. Karanlık bir bahar sabahındaydık. Havayı olanca gücümle ciğerlerime çektim. Flütçü yüzünde şaşkın bir ifadeyle önüme yığıldı. Sokak lambasının ışığı, flütçünün alnındaki kan fışkıran yaraya vuruyordu. Az önce park ettiğimiz otomobilin arkasında duran barmen elindeki tabancayı bana çevirmişti. Olanca gücümle koşmaya başladım. Kurşun bir evin camını kırdı sanırım. İri kıyım adamın ayak seslerini duyuyordum. O karanlık bahar sabahında koşarak birçok sokaktan geçtim. Artık, sokaklar bana insanların üstünde gezdikleri, volta attıkları, hattâ yaşadıkları yerler olarak gelmiyordu. Sokakları, yalnızca, 'sokak' sözcüğü kadar boş, anlamsız, bir araya getirilmiş kara imler toplamı olarak görüyordum. Durduğumda, diğer adamın ayak sesleri çoktan kesilmişti. İzimi kaybettirmiştim ona. İzimi tamamen kaybettirmem gerektiğini biliyordum artık. Karanlığın içinden çıkagelen bir otomobilin huzmeleri yüzüme vurdu. Bir an önce bulmam gereken bir yer vardı. O andaki en önemli sorun, bu yeri nasıl bulabileceğimdi. Otomobilin üstündeki ışıklandırılmış 'taksi' yazısını görünce içimi tuhaf bir sevinç kapladı. Taksi, el kaldırmama gerek kalmadan yanımda durdu. Kapıyı açtığımda, bana gülümseyen yaşlı şairle karşılaştım.

— Şaşırdın mı oğlum? Tekrar görüşeceğimizi söylemiştim sana!

Anlaşılan, şaşırmasam üzülecekti. 'Siz ha!' deyip taksiye bindim. Şair, yabancı bir sigara uzattı:

— Yak bakalım oğlum!

— Sağ olun! İstemiyorum.

— Acıktın mı?

— Hayır?

Sigarasını dudaklarının arasına yerleştirdikten sonra, bir süre ceplerinde çakmağını aradı. Bulamayınca da, benden torpido gözündeki çakmağı kendine vermemi istedi. Torpido gözünü açtım. Üst üste yığılmış birçok eşyanın arasından çakmağı bulup şaire uzattım.

— Beni güvenlikte olacağım bir yere götürüp bütün tehlikelerden koruyacaksınız, değil mi? dedim gülümseyerek.

— Tabiî! Hayatın bizim için çok değerli.

— Yalnız, o güvenlikte olacağım yere gitmeden önce, sizden rica etsem, beni sizinle ayrıldığım o yol ayrımına götürür müsünüz?

— Götürürüm tabiî! Ama ne yapacaksın orada?

— Orada gördüğüm ve o zaman dikkat etmediğim bir şeye bakacağım.

— Gidelim, bakalım!

— Bu sözcükleri tıpatıp 'Tuhaf adamsın!' sözcüklerini tonlarmışçasına söylemişti. Birbirine benzeyen karanlık sokaklardan geçiyorduk. Şairden birkaç şiirini okumasını rica ettim. Bu isteğim onu memnun etmişti. Şiirlerini birbiri ardınca okumaya başladı. Ezber edilmiş bir hayatı anlattı bana, şiirleriyle. Gittiği, gezdiği, yaşadığı yerler, aşkları, talihsizlikleri, evliliği, umutsuzlukları, yaratamama endişesi, her şeyi bırakmaya karar vermesi birer birer anlatılıyordu şiirlerinde. Oysa, bu kentteki olaylar üzerine de bir şeyler yazmış olmasını beklerdim. Şiirlerini nasıl bulduğumu sorduğunda, beğendiğimi söyledim. Çocuk gibi sevindi. Sonra, benim şiirlerimin de iyi olduğunu söyledi. Bir şey demedim.

— İşte, seni tam burada bırakmıştım! dedi.

Sokak lambasının altındaki çöp bidonlarını hatırladım. Arka koltuktaki valizime uzandım.

— Valizini ne yapacaksın?

— Gidiyorum.

— Beraber gideceğiz. Tek başına nereye gidebilirsin?

— Gidecek bir yerim var!

İki eliyle, valizi tuttuğum sol elimi kavradı. Gözlerinde, avını tam elde ettiğini sandığı anda, avının kaçtığını gören bir avcının öfkesi ve nefreti vardı.

— Bir yere gidemezsin oğlum!

Bir an için, yüzünde, hayatının en büyük şaşkınlığını yaşayan bir adamın ifadesi belirdi. Sonra, az önce oturduğum koltuğa yığıldı. Kurşun tam yüreğine saplanmış olmalıydı! Tabancayı iç cebime soktum. Valizimi elime alıp ulaşmam gereken yere doğru yürümeye başladım. Otomobilin torpido gözündeki eflatun ışık, bana gerekli olan işareti yaşlı adamın şiirlerinden önce vermişti.

İki sokak geçtikten sonra, üstündeki levhada 'terzihane' yazan dükkâna ulaştım. Dükkânın ışıkları ışığın asıl rengindeydi. Karanlığın içinden aydınlığa baktım. Oradaydı!

Yaşlı mim sanatçısı, onu saatler önce ilk gördüğümdeki yerinde oturmuş, birinin gelmesini bekliyordu."

III.

"İçeri girdiğimde hava yavaştan aydınlanmaya başlamıştı. Beni gördüğüne şaşırmadı. Dükkânın kapısını kilitledi, elimdeki valizi aldı. İlk geldiğimde oturduğumuz odaya girdik. Ona, başımdan geçen her şeyi olduğu gibi anlattım. Odasında gardırobun olmayışı o dekorun eksik kalan kısmıydı. Bıraktığı işaretlerin beni tekrar bu eve getireceğini bildiğini söyledi. Bahar Fotoğrafevi'nin yirmi üç yıl önce yanmış olmasından ötürü hâlâ derin bir üzüntü duyuyordu. Fotoğrafevinin sahibi gerçek bir sanatçıymış, kendinin de dostuymuş. İşyerini kapatması konusunda adamcağıza epey baskı yapmışlar; ama, o karşı koymuş. Apansız geliveren bir yalaza her şeyin sonunu getirmiş. Zaten bu kentte hep böyle olmuş ve olurmuş. İlkin uyarı, ardından baskı, sonunda da yangınlar, trafik kazaları, esrarengiz ölümler. Sonuçta, kent, içine girenin bir daha asla dışarı çıkamadığı o efsanevî labirente dönüşmüş. Zarar vermeyeceğine inanılan insanlar için herhangi bir tehlike söz konusu değilmiş. Zararlı olacağına inanılan insan ise şu ya da bu şekilde yok edilirmiş. Kendi de, üç topluluğun yaptığı, kent halkının da bön bön seyrettiği kör dövüşünün dışında kalabilmek için müthiş bir çaba sarf etmiş.

— Zamanı geldi! dedi.

— Neyin zamanı?

— Bütün bu olan biteni daha iyi anlamanın zamanı. Gel bakalım!

Yandaki odanın kapısı çaldı. Karısının sesi işitildi:

— Gelsenize!

İçerisi loştu. Mim sanatçısı düğmeye bastı; oda ışığa boğuldu. Şişman, saçları dağılmış bir yaşlı kadın yattığı iki kişilik pirinç karyolada doğruldu.

— Dinledin mi? dedi mim sanatçısı.

— Mikrofonda cızırtı oluyor arada bir! dedi yaşlı kadın. Sonra, sevgi dolu gözlerle baktı bana.

— Hoş geldin evladım! Önünde sonunda geleceğini biliyorduk.

— Teşekkür ederim.

Yaşlı kadın, yanı başında duran bastona tutunarak karyoladan kalktı. Mim sanatçısı pirinç karyolanın ayakucundan tutarak, karyolayı yana çekti. Tahta döşemenin üstündeki kapağı halkasından tutup kaldırdı. Karyolayı dayadıkları duvarın alt kısmına monte edilmiş, bu yüzden de karyola yerinden oynatılmadıkça ya da biri eğilip karyolanın altına dikkatle bakmadıkça görülemeyecek olan düğmeye bastı. Yerin altına inen merdiven aydınlandı.

— Hadi bakalım! Her insan hayatında bir kere yerin altına inmelidir; yoksa hayır gelmez o insandan! dedi mim sanatçısı.

İlkin yaşlı kadın indi aşağıya. İnerken bir hayli zorlandı. Yardımcı olmak istedim ama, nazik bir biçimde reddetti yardım teklifimi. Karısının peşinden benim inmemi istedi mim sanatçısı. Kendi de yedi-sekiz basamak indikten sonra kapıyı üstümüze kapattı.

Merdivenin bitimindeki sahanlık inanılmaz büyüklükte bir salona açılıyordu. Salonda, enlemesine iki sıra halinde yerleştirilmiş kitaplıkların arasından, uzun, o anda durduğumuz yerden sonu görünmeyen bir yol akıyordu. Apışıp kalmıştım. Mim sanatçısı, halime gülmeye başladı. İçinde bulunduğum yer, her neresiyse, dünyanın en büyük kütüphanesi olmalıydı. Kitaplıklara bakmaya başladım. Anlatmak öyle zor ki! Birçok tanıdık yazarın adları vardı, kitapların yanlarında. Aynı kitapların değişik dillerde ve zamanlarda yapılmış baskıları yan yana sıralanmıştı. Müthişti: yerden tavana kadar uzanan ve o anda durduğum yerden ucunu göremediğim bir derinliğin, muhtemelen, sonuna kadar art arda sıralanmış kitaplıklar. Bu muazzam kitap denizinde kendimi bir cüce gibi hissetmeye başlamıştım. Neden sonra, başımı yana çevirdiğimde, duvarın kitaplıkların arasında, açıkta kalan bölümlerine yapıştırılmış afişleri gördüm. Salonun duvarları boyunca, farklı dillerde birçok afiş yapıştırılmıştı: sergiler, konserler, oyunlar, filmler, operalar, baleler, gösteriler. Sersem sersem yürümeye devam ettim. Konu-

şamıyordum. İki yanıma bakarak, ne düşüneceğimi bilmeden yürüyordum. Müthiş bir ayrıntı zenginliği vardı, bulunduğumuz yerde. Oysa, bütün bu ayrıntılar birkaç temel motif üzerine oturtulmuştu: dört duvarı olan bir salon, salon boyunca iki sıra halinde yerleştirilmiş kitaplıklar ve sonunda nereye ulaşacağımı merak ettiğim o yol. Ancak, bu temel motifler, taşıdıkları ayrıntıların zenginliği ile olağanüstü karmaşık bir bütünlüğü işaret eder hale getirilmişti.

— Sesin çıkmıyor! dedi mim sanatçısı.

— Gerçek mi bu? diyebildim.

— Görüyorsun, dokunsan tutabilirsin. Kokuyu hissetmiyor musun?

Bulunduğumuz yer kitap kokuyordu. Mim sanatçısı, varlığından söz etmeseydi, o tuhaf kokunun farkına varmayabilirdim. Tuhaf diyorum; çünkü, birçok kütüphanede karşılaştığım nemlenmiş, eskimiş, hattâ küflenmiş kitaplarınkine benzemiyordu bu koku. Daha çok, yeni basılmış kitapların taşıdığı o tazeliğin kokusu hâkimdi salonda. Açıkçası, yeni basılmış bir kitabın içinde bilinmedik bir sona gidiyor gibiydim.

— Ama gerçek mi bu? dedim.

— Bu kadar özellik bunu gerçek yapmaya yetmiyorsa, daha ne gerekli bunun gerçek olabilmesi için, bilmiyorum, dedi.

— Yeraltında böyle bir mekânın varlığı inanılmaz geliyor bana. Kusura bakmayın!

— Yerüstünde sıkıntı baş gösterdiğinde yeraltına inilmesi kadar doğal ne olabilir?

— Haklısınız, ama bu! Böyle bir mekânın oluşturulması yıllar almıştır herhalde. Belki de, bu kadar büyük olduğu için inanılmaz geliyor bana. Tabiî! Eğer daha mütevazı, içinde varoluşumu daha çok ve yalın hissedebildiğim bir mekân olsaydı, gerçekliğine inanmam çok daha kolay olurdu.

— Belki de burası olduğundan daha büyük görünüyordur gözlerine!

— Ya da siz yıllardır burayı bildiğiniz için, artık, olduğundan küçük görünüyordur gözlerinize!

— Tamı tamamına yirmi dört yıldır burasıyla uğraşıyoruz. Karım ve ben en güzel zamanlarımızı burada geçirdik. Önce, bu sığınağı kurmaya çalışırken, sonra, eksiklerini, gediklerini

giderip bir bütün oluşturmaya çabalarken, nihayetinde de burayı mükemmelleştirmeye çalışırken.

— Bunca kitabı ve afişi nasıl topladınız?

— Kitaplar ve afişler yok edilmeye başlandığında, yavaş yavaş onları buraya indirdik. Bak şunlara! Bir insan ömrü yetmez bunları okumaya ve anlamaya.

— Kaç tane kitap var burada?

— Sayısını bilmiyorum.

Yaşlı kadının yanımızda olmadığının farkına vardım. Ne zaman ayrılmıştı bizden?

— Eşiniz nerede?

— Hazırlanıyor!

— Neye?

— Bu kentin nasıl bu hale geldiğini merak etmiyor muydun? İşte, sana bunu anlatacağız; ama, kendi bildiğimiz yöntemlerle!

— Nasıl olacak bu?

— Anlayacağın, özel bir gösteri düzenleyeceğiz. Yıllardır bu gösteriye hazırlanıyoruz, aslına bakarsan! İlk izleyicimiz sen olacaksın.

Gece boyunca, insanlara aptalca sorular sorup durmuştum. Daha fazla soru sormak istemiyordum. Belki de, herhangi bir soru sormaya gerek kalmayacağını anlamıştım. Bu olayla ilgili bütün soruların yanıtlarını biraz sonra alacağımı hissediyordum. Kitaplıkların arasındaki yolun çift kanatlı bir kapıda son bulduğunu gördüm. Salonun ucuna gelmiştik demek!

— Burada biraz beklemen gerekiyor evlat! İçeri girip hazırlanacağım. Kapının üstündeki şu ışık yandığında içeri gir ve yerine otur!

Başımı kaldırıp kapının üstüne monte edilmiş küçük lambaya bakana kadar, o, kapının ardında gözden yitmişti bile! Beş-on saniye kadar yerimde, amaçsızca kalakaldım. Sonra, sırtımı kapıya verip, geldiğimiz yola baktım. Bulunduğum yerden, karşımdaki duvarı, merdivenin bitimindeki sahanlıktan bu salona açılan kapıyı rahatlıkla görebiliyordum. Salon, az önce göründüğünden çok daha küçüktü. Karşı duvardan, bulunduğum yere kadar iki sıra halinde yerleştirilmiş kitaplıklar sayılabiliyordu. Salonda on iki tane kitaplık vardı hepi topu. Sır-

tımdan soğuk bir ter boşandı. Bu kaçıncı yanılsamaydı? Kısa bir zil sesi duyup kapıya döndüm. Işık yanıyordu. Kapıyı itip içeri girerken bir kez daha arkama baktım. Demin gördüğümün aksine, bu kez, karşı duvarı seçemiyordum bile. Beni buraya ulaştıran yol, sayamayacağım kadar çok sayıdaki kitaplıkların arasından uzayıp gidiyordu. Ucu görünmeyen bir salondan geçip bu loş mekâna gelmiştim.

İçinde bulunduğum mekânın loşluğunu o anda fark etmiştim. Bu loş mekânın ortasına kocaman bir kara koltuk yerleştirilmiş, koltuğun üstüne de ışık verilmişti. İlerledim, arkası bana dönük olan koltuğun önüne geçip, oturdum koltuğa. Tepemdeki ışık alınırken, salon hafiften aydınlatılmaya başladı.

Büyük bir tiyatro salonuydu burası. Seyir yerine yerleştirilmiş olan tek koltuğa oturmuştum. Ne de olsa bu, benim için yapılacak olan özel bir gösteriydi. Karşımda büyük, bomboş bir sahne vardı. Sahnenin arka duvarına beyaz, tiril tiril iki perde gerilmişti. Salonda hafif bir esinti vardı. Sesyükseltecinden yaşlı kadının sesi işitildi:

— Oyunun başlamasına bir dakika kalmıştır. İzleyeceğiniz gösterinin adı 'Eflatun Hata'dır. Bu gösterinin öyküsü ve rejisi, bu kentin insanları tarafından hazırlanmıştır. İzleyeceğiniz gösteri yirmi üç yıllık bir hazırlanma aşamasından sonra, birazdan göreceğiniz son halini almıştır. İyi izlenceler diliyoruz!

Arkamı dönüp baktığımda, az önce içeri girdiğim kapının solundaki ışık odasında, küçük bir prova ışığının altında duran yaşlı kadının siluetini güçlükle seçebildim. Konuşmanın son tümcesinde ışıklar alındığı için korkunç bir karanlığın içindeydim.

Bir anda kuş cıvıltıları doldurdu salonu. Binlerce kuşun arasına düşmüştüm sanki. Göstericilerin hışırtısını duyamadım bile! Soldaki perdeye bir kuş sürüsünün görüntüsü düştü. Kuşların uçuşunu ağır çekimde göteriyorlardı. Birden sahnenin sağındaki perdede bir başka görüntü peyda oldu. Çamur yığınının içinde tuhaf bir kabartı duruyordu. Alıcı kabartıya iyice yaklaştı. Bir çift göz seçiliyordu. İnsanın içini ürperten bir çift gözdü, gördüğüm. Alıcı biraz uzaklaştı çamur yığınından. Bir nevi bataklık olmalıydı o yer. Derken, bir kuş göründü. Leyleğe benzeyen, türünü ve adını bilmediğim bu kuş çamur yığınına kondu. Kabartıda bir kıpırdanma oldu. Yaratığa arkası dönük olan kuş,

bu hareketlenmeyi fark etmemişti. Kabartı, bir anda, kocaman bir timsaha dönüştü. Güçlü çenelerini açan timsah, kuşu sivri dişlerinin arasına alıverdi. Kuş başına ne geldiğini anlayamamıştı bile! Timsah, kuşu parçalamaya başlamıştı. Kuşun başı görünüyordu, timsahın ağzının kenarında. Aptal ve boş bir bakış vardı gözlerinde. Belki de, öyle olduğunu sanmıştım. Kuş çoktan can vermişti. Kuş sesleri hafifledi. Birden, dehşetli bir çığlıkla irkildim. Cinsiyeti olmayan bir çığlıktı, bu; ancak, hayattaki en değerli şeyini yitiren bir insanın atabileceği kadar korkunç bir çığlık! Sol yandaki perdede görüntü aynıydı. Sağ yandaki perdede ise bir kaplumbağa sürüsü göründü. Bu sırada çağıl çağıl akan bir suyun, muhtemelen bir ırmağın sesi yayılmaya başladı salonda. Sağ perdede, alacakaranlıkta, kaplumbağaların kabuklarına yapıştırılmış mumların alevlerinin görüntüsü göz alıcıydı. Kaplumbağalar çimenlerin arasında ağır ağır geziniyorlardı. Birden, kaplumbağaların durduklarını fark ettim. Başlarını kabuklarının içine çektiler, derken, ayaklarını da. Bir havlama işitildi salonda. Bir kurt köpeği girdi görüntüye. Mum alevlerinden ürkmüştü, sanırım. Durmaksızın havlıyordu. Yaklaşabilse, mutlaka, önündeki ilk kaplumbağayı paramparça etmeye çabalardı. Havlama sesi, su sesinin altında yitmeye başladı. Sağdaki görüntü dondu. Sol yandaki perdede kurak, uçsuz bucaksız bir arazi göründü. Müthiş bir patlama sesi işitildi sesyükseltecinden. Arazinin üstünde bir kızıllık belirdi. Aynı anda, sahneye de kırmızı ışık verildi. Sağdaki perdede art arda kaza fotoğrafları görünmeye başladı. Şarampole yuvarlanmış, duvara, ağaca veya bir başka engele çarpmış, uçurumun dibine düşüp paramparça olmuş otomobiller. Solda yanan evlerin, binaların, işyerlerinin görüntüleri vardı. Nasıl olduğunu, daha doğrusu, nasıl yaptıklarını bilemiyorum ama; sahnede de alevler belirdi. Salonun her köşesinden kızıllıklar boy verdi. Sanki, koca salon ateşe verilmişti. Çığlıklar işitildi. Her çığlık yankılanıyor, kendinden bir sonraki çığlığın içinde yitiyordu. Gösteri başlamadan önce hissettiğim esinti, yerini gitgide artan bir sıcaklığa bırakmıştı. Artık, her iki perdeye de insan suretleri düşüyordu. Görüntüler hızla akmaya başladığından, takip etmekte güçlük çekiyordum olan biteni. Birbiri üstüne binen yüzlerle doluydu perdeler. Yüzlerde pek çok ifade olmasına rağmen, hepsinin ortak bir özelliği

vardı: hiçbiri gülmüyordu. Sesyükseltecinden ateş çıtırtıları duyulmaya başlamıştı. Salondaki alevler gittikçe yaklaşıyordu bana. Yerin dibinde diri diri yanacağımı düşündüm, bir anda. Avazım çıktığı kadar bağırmak istiyordum. Aniden, her şey dindi: bütün görüntüler, sesler ve yanılsamalar. Eflatun bir ışık hâkim oldu sahneye. Sesyükseltecinden yan flüt sesi geldi. Tuhaf bir ezgi çalınıyordu. Sahnede kristal sesli kadın gözüktü. Yürüdü, sahnenin ortasına geldi, ağzını açtı. Kımıldayamıyordum. Hiçbir ses çıkmadı ağzından. Yerimden kalkıp yanına gitmek istedim. O anda, başındaki siyah peruğu çıkaran mim sanatçısı, sahnenin tavanına baktı. Salonun her yanından ayak sesleri gelmeye başladı. Yüzbinlerce ayak sesi. Büyük bir uyum içinde, aynı anda atılıyordu adımlar. Sahnenin tavanından, yüzü olmayan mankenler düşmeye başladı. Mim sanatçısı, düşen mankenleri teker teker toplayıp sahnenin soluna yığıyordu. Bu sırada, arkadaki perdelerde insan yüzleri belirdi. Yan flütün müziği eşliğinde, düşünceli insan yüzleri geçiyordu perdelerden. Sahnenin sol yanı aydınlandı. Mim sanatçısı hızlı bir biçimde kılığını değiştirmişti. Yüzü inanılmayacak kadar gençleşmişti. O kadar kısa bir sürede hem kılık değiştirmek hem de makyaj yapmak mümkün değildi. Birden vücudu da değişmeye başladı. Sanki, zayıfladı, daha bir dinçleşti; bir genç adama dönüştü yaşlı mim sanatçısı. Sağdaki perdede değişik giysiler içinde dönen, devinen insan suretleri belirdi. Uzakdoğu motifleri taşıyan bir müzik çalıyordu. Sol perdeye ise bir eğlence yerindeki insanların görüntüsü düştü. Bu sırada, sağdaki görüntüler ağır çekimde verilmeye başladı. Müzikte de bir değişme oldu. Neşeli bir marş çalıyordu. Sol perdedeki insanlar keyifle içkilerini yudumluyorlar, duyamadığım bir müziğin ritmine ayak uydurup dans ediyorlar, arada bir de dans pistinde sarmaş dolaş öpüşüyorlardı. Sahne bir an karanlığa gömüldü. Canhıraş bir çığlık işitildi. Sahnenin sağ yanı aydınlandığında, inanılmaz bir biçimde yaşlanmış olan mim sanatçısını gördüm. Sanırım, ancak yüzlerce yıl yaşamış bir adam böyle görünebilirdi. Oysa, daha önce hiç düşünmemiştim, yüzlerce yıl yaşamayı başarabilmiş ya da yüzlerce yıl yaşayacak kadar talihsiz bir adamın dış görünüşünün nasıl olabileceğini! Adeta, bir iskelete dönmüştü mim sanatçısı. Yüzü ve elleri incecik, pörsümüş bir deri ile kaplıydı; bütün saçları ve

dişleri dökülmüştü. Fersiz gözlerinde, bir an için hain bir ışıltı belirdi. O anda, bana doğrulttuğu tabancanın tetiğine bastı. Namludan çıkan kan rengindeki sıvı neredeyse ayakucuma kadar fışkırmıştı. İstemeden bir çığlık kopardım. Çığlığım bir sessiz film müziğinin altında yitti. Soldaki perdede sessiz sinemanın iki kahramanı koşuşturmaya başladılar; birçok sarsaklık yapıyor, yapmaya çalıştıkları her türlü işi sakarlıkları nedeniyle yüzlerine gözlerine bulaştırıyorlardı. Sessiz film müziği yiterken, sesyükseltecinden inleme sesleri duyuldu. Sağ yandaki perdede bir porno film oynamaya başladı. Sesyükseltecinden, cinsel organlara verilen çeşitli adların değişik dillerde söylendiği duyuluyordu. Birkaç saniye sonra fon perdelerinin ikisine de tarot kartlarının görüntüleri düşmeye başladı. Metalik bir ses, kartların her birinin adını ve anlamını söylüyordu. Her kartın bir iyi, bir de kötü anlamı varmış. Metalik ses bir klasik müzik yapıtının altında yiterken sahneye kırmızı bir ışık düştü. Perdelere öldürülmüş insanların görüntüleri yansıdı. Beyni parçalanmış, boğazı kesilmiş, vücuduna bıçak saplanmış, şişlenmiş, tabanca ya da av tüfeği ile vurulmuş, boynu kırılmış binlerce insanın yüzleri. Müziğin üstüne ağlama sesleri bindirilmişti. Yüzlerce değişik öldürme yöntemi geçiyordu gözlerimin önünden. Birdenbire müzik kesildi, akıp geçen görüntüler de. Bangır bangır bağıran bir sessizliğin içinde kaskatı kalmıştım. Sahne aydınlandığında kendimi gördüm sahnede. Bağırmak istiyordum; ama hiçbir ses çıkmıyordu boğazımdan. Sahnedeki ben, az önce olan biten her şeyden habersiz gülümseyerek yürüyordum. Elimde bir şey taşıyordum. Bir valiz olmalıydı bu! Bir kapıdan girip biriyle konuşuyordum; sonrasında merdivenlerden yukarı çıkıp bir odaya giriyordum. Bir süre odada kalıp valizimdeki eşyaları çıkarıyordum. Giyecekleri gardıroba yerleştirmek istiyordum; ama gardırop göremiyordum. Her şeyi olduğu gibi bırakıp odadan çıkıyordum. Merdivenlerden inip bir yere gidiyordum. Ağlamaklı bir ifade vardı yüzümde. Sessiz sedasız yere bakıyordum. Bir cenaze törenindeydim. Ölüm üstüne yazdığım bir şiiri okumaya başladım, birdenbire. Sözcükler anlamlarını boşaltmışlardı. Yan yana, alt alta dizilmiş birçok sözcük, hiçbir şey ifade etmiyordu. Anlamları yitirdiğimi anladığımda bir süre kalakalıyordum. Fon perdelerinde bulanık görüntüler beliriyor-

du. Ne olduğunu tam olarak seçemiyordum görüntülerin; ama, o bulanık şekillerde hayatıma ait bir şeyler vardı. İçimi acıtan bir şeyler! Sesyükseltecinden bir ağıt işitilmeye başladı. Şekiller anlam kazanıyordu: gök, deniz, gözlük, kalem, televizyon, otomobil, yol, kadeh, yelkenli, şezlong, kuş, çiçek, yığınlar, kedi. Bulanık insan yüzleri ile geçmiş kırıntıları da eklendi gördüklerime. Sahnedeki ben, bütün bu şekillerin arasında umutsuzca sağa sola yalpalıyordum. Perdelerdeki şekiller birden silindi. Sahneye eflatun bir ışık hâkim oldu. Sahnedeki ben, bana doğru yürüdü, geldi; ayaklarını yükseltiden aşağıya sarkıtarak oturdu sahneye, bana bakmaya başladı. Seyir yerinin ışıkları da yandı. Salonun tamamına eflatun bir ışıltı yayıldı. Sahnedeki ben'in gitgide yaşlandığını gördüm. Yüzündeki kırışıklıklar sürekli artıyordu. Ellerini sahnenin kenarına dayamıştı. Sanki bütün gücünü oradan alıyordu. Derken, sahnedeki ben, eflatun bir ışık altında yaşlı mim sanatçısına dönüştü. Mim sanatçısı gözlerinde derin bir üzüntüyle bana bakıyordu. Sesyükseltecinden yaşlı kadının sesi işitildi:

— 'Eflatun Hata' adlı gösterimizi izlediniz. Teşekkür ederiz!

Mim sanatçısı, birkaç saniye daha gözlerime baktı.

— Gösterimiz hoşuna gitti mi? dedi.

Bir yanıt vermek istemedim. Oysa, anlamsız seslerden başka bir şey çıkmadı dudaklarımdan. Yüreğimde bir şey olmuştu, belki de, yüreğime bir şey olmuştu, bilmiyorum. Gözlerimden yaşlar akmaya başladı. Yüzümü dizlerime kapadım. Vücudum sarsılıyordu. Ayaklarım, dizlerim, ellerim, kollarım, gövdem, yüreğim, beynim, gözlerim yorgundu. Hayatım yorgundu. Bilmediğim şeyler, bildiklerim, öğreneceklerim, unuttuklarım, hatırladıklarım, terk ettiklerim, terk edilişlerim, çatışmalarım, uyuşmalarım, durgunluklarım, kavgalarım, cinayetlerim, yitirdiklerim, bulduklarım, dinlediklerim, nefretim, sevgim yorgundu. Herkesin oynadığı oyunlar, dünyanın bütün oyunları, oyunların bütün kartları, piyonları, taşları, pulları, hayvanları, insanları yorgundu. Sanki, yüreğimin içindeki bir şey, çeperlerini zorluyor, dışarı çıkmak istiyor; aynı anda, yüreğimin dış çevresindeki bir başka şey de, yüreğimi sımsıkı sarmış, buruşturup atmak istiyordu; ama, ne biri başarabiliyordu yapmak istediğini ne de diğeri. Bir an için yüreğin içindeki başaracak gi-

biyken, bir sonraki saniyede yüreğin dışındaki baskın çıkıyordu. O güne dek güldüğüm, gülmeye çalıştığım her şeye, her şey için kana kana ağladım. Kollarıma ve omuzuma dokunan elleri hissettim. Mim sanatçısının ve karısının elleri olmalıydı! İnsan sıcaklığını hissettiğimde iyiden iyiye koyverdim kendimi. Yıllardır ağlamadığım kadar, katılarak ağlıyordum. İkisinin de bana sarıldıklarını, içimi acıtan sesleriyle, 'Geçti evladım' dediklerini hatırlıyorum hayal meyal.

İki gün boyunca sayıklayarak yatmışım. Dediklerim anlaşılmıyormuş, ama çok acı çektiğim belliymiş. Söylediklerine göre, onca yıllık hayatları boyunca, acıdan benim kadar kıvranan bir insan daha görmemişler. Birkaç kez uyandırmaya çalışmışlar beni. Ancak, gözlerimi açar açmaz, ağlamaya başlıyormuşum. Çabaları boşa gidince, uyandırmaktan vazgeçip, başucuma oturup nöbetleşe beklemeye başlamışlar. Yalnızca bir kere kendiliğinden açılmış gözlerim. 'Su', demişim. Yaşlı kadın suyu getirdiğinde daldığımı görmüş. Biraz zorlayarak ağzımdan yarım bardak su akıtmış. Ondan sonra azıcık rahatlar gibi olmuşum. Uyanmadan az önce de bir kâbus görüyordum. Daha doğrusu, tam, uyumakla uyanmak arasındaki o ne olduğu belirsiz noktada gezinirken gördüm o kâbusu. Hemen ardından da uyanıverdim. Rüyalarımı ve kâbuslarımı hiçbir zaman tam olarak hatırlayamadığım halde, o kâbusu bugüne dek unutabilmiş değilim. Uykuyla uyanıklık arasında gördüğümden olsa gerek! Bundan sonra da unutabileceğimi sanmıyorum.

Kâbusumda, büyük bir kapıdan, inanılmaz büyüklükteki bir salona giriyordum. Bomboş bir salondu burası. Yürümeye başlıyorum. Biraz ilerledikten sonra eflatun bir ışık yanıyor salonda. Karşımda kristal sesli kadın beliriyor. 'Korkma!' diyor, 'Korkan kaybeder'. Alnındaki kurşun yarasından kan sızıyor. 'Farkında değil misin?' diyorum, 'Yatakta ölmüştün sen'. Yüzündeki ifade değişmeden, olduğu yere çöküyor kristal sesli kadın, saçları dağılıyor. Yoluma devam ediyorum. Az sonra, bir el omuzuma dokunuyor. İrkilerek arkama dönüyorum. Barmen, elindeki bir kristal kadeh dolusu bloody mary'i uzatıyor bana. 'Al!' diyor, 'Çok az zehir koydum içine ama, güçlü bir zehir, bu! Kurtulmak istiyorsan bir an önce diple!'. Görmezlikten gelmek mümkün değil. İçimden, kadehi alıp başıma dikmek geliyor; ama, ölmek

kurtulmak mıdır, bilmiyorum ki! 'Sağ ol!' diyorum, 'Henüz zamanı değil!' Barmene sırtımı dönüp yürümeye devam ediyorum. Salonda, karşıdan gelen bir taksinin hızmelerini görüyorum. Taksi tam üzerime geliyor. Yana kaçmak zorundayım; ama kımıldayamıyorum. Işık karşısında, büyülenip kalıveren bir hayvan gibi duruyorum, olduğum yerde. Taksi gitgide yavaşlıyor, gelip tam önümde duruveriyor. Kapısı açılıyor taksinin. Elimi iç cebime götürüyorum; ancak, tabanca yerinde değil! 'Gel' diyor, 'gideceğin yere kadar götüreyim'. Yüreğinden kan akıyor. Tedirgin oluyorum. 'Hayır!' diyorum, 'görmüyor musun, yüreğin kanıyor senin!'. Yaşlı şair, yüreğinin üstündeki yara yerine bakıyor, gülümsüyor; sonra, otomobiline biniyor. Başının direksiyona kapandığını görüyorum. Çatlak bir korna sesi dolduruyor salonu. Taksinin yanından geçip yürüyorum. Biraz ilerledikten sonra, bir tabureye oturmuş olan flütçüyü görüyorum. Flüt çalıyor; ama, çaldığının bir notasını bile işitemiyorum. Sonra, yan flütü dudaklarından uzaklaştırıp, bana bakıyor. 'Git!' diyor, 'kendin için tehlike yaratıyorsun. Uzaklaş buradan!'. Flütünü tekrar dudaklarına götürüyor. Alnındaki yaradan kan akmaya başlıyor. Flütçünün gözlerine bakıyorum. Orada durup kendine bakmama aldırmıyor. 'Hatırlamıyor musun?' diyorum, 'kristal sesli kadının evinin önünde vuruldun. Barmen tam alnından vurdu seni'. Flüt elinden yere düşüyor. Flütçü, taburenin üstünde bir kez sarsıldıktan sonra, kendini bırakıveriyor yere. Bir an bakıyorum. Artık öldüğünün farkında! Yoluma devam etmeliyim! Yürürken ıslık çalıyorum. Birden, Eflatun Bar'dayken dinlediğim ezgilerden birini ıslıkla çaldığımın farkına varıyorum. O ezgiyi nasıl aklımda tutabilmişim? Dudaklarımı sımsıkı kapayıp ağzımdan başka bir ses çıkmasını engelliyorum. Yaşlı kadının yüzünü görüyorum, o anda. Yalnızca yüzü var bu kadının! Ne saçları ne de boynu ile bedeni görünüyor. Duvardan bana bakan bir yüz var ortada. Ürküyorum. 'Kal!' diyor, 'Gidebileceğin her yere gitmedin mi, zaten? Burada güvenliktesin. Daha ne istiyorsun?'. Bakışlarımı yüzden kaçırıyorum. 'Gitmeliyim!' diyorum, 'Buradan çıkmak zorundayım! Aksi takdirde, bir daha asla gidemem!' Koşmaya başlıyorum. Yüzle arama mesafeler giriyor. Soluk soluğa kalıyorum. Birdenbire, kendimi görüyorum karşımda. Donup kalıyorum olduğum yerde. Karşıdaki ben, bana el sallıyor. 'Yapma!' di-

yor, 'Çok yorgunsun. Daha nereye kadar gidebilirsin? Bırak kendini! Şimdiye dek hiç bırakmadığın kadar bırak!' Gülümsüyor bana. Aniden, yaşlanmaya başlıyor. Bu ani değişiklikten korkuyorum. Kristal sesli kadının dedikleri geliyor usuma: 'Korkan kaybeder'. Sakin olmalıyım! Karşımdaki ben, yaşlı mim sanatçısına dönüşüyor. Mim sanatçısı, az ötemdeki karyolayı işaret ediyor. 'Dinlen!' diyor, 'Yorgun, yorgunun halinden anlar! Uzan, dinlen biraz! İstediğin zaman uyandırırız seni.' Karyolaya uzanıyorum. Altımdaki döşek kımıldıyor. Bir su yatağına uzandığımın farkına varıyorum. Göz kapaklarım ağırlaşıyor; derin bir uykuya dalmadan önce, son olarak, 'Umarım iyi bir rüya görürüm. Kâbus görmek istemiyorum!' diye düşünüyorum. Uyku sarmalıyor beni.

Büyükçe bir binaya giriyorum rüyamda. Binanın kapısından girer girmez, bir sahanlıkta buluyorum kendimi. Önümde, yukarıya doğru uzayıp giden bir merdiven, onun öteki ucunda da eflatun bir ışık var. Basamakları tarmanıyorum. Yukarıya yaklaştıkça ışıltı artıyor. Aniden, ışıltının içinden küçücük bir kız çocuğu çıkıyor. 'Hoş geldin ağabey!' diyor, 'Neredeydin?' 'Bilmiyorum!' diyorum, 'Kaybolmuştum. Onun için, bu kadar geciktim'. 'Yemek için seni bekliyorlardı,' diyor küçücük kız, 'Hattâ, bir de sürpriz eğlence düzenlediler senin için. Ne olur, şaşırmış gibi yap! Yoksa, söylediğimi anlayıp, kızarlar bana!' 'Olur!' deyip yanağını okşuyorum. Dosdoğru yürüyüp kocaman bir kapıdan geçiyorum; büyükçe bir yemek odasındayım. Mükellef bir sofranın çevresindeki sandalyelerde oturanlara bakıyorum birer birer. Kristal sesli kadın, yaşlı şair, flütçü, yaşlı kadın, mim sanatçısı çıt çıkarmadan bana bakıyorlar. Aniden, bir patlama duyuyorum. Ürkerek arkama dönüyorum. Barmen, az önce mantarını çıkardığı şampanyayı kadehlere dolduruyor. Masanın çevresindeki herkes ayağa kalkıyor. 'Doğum günün kutlu olsun!', 'Nice mutlu yıllara!', 'En kötü günümüz hep böyle olsun!' dediklerini duyuyorum. Boş boş bakıyor olmalıyım ki, kristal sesli kadın yanıma sokulup, 'Bugün senin doğum günün hayatım,' diyor; ardından da bir öpücük konduruyor dudaklarıma. Herkes, bir ağızdan konuşmaya başlıyor. Arada bir, kulağıma çalınan sözcükler var: 'b a r,' 'E-F-L-A-T-U-N', 't a k s i', 'b i r d e n b i r e', 't e r z i h a n e', 'B a h a r

Fotoğrafevi', 'sokak', 'Eflatun Hata'. Kadeh kadeh şampanya içiliyor. Herkes çok neşeli olmasına rağmen, içimi ürperten bir gerginlik var yemek odasında. Bacağıma bir el dokunuyor, dönüp bakıyorum. Küçücük kız, elindeki sarma sigaralarla dolu bir tepsiyi uzatıyor bana. 'Asıl eğlence bundan sonra başlayacak. Seni çok özlemiştik ağabeyciğim,' diyor. Tepsiyi alıyorum. Küçücük kız kayboluyor. Odadakiler, tepsiden üçer-dörder tane sarma sigara alıyorlar. Herkes aldığı sigaralardan bir tanesini yakıyor. Kristal sesli kadın benim sigaralarıma gözlerini dikip 'Çok eğleneceğiz!' diyor. Odanın bir köşesine yerleştirilmiş olan fiskos koltuklarından birine oturuyorum. Vücudum gevşemeye başlıyor. Odada kesif bir duman var. Mim sanatçısı geçip karşımdaki koltuğa oturuyor. Yürek atışlarım hızlanıyor. Ne olduğunu anlayamıyorum. Mim sanatçısı, 'Korkma!' diyor, 'Korkan kaybeder. Alt tarafı oyun, bu! Gelişini kutluyoruz'. İkinci sigaralar yakılıyor. 'Çok yorgunum!' diyorum, 'Kendimi daha önce hiçbir zaman hissetmediğim kadar yorgun hissediyorum'. Odadaki diğer insanlar da gelip yarım daire biçiminde, çevremize oturuyorlar. Bir an için, yine hep bir ağızdan konuşmaya başlayacaklarından çekiniyorum; ama, korktuğum başıma gelmiyor. Hepsi, dalgın dalgın oturuyor. Üçüncü sigaraları yakarken, yaşlı şair mızırdanmaya başlıyor. 'Bu defa, anlatmak istiyorum! Dinlemeyecek misiniz?' diyor. Kimseden ses çıkmıyor. Bunun üzerine, yaşlı şair, insanın aslında ve yalnızca sibernetik bir sistem olduğu konusunda bir söylev vermeye başlıyor. Bir an için, deniz mavisi bir kelebeğin gözlerimin önünden geçtiğini görüyorum. Kelebek gidip mim sanatçısının sol eline konuyor. Yaşlı şairin sözleri başımın içinde yankılanırken, gözlerim yavaş yavaş kapanıyor. İstemediğim bir dalgınlığa sürükleniyorum.

Kendimi Eflatun Bar'ın kapısında buluyorum. Bara giriyorum. Ancak, içine adım attığım yer, kristal sesli kadının yatak odasına dönüşüyor. Kristal sesli kadın, odasındaki postun üzerine oturmuş, önündeki kristal küreye bakıyor. 'Hayatım,' diyor, 'neden bu kadar beklettin beni?' 'Kaybolmuşum. Bir türlü yolumu bulamadım. Bağışla!' diyorum. Postun üzerine, kadının karşısına oturuyorum. 'Bütün dikkatini küreye ver! Olanları, o anlatacak sana!' diyor. Saatlerce oturuyorum kürenin başında. Önce,

hiçbir şey görünmüyor; sonra, kısa bir süre için, yansımı görüyorum camda. Devamında, yine bir hiçlik! 'Daha ne kadar bekleyeceğim?' diyorum. 'Hepsi bu kadar! Göreceğini gördün, zaten!' diyor. Yansımdan başka bir şey görmemişim ki! 'Bana bir bloody mary hazırlar mısın?' diyor, 'Gerekli olan bütün malzeme mutfakta.' Odadan çıkar çıkmaz, mutfakta buluyorum kendimi. Sırtları bana dönük, harıl harıl bir şeyler hazırlayan iki kişi daha var mutfakta. Aniden, ikisi de bana dönüyor. Nedense, hiç şaşırmıyorum; ama, onlar adeta dehşete kapılıyorlar. Sol yandaki, 'Sen, bensin,' diyor. Sağdaki soldakine bakıp, 'Halbuki, asıl ben, yanımda duruyor,' diyor. İkisi aynı anda, 'Sen kimsin?' diyorlar. 'Siz, bensiniz,' diyorum, 'dolayısıyla da ben sizim!'. Sağdaki, 'Olamaz!' diyor, 'Asıl ben, yanımda duran kişidir ve bloody mary hazırlamaktadır'. Soldaki de, 'Yanımda duran ve blood mary hazırlayan kişi, asıl bendir,' diyor. 'O zaman, kimse kendi değil, herkes, yanındaki veya karşısındaki kişidir, aslında' diyorum, 'bu durum onu göstermektedir.' İkisi de bir ağızdan bağırmaya başlıyorlar. Müthiş bir öfke kaplıyor içimi. 'Bağırmayın!' diye haykırıyorum, 'Bağırmayın! Zaten, bilmiyor muydunuz böyle olduğunu? Bildiğiniz halde, ne diye bağırıyorsunuz? Deli misiniz?' Bunun üzerine, bana hiddetle bakıyorlar. Üçümüz aynı anda tabancaları çekiyoruz.

Her şey hızla geriye sarılan bir film gibi. Aniden, kendimi sarma sigara içtiğimiz odada buluyorum, hemen ardından da, o inanılmaz büyüklükteki salonda. Çevremdeki bütün yüzler birbirine benziyor. Her şey, inanılmaz bir hızla gelişiyor. Aynı olayları tersinden bir daha yaşamanın kâbusu sarıyor beni. Haykırarak uyanıyorum.

Yaşlı mim sanatçısı ile karısı başucumdalar. 'Geçti evladım!' diyor yaşlı kadın, 'Rahat bırak kendini!' Vücudum ter içinde. Kâbus sırasında sırılsıklam olmuşum terden."

IV.

"Kâbustan uyandıktan sonraki üç gün içinde, yavaş yavaş kendimi toparladım. Mim sanatçısı ile karısı çok iyi baktılar bana. Ayağa kalkıp gezinmeye başladığım ilk gün, yani, buraya gelişimin beşinci gününde, yaşlı kadın, dört gün öncesinin tarihini taşıyan yerel gazeteyi verdi bana. Gazetenin birinci sayfasında sekiz sütuna manşet olarak, elim bir trafik kazasında yanarak öldüğümü yazmışlardı. Vücudumdan artakalanları sade bir törenle kentin gömütlüğünde toprağa vermişler. Ailem olmadığı için, törene kentteki birkaç sanatçı arkadaşım katılmış.

— Buldukları anda yok ederler seni! dedi yaşlı kadın.

Bulamayacaklar ki!

Yaklaşık, üç aydan beri de, bu kente geldim geleli başıma gelenleri anlatan bu satırları yazıyorum. Günün birinde, buraya gelen bir başka genç sanatçı olduğu takdirde, ona ayrıntısıyla anlatmalıyım olan biteni. İster inanır, ister inanmaz! İsterse de 'Eflatun bir hata' deyip çıkar işin içinden. Başka biri, bana böyle bir şeyi anlatsaydı, kuşkusuz, inanmazdım ona; ama, insan ancak yaşayınca ve yaşadıkça inanıyor, inanılmaz olan bir şeye!

Bundan sonra da burada yaşayacağım. Bir çeşit zorunluluk bu; çünkü, ben öldüm!

Bu aralar mim sanatçısı ile pantomim çalışmaları yapıyoruz. Bu sanatın inceliklerini yeni yeni kavramaya başladım. Çok da hoşuma gidiyor öğrendiklerim. Mim sanatçısı, iki gün önce, beni bu alanda yetenekli bulduğunu söyledi. Sevindim, tabiî!

Fotoğraflara gelince, o fotoğrafta mim sanatçısının gözlerindeki anlamı hâlâ çözemedim. Bir keresinde, "Özgürlük," de-

mek geçti içimden; ama sonra, söylemekten vazgeçtim. Bazı şeyler de böyle kalmalıdır, belki: çözülmeden!

Geriye dönüp baktığımda, bütün o olayları yaşayan başka biriymiş gibi geliyor bana: O, kente geldi; kentteki son gecesinde tuhaf bir kâbusun göbeğinde buldu kendini; cinayetlere tanık oldu; bir cinayet işledi; bir sığınak bulmaya çabaladı; elim bir trafik kazası sonucunda hayatını yitirdi; ondan artakalanlar, bu kentin gömütlüğünde saklıdır!

İnanan, inanmayan herkes 'Huzur içinde yatsın!' der, değil mi?

Huzur içinde yatsın!

Hiç değilse, üç aydır kentteki belirli binaların temellerine yerleştirdiği dinamitleri bir anda patlatıncaya kadar, huzur içinde yatsın!"

Temmuz 1993 - Mayıs 1994

KAYIPKENT ÜÇLEMESİ 3

SESSİZ KUĞULARIN UYKUSU

"Altın ve gümüş bu memlekette, tabiatın onlara verdiği değeri taşırlar sadece. Bu iki maden demirden çok daha aşağı görülmekle beraber, insan için su ve ateş kadar yararlı sayılır. Az bulunmalarından ötürü değerli sayılmaları insanoğlunun çılgınlığına verilmeli. Tabiat, o eşsiz ana, altın ve gümüşü yararsız, boş nesneler olarak çok derinlere gömmüş; oysa, havayı, suyu, toprağı, iyi ve gerçekten yararlı olan her şeyi gözler önüne sermiştir."

Thomas More
Utopia

Tılsımlıydılar.

İfade edecek başka bir sözcük bulamıyorum.

Suyun üstündeki beyaz kuğular!

Kuğuların yansıları görünüyor berrak suda.

Sanki, suyun altında da, gövdelerini havaya vermiş, yüzen bir kuğu sürüsü var.

Sessiz kuğu denirmiş bu beyaz yaratığa.

Oysa, tıslayabiliyor, hattâ havlayabiliyor da!

Onlara neden sessiz kuğu dendiğini hâlâ çözebilmiş değilim.

Biz de tıslayıp havlayabiliriz. Bize insan denir. Eğer durum az önce belirttiğim gibiyse, bize neden sessiz insan denmiyor?

Neyse, sanki öyle bir görüntü daha olamazdı yeryüzünde:

Yokmuş gibiydiler; ama varlardı.

Süzülüyorlardı ağırdan.

Sanki suda değil de, gökteydiler.

Belki de, suyla gök birbiri içinde erimiş, gizemli bir bileşim meydana getirmişti de; sessiz kuğular, o bileşimi gövdeleriyle damıtıyorlardı.

Onları ürkütmekten çekinerek, banka doğru ilerledim, oturuverdim oraya.

Tabiî, konuşamadıkları için sessiz denmiş onlara! Konuşamayan insana da dilsiz deniyor. Oysa, dili vardır onun.

Yok, bu biraz tuhaf!

Biraz dinlensem, diyorum, sonra!

Onları yalnızca bir kere topluluk halinde yüzerlerken gördüm.

Genelde ikili-üçlü gruplar halinde ya da yalnız başlarına yüzüyorlardı. Tek başlarınayken zariftiler; oysa, bir aradayken görkemliydiler.

Her gün hayvanat bahçesine gitmeye başlamıştım.

Birçok kafesin, akvaryumun, hücrenin önünden geçip kendimi sessiz kuğuların bulunduğu bölüme atıyordum.

Bu bölümde büyükçe bir havuz vardı. Havuzun çevresinde çimenler, onların üstünde birkaç tane kulübecik –sessiz kuğular için–, çimenlerin çevresindeki çakıllı yolda da banklar –ziyaretçiler için–, onların arkasında da söğüt ağaçları.

Oturacak yerindeki üç sıra tahtadan en önündeki sökülmüş olan bir bankı gözüme kestirmiştim. Elimde kabak çekirdeği dolu bir kesekâğıdı ile her sabah bu banka oturuyor, akşamüzeri yorgun argın evime dönüyordum.

Sessiz kuğuları toplu halde yüzerlerken görmek umudum, beni uyanır uyanmaz hayvanat bahçesine gitmeye zorluyordu.

Onlar ise bu umudumdan habersiz, diledikleri gibi ayrı ayrı yüzüyorlardı.

Dayanılmaz bir şeydi!

Sessiz kuğuların âlemine merak sarmıştım.

Geçmiş yıllara ait ne kadar takvim bulabildiysem, tümünün sayfa arkalarındaki, hayvanlarla ilgili bilgileri okuyordum. Sessiz kuğularla ilgili hepi topu dört şey öğrenebildim, o günlerde:

a) Eski dünyanın yaratıklarıydılar.

b) Boyunlarındaki dikkate değer kıvrımdan ve gagalarının üzerindeki yumrudan kolayca tanınmaktaydılar.

c) Yavruları ya beyaz ya da gri renkli oluyorlardı.

d) Elli, hattâ yüz yıl yaşayabilecekleri söyleniyorsa da, tutsak edilen kuğu kuşlarının otuz, otuz beş yıllık ömürleri, bütün kuğular için güvenilir bir ortalama sayılmaktaydı.

Söylenti bile olsa, bir kuğunun bu kadar uzun ömürlü olması şaşırtmıştı beni. Belki de, herhangi bir yüzyılın başında doğan kuğu, o yüzyıl boyunca çevresinde olan biten her şeyi, bütün değişimleri ve dönüşümleri görebiliyordu. Yüzyıl süresinde giysilerin, mekânların, daha da önemlisi doğanın ve insanların ne ölçülerde değiştiğini görebiliyordu. Adını koyamıyordu, gruplandıramıyordu ama, görüyordu. Olsa olsa talihsizliktir bu! Ölümsüzlük gibi!

Kızımla damadım, böyle sabahtan çıkıp akşama kadar nerelerde gezdiğimi merak ediyorlar. Açık açık bir şey söylemiyorlar; ama, aralarında bu konuyu sık sık konuştuklarından eminim. Belki de, kızım, yaşıma denk düşen, mazbut bir hanımefendiyle gezdiğimi, ancak, o hanımefendinin bütün olumlu özelliklerine rağmen, günün birinde, istemeden de olsa, beni mutsuz edeceğini düşünüp, bu konudaki tedirginliklerini kocasına anlatıyordur. Bunu dinleyen damadım da, bir ihtimal, günün birinde böyle bir şeyi kendinin de yaşayıp yaşayamayacağını ya da killi toprakta Afrika menekşelerinden verim alınıp alınamayacağını düşünüyordur. Torunuma gelince, herhalde o, bir şey düşünmüyordur! Bu oğlanın zekâsından kuşku duyuyorum!

Geçenlerde, dişlerine üçüncü kez tel taktırmışlardı bunun. Baktım, elinde bir mıknatısla merdivene oturmuş, mıknatısı dişlerine doğru yaklaştırıp uzaklaştırıyor. Her uzaklaştırdığında, yüzü şekilden şekile giriyor. Dayanamadım:

— Ne yapıyorsun?

— Böyle yapınca canım yanıyor.

— Sen de yapma, o zaman!

— Yapmazsam, canımın yanıp yanmadığını nereden bilebilirim?

— Bunu anlamak için bir kere yapman yeterlidir. Canın yanıyorsa, yapmazsın!

— Sen ne zaman başka bir eve taşınacaksın?

— Terbiyesiz! Asıl siz ne zaman taşınacaksınız evimden?

— Anneme söyleyeceğim seni!

— Söyle de, ben de o kadar masraf yapıp, sana taktırdıkları tellerin neden düştüğünü anlatayım onlara!

Aslında, onları severim.

Bazen!

O gün fötr şapkamı taktım.

Yirmi yıldan fazla bir zamandır başıma değdirmemiştim bu şapkayı. Hayvanat bahçesinde otururken başıma güneş geçecek diye korkuyorum. Kızım, başımdaki şapkayı görür görmez, irkilerek baktı yüzüme:

— Annemin hediyesi değil miydi bu şapka?

— Evet.

— Uzun zamandır takmıyordun.

— Öyle.

— Özel bir yere mi gidiyorsun?

Bunu söylemese çatlardı, biliyorum!

— Evet. Hayvanat bahçesine gidiyorum.

Arkamdan boş boş bakıyordu.

— Akşama görüşürüz, dedim gülümseyerek.

Sessiz kuğuların dalışını ilk kez görüyordum.

O narin, zarif yaratıklar gitmiş, bir anda yerlerine sarsak, dengesiz, öfkeli hayvanlar gelmişti. Tıslıyorlar; birbirlerinin boyunlarını ısırmaya, gövdelerindeki tüyleri yolmaya çabalıyorlardı.

Kuğuların bakıcısını da o gün gördüm ilk kez. Hecin devesi gibi bir adam elindeki sopayla kuğu dalaşının arasına dalıverdi. Sopanın birkaç kez kalkıp indiğini gördüm. Sessiz kuğular can havliyle kaçışmaya başladılar. Hecin devesi artık boşluğa doğru savuruyordu sopasını. Bazı kuğular havuza atlamakta buldular kurtuluşu; bir kısmı da kulübelerine sığındılar. Az önce dalaştıkları yere, handiyse bir yastığı doldurmaya yetecek kadar kuğu tüyü bırakmışlardı.

Hecin devesi, o sinirle sopayı kırıverdi. Sopası kırılınca daha da sinirlenip, avaz avaz haykırmaya başladı. Adamın tek başına çıkardığı ses, sessiz kuğuların dalaşırken çıkardıkları gürültüden çok daha fazlaydı.

— Akşama zıkkım yedireceğim size, salak sürüsü! diye bağırıyordu.

Hangi açıdan bakarsam bakayım, hiç de hoş bir durum değildi. Hepsi –hayvanlar ve hecin devesi– haksızdı. Ancak, önemli olan, dalaşın asıl nedeniydi. Ne uğruna başlatılmıştı dalaş? Asıl haksızlık, herkesi haksız kılan bir şey de olmalıydı; ama, o şey neydi, bilmiyorum ki!

Bu duruma çok canım sıkılmıştı. Sessiz kuğuların bölümünü terk ederken, adamın, "Akşama ayaklarıma kapanacaksınız!" diye bağırdığını işittim.

Akşama kadar kentin sokaklarında yürüdüm.

Tabelalardan sokak adlarını okudum. Bütün adlar, sanki bir şeyi işaret ediyordu.

Sıcaktı.

Akşamüzeri biraz rüzgâr esti; sıcaklığı az da olsa dağıttı.

Eve döndüğümde, torunum apartmanın girişinde bisikletinin tekerleğine hava pompalıyordu. Beni görünce şaşkın şaşkın yüzüme baktı.

— Ölmedin mi sen? dedi

— Turp gibiyim! Yemeğe geldim, dedim.

Söyleyip söylememekte tereddüt ettiği belliydi:

— Geç kalınca, bir yerde düşüp öldüğünü sandık. Bizimkiler yukarıda telefon bekliyorlar.

— Ne telefonu bekliyorlar ki?

— İşte, biri seni ölü bulunca, cüzdanında adresini, telefon numaranı görür de, haber verir diye düşündük.

— Annen bunun için mi koyduydu o kâğıdı cüzdanıma?

— İlginçsin dede!

— Yemekte ne var?

— Kuşkonmaz.

— Öö!

— Haklısın!

— Hadi, birlikte çıkalım yukarıya. Madem vakit geç olmuş!

— Öf dede, sen çık! On iki yaşındaki adama hiçbir şey olmaz!

— Yok, yok! Bir katil türemiş ortalıkta. Yalnızca, on iki yaşındaki çocukları öldürüyormuş. Yürü bakalım!

Yüzü asıldı. Bisikletini zincirleyene kadar bekledim açık sözlü torunumu!

Yemek boyunca, sokak adları, kafamı meşgul etti. Bir parça kuşkonmazı yiyip odama çekildim. Sokak adlarını nasıl gruplandırabileceğimi düşünürken –çünkü, gruplandırmak da, sonuçta bir şeyi işaret eder– oturduğum yerde içim geçmiş.

Uyandığımda kafam biraz dinçleşmişti sanki. Masanın üstündeki kâğıda sokak adları ile ilgili bir gruplandırma yazdım :

"Sokak Adlarının Gruplandırılması:

a) Dünyadaki büyük kentlerin adlarını taşıyanlar
b) Birtakım insani duyguların adları verilenler
c) Bir tarihi ad olarak alanlar
d) İnsan adındakiler
e) İnsanların çocuklarına koymaktan utanacakları adları taşıyanlar
f) Mevsim adındakiler
g) Bitki adındakiler
h) Bileşik adları olanlar
i) Bir rakamı ad olarak alanlar
j) Metafizik adları olanlar
k) Sokağa yakışmayan adları taşıyanlar
l) Benim adımı taşıyanlar
m) Herhangi birinin adını taşıyanlar
n) Soyadı verilenler
o) Bunların dışında bir adı olanlar."

Gruplandırmamı birkaç kez baştan sona okudum. Belki, bu, bir şeyi işaret ediyordu; ama, anlayamıyordum. Anlamadıktan sonra, bir şeyi ya da birtakım şeyleri gruplandırmanın ne anlamı var ki?

Kâğıdı masanın birinci çekmecesine iteleyip uyudum.

Başka bir gündü sanırım.

Yine, hayvanat bahçesine gitmek için evden çıkmıştım.

Sıcak henüz bastırmamıştı.

Kuruyemişçiden kabak çekirdeği aldım.

Derin düşüncelere dalmıştım.

Bir anda, şapkamın başımda olmadığını hissettim. Oysa, evden çıkarken şapkayı başıma geçirmiştim. Ne zaman düşürmüştüm?

— Beyefendi, şapkanızı düşürdünüz!

Genç bir adam şapkayı uzatmış gülümsüyordu. Alıp teşekkür ettim.

— Düşürdüğünüzün farkında değildiniz.

— Dalgınlıktandır!

— Karşıya geçecekseniz yardımcı olayım mı?

Bir de yardımsever çıktı!

— Gerek yok! Sağ olun!

— Siz bilirsiniz! Güzel günler!

— Size de!

Dönüp geride onu bekleyen yaşlı bir adama doğru yürüdü. Tuhaf şey! Sanki, bedeni değişmiş, yaşlı bir adamın bedenine –aslında, benim bedenime– benzemişti. Yürüyüşü de benim yürüyüşümdü! Gerideki yaşlı adam, bir genç adama, bir de bana bakıp gülmeye başladı. Terbiyesiz demek bile gelmedi içimden!

Şapkamı başıma geçirmeye davrandığımda, şapkanın içinde bir kıpırtı olduğunu fark ettim. O anda, şapkadan fırlayan, türünü bilemediğim bir kuş gökyüzüne kanat çırptı. İrkilmiştim. Kesekâğıdı yere düştü.

Kızmadım! Kuşkusuz, gökyüzünün uçsuz bucaksızlığına alışmış bir kuş için şapkanın içi dar bir mekândır. Uçar, uçar!

Şapkamı başıma geçirip kesekâğıdını yerden aldım.

Düşüne düşüne yoluma devam ettim.

Biraz sonra, geri dönüp, kesekâğıdını almak için yere eğildiğimde düşürdüğüm şapkamı aldım.

Düşünüyordum derin derin!

Yavru kuğu, kendini ilk kez suda bulduğunda ne düşünür?

Bir yandan suyun yüzünde kalmak için parpazlanırken, öte yandan, yansısını gördüğünde tedirginliği artmış mıdır?

Yoksa, sudaki yansısı, minik kuğuya yalnız olmadığını gösterip rahatlatmış mıdır onu?

Ya olgun bir kuğu, yıllar boyunca yansısını göre göre artık, aldırış etmez bir havaya mı bürünmüştür?

Yoksa, bu yansının kendini diğer kuğulardan farklı kılan bir özellik olduğunu düşünüp kurumlanır mı olgun kuğu?

Peki, güneşin tepede pırıldadığı günlerde suya giren bir kuğu, hem yansısını, hem de peşinden ayrılmayan gölgesini bir arada gördüğünde ne hisseder? Hangisinin yansı, hangisinin gölge, hangisinin kendisi olduğunu algılayabilir mi kolayca?

Yoksa, yansıyı, gölgeyi ve kuğuyu ayıramayan kuğu, öylece yaşamaya alışıp, mesut bir hayat mı sürer?

Minik kuğular mı mesuttur, yoksa, olgun kuğular mı?

Kuğular birbirini nasıl çağırırlar! "Şişşşt, kuğu" diye mi?

Kendime bu soruları sora sora hayvanat bahçesine gelmiştim.

Müthiş bir sıcaklık vardı.

Sessiz kuğular bulabildikleri gölgeli yerlerde ayaklarını yukarıya çevirip, kanatlarının arasından çıkarmışlar, baygın baygın oturuyorlar, dinleniyorlardı. Bilmeyen biri olsa, bir göz yanılması sonucunda rahatlıkla, haylaz çocukların kuğulara ok attığını, atılan okların da gövdelerine saplanıp, zavallı yaratıklara acı verdiğini düşünebilirdi.

Arada bir, birkaç kuğu yattığı yerden kalkıyor, havuza doğru gidip, suya dalıyor, sonra da ıslak ıslak eski yerlerine dönüp dinlenmesine kaldığı yerden devam ediyordu.

Söğüdün gölgesinde biraz daha oturdum.

Aniden, hecin devesi elinde bir sopayla belirdi. Ortalık bir anda karıştı. Adam, sessiz kuğuların üstüne saldırdı. Sopayla vura vura bütün kuğuları havuza sürdü. Havuzun çevresinde iki yastığı doldurmaya yetecek kadar kuğu tüyü vardı. Hecin devesi yine bas bas bağırıyordu:

— Beyinsizler! Beyniniz kaynayacak bu sıcakta. Dalın suya! Boşuna mı temizliyorum bu havuzu?

Kuğular, önce paniğe kapılmışlardı. Tıslayıp havlıyorlardı. Az sonra, gayet mesut bir biçimde suya dalıp çıkmaya başladılar. Hecin devesi ise elindeki sopayı usul usul dizlerine vuruyor, istediğini gerçekleştirmiş insanların rahatlığıyla gülümsüyordu. Havuzun çevresinde birkaç tur attıktan sonra, bana döndü:

— Hava da bugün ne kadar sıcak, değil mi?

— Yüzme bilmiyorum! dedim

Kalktım. Deli midir nedir!

Karımın ölüm nedeni, geçmişimizi çok iyi açıklıyordu: yürek yorgunluğu.

Eve gidene dek onu düşündüm.

Bazı şeyleri ne kadar kolaylıkla unutabiliyoruz!

Oysa birtakım şeyleri unutmaya çalışsak bile, o şeyler bir şekilde hatırlatıyorlar kendilerini. Bir görüntü, bir ses, bir koku, herhangi bir im, bir geçmişi olanca çıplaklığı ile getirip bırakır insanın gözlerine.

Hatırlamak, bazen, hatırladığın şeyi yaşatırken, kendini bir parça öldürmektir. Bunun için korkuyorum ve hatırlıyorum.

Torunum kapının önünde oturuyordu. Yanında da, kendi gibi, dişlerine tel geçirilmiş bir kız vardı. Birbirinin aynı iki kurşunî gömlek giymişlerdi. Pantolonları ve ayakkabıları da aynı cinstendi.

— Öbür kızı ne yaptın? dedim torunuma dönerek.

İkisi de boş boş baktı yüzüme.

— Ne kızı? dedi torunum.

Birdenbire, kız, oturduğu yerden fırlayıp ağlayarak koşmaya başladı. Torunum da kızın peşinden koştu. Anlaşılan, sevgilisiydi bu kız!

Keyfim yerine geldi.

Islık çalarak eve girdim.

Gece odama çekildiğimde masamın üçüncü çekmecesini açıp, gençken, üstlerine bir şeyler karaladığım kâğıtları ortaya çıkardım. Yıllar öncesinin kâğıtlarını. Uçları eprimiş, sararmış ve katlanıp açılmaktan kırış kırış olmuş eski zaman kâğıtlarını.

Yazmak, ölümü hayatla kandırmak demekti, o zamanlar!

Kâğıt destesini masanın üstüne yerleştirirken, aradan küçük bir kâğıt düştü yere. Sanki düşmedi de, fırlatıverdi kendini! Varlığını unuttuğum bir yazıydı bu:

"Unutmak veya unutuş üzerine binlerce, on binlerce şey yazıldı ve söylendi, kuşkusuz. Kimi zaman nankör oldu unutanlar, kimi zaman mesut. Unutulanlara ise hep yazık oldu. Birçok yan tema yerleştirildi o yazılara. Ama, unutmak veya unutuş yazılarından hangisini okursak okuyalım, mutlaka, bir şey bıraktı bize. Gelip geçici, uçucu, önce düşündürten, sonra unutuluşa yazgılı bir şeydi bu:

burukluk."

Güldüm tabiî!

Bir zamanlar, ciddiye aldığım bir şeyler varmış. İnsan hayatı için övünülecek bir şey bu!

Şimdi ise bir şeyden çok eminim: nar bülbülü ile çalı bülbülünün en büyük ortak özelliği, ikisinin de, gerçekten bülbül olmamalarıdır.

Kâğıt destesini üçüncü çekmeceye iteleyip uyudum.

O gün, hayvanat bahçesine giderken, yerel gazetelerden birini de aldım yanıma. Aklımca, oturup bulmaca çözeceğim!

Kuğular havuzun çevresine saçılmışlardı yine.

Suyun yüzündeyken bu kadar narin ve zarif, suyun dışına çıktığında da bir o kadar sarsak ve gülünç olan tek hayvan tanıdım şimdiye kadar: sessiz kuğu.

Şapkamı çıkarıp yanıma koydum.

Yerel gazetenin ön sayfasında, bir piyanistin trafik kazasında ölmesi baş haber olarak verilmişti. Bulmaca, gazetenin orta sayfasının alt kısmındaydı.

Tuhaftır, ne zaman bir dikdörtgen bulmaca görsem, vaktiyle çalıştığım büyük, dikdörtgen bina gelir aklıma! Gece geç vakte kadar çalışırdık. Bazı geceler, binadan dışarı çıktığımda arkama dönüp karanlıkta bile heybetliliğini insan yüreğine salan binaya bakardım. Bazı odaların ışıkları yanardı; bazı görevliler ise işten daha erken çıktıkları için, odalarının ışıklarını söndürmüş olurlardı. Yan yana ve alt alta sıralanmış, ışıkları açık veya kapalı olan pencereler, dikdörtgen bulmacaları çağrıştırırdı bana.

Soldan sağa, birinci sırada, yedi harfli bir sözcük bulmamı istiyorlar. Soylu bir rengin daha açık bir tonu olan, ihtirası simgeleyen bir rengin adını soruyorlar.

Yedi harfli herhangi bir renk olabilir bu! Turuncu, kırmızı, kurşunî, kiremit, türkuaz. Acaba hangisidir?

İyi de, bulmaca çözmeyi sevmem ki ben!

Yerel gazeteyi yırtıp kuğulara attım. Yediler.

Pisboğaz bu hayvanlar!

Ömrümün büyük bir bölümünü içinde geçirdiğim o dikdörtgen binayı, yeryüzündeki bütün bulmacaları ve yerel gazeteleri sevmiyorum!

Bu kuğular ne zaman toplu halde suda salınacaklar?

— Yetmiş yaşında bir adam, yaz mevsiminde, günün en sıcak saatlerini açık havada, güneşin altında geçirirken nasıl rahat edebilirim?

Anlaşılan, kızımla damadım, hayvanat bahçesine gittiğime inanıyorlardı artık! Alçak sesle konuşmalarına rağmen, kâğıt gibi duvarlardan bütün sözcükler rahatlıkla geçiyordu.

— Üzülme güzelim! Adamcağız, belki de, orada huzur buluyordur. Üstelik, beyaz şapkasını da takıyor. Bildiğin gibi, beyaz renk yaz günlerinde serin tutar.

Ah damadım, ne diyeyim, bilmem ki! Kızım bunu boynuzlasa, ruhu bile duymaz adamın! Hoş, öbürü de saftır! Boynuz takmaya kalksa, yüzüne gözüne bulaştırır.

— Acaba orada ne yapıyor gün boyu?

Söylesem inanacaklar da!

— Sence, takip etsek mi babanı?

Bunlardan birinin kimyager, öbürünün de botanikçi olduğunu söylesem, hiç kimse inanmaz bana. Hangisi kimyagerdi bunların?

— Olmaz öyle şey! Görürse rezil oluruz.

Akıl, kalk, git, "Birlikte gidelim!" de, diyor, ama!

— O zaman oğlanı takalım peşine!

Botanikçi olan damadımdı!

— Oğlanı tanımıyormuş gibi konuşuyorsun. Dünyada, bir sonuç alamayız!

Kızım kimyagerdi!

Yalnızca, bir görüntüyü yeniden yakalayabilirim umuduyla, her gün oraya kadar taban teptiğimi nasıl anlatabilirim onlara?

Onların yaşındaki insanlar için, bir görüntüyü yeniden yakalayabilmek umudu hiç de önemli değildir. Oysa, bu, benim yaşımdakiler için biraz da, hayatı yakalamak gibi bir şeydir!

Hoş, böyle bir kentte hayat ne kadar yakalanabilirse!
Geceler uzuyor mu ne?
Uyumaya çalıştım; ama, yalnızca çalıştım.

Sabahleyin, torunum odama geldi. Çok sinirliydi.

— Dede, sen deli misin?

— Soyaçekimden mi korkuyorsun?

Sinirlerine hâkim olmaya çalışıyordu.

— Sevgilim benimle hâlâ konuşmuyor. Niye yaptın bunu?

— Kötü bir şey yapmadım ki! Yalnızca, soru sordum.

— Gerçekten, buradan taşınıp bizden kurtulmayı istemez misin?

— Hayır.

— Niye ama?

— Çünkü, sizleri seviyorum ve burası benim evim. Bu kadar üzülecek, kızacak bir şey yok! Sevgilin seni bağışlayacaktır. Yoksa, onun da başka bir sevgilisinin olmadığını mı sanıyorsun?

Torunumun gözleri doldu. Sesi titreyerek, sordu:

— Dede, bir insanın ortalama ömrü kaç yıldır?

— Her ömür, onu değerlendirmesini bilen kişi için, yeteri kadar uzundur. Yılların önemi yoktur!

— Dede, nasıl böyle saçmalayabiliyorsun?

— Senin dinlediğin şarkıları dinliyorum ben de! Sen onu bunu bırak da, sevgilinin şimdi kiminle birlikte olduğunu düşün!

Ağlayarak odadan fırladı.

Bazen, canımı çok sıkıyor bu çocuk!

Hayvanat bahçesine gittiğimde, bankımda başka birinin oturduğunu gördüm. Cüce bir kadın dalgın dalgın sessiz kuğuları izliyordu.

Söğüdün gölgesindeki bankıma doğru ilerledim; cüce kadının yanına oturdum. Geldiğimin farkına bile varmadı. Öyle dalmıştı!

— İyi günler dilerim, dedim.

Yüzüme baktı uzun uzun.

— Dilemekle olmuyor! dedi.

Tavrı hoşuma gitmişti. Kesekâğıdını uzatıp, sordum:

— Kabak çekirdeği sever misiniz?

— İstemem! Daha yeni kahvaltı ettim.

— Sessiz kuğular nasıl da tılsımlılar, değil mi?

Aksi aksi baktı yüzüme.

— Bunlar nefret dolu, saldırgan, hain hayvanlardır. Üstelik de pisboğaz ve nankör yaratıklardır. Nesi tılsımlı bunların?

Ona anlatsam bile inanmayacaktı ki!

— Haklısınız, dedim.

— Her zaman! dedi.

Toparlandı, gitmeye hazırlanıyordu.

— Tekrar gelecek misiniz buraya? dedim.

— Belli olmaz! Bir dönem, psikoloğa gitmiştim. O önermişti böyle rahatlayabileceğim yerlere gelmemi. Yine rahatlamak istersem gelirim.

— Memnun olurum.

— Niye?

— Hiç ... konuşuruz diye!

— Bakalım! Bu günlerde aile fotoğraflarını düzene koymam gerekiyor. Belki birkaç gün sonra gelirim. Belki de gelmem!

Hızlı adımlarla uzaklaştı.

Sessiz kuğular kendi başlarına yüzüyorlardı.

Düşünüyorum da, hayatım gitgide bir Hint müzikaline benzemeye başladı!

Islık çaldım, çekirdek yedim.

Sıcaktı... hava...

Öldürmenin ve ölmenin pek çok çeşidi vardır. Bazı insanlar bunları iyi bilirler. Öldürme çeşitleri üzerine bir gruplandırma yapmaya çalıştım:

"Öldürme Çeşitlerinin Gruplandırılması:

a) Kurşunla vurmak
b) Bıçaklamak
c) Bir kaşık suda boğmak
d) Omurilik soğanına topluiğne saplamak
e) Ödünü patlatmak
f) Zehirlemek
g) Leblebi tozu yedirirken gıdıklamak
h) Sözle yaralayarak
i) Trafik kazasına uğratmak
j) Usturayla kesmek
k) Bombayla uçurmak
l) Gözüne çatal saplamak
m) Manzarayı göstermek bahanesiyle uçuruma itmek
n) Elini, ayağını bağlayıp, başına sürekli su damlatmak
o) Bunların dışında yöntemler uygulayarak."

Gecem zehir oldu tabiî ki! Bunları unutana kadar neler çekmiştim!

Bu gruplandırmanın ne gereği vardı ki?

Neyi çözmeyi düşünüyordum ki?

Kâğıdı masanın birinci çekmecesine iteleyip uyumaya çalıştım.

İki gün boyunca bitkin, helak bir halde yattıktan sonra, üçüncü günün sabahında hayvanat bahçesine gitmeye karar verdim. Kızım delleniverdi:

— İki gündür ödümüzü kopardın baba! Ne doktora gitmeyi istedin, ne de onun gelmesini. Daha kendini iyice toparlamadan kalkmış, hayvanat bahçesine gideceğini söylüyorsun.

— Bugün de yatın, yarın da dinlenin, sonra gidersiniz. Ne aceleniz var? diyor damadım.

Torunum tepinmeye başlıyor:

— Gitsin, bir şey olmaz! Yalnız, şapkanı almadan git, dede! Dalgınlığın üstünde, kaybedersin!

Anlaşılan, kızla hâlâ barışamamış!

— Gideceğim! Orası bana huzur veriyor.

— Bari, seni arabayla bırakalım! diyor kızım.

— Gerek yok! Yürümek, benim yaşımdakiler için en iyi spordur.

— Hiç değilse, bugün gitme! Biraz daha dinlen.

— Bırakın gitsin! Ne olur git dede! Bol bol yürü, şapkanı da alma!

— Yolu yok, gideceğim!

— Bari, güneşte fazla kalma, eve de erken dön! diyor kızım.

— Dönerim.

— Dede, cüzdanını yanına almayı unutma!

Annesiyle, babası, yüzüne kötü kötü bakınca, susuyor. Artık, oraya gitmeyi istememin iki nedeni var:

a) Sessiz kuğuları toplu halde yüzerlerken görmek umudum

b) Cüce kadını yeniden görebilmek umudum.

Onlar, bu nedenleri anlayamazlar.

Umutlarımın güzelliğine gülümsüyorum!

Sessiz kuğular yemek yiyorlardı.

Cüce kadını ortalarda görememem canımı sıkmıştı.

Çekirdek yemeğe başladım.

Kuğulara ekmek kabuğu, peksimet, pasta, çörek gibi yiyecekler atmışlardı. Hayvanlar, bu yiyecekleri önce gagalarıyla tutuyorlar, ağızlarına iyice yerleştirdikten sonra, kafalarını arkaya doğru atıp, ağızlarındaki lokmayı yutuyorlardı. İri lokmaların gırtlaklarından geçişini görmek mümkündü. Lokmalar, mideye kadar bir hayli uzun bir yol kat ediyor, sonra da, öğütülünceye kadar içinde barınacakları mideye çöküyorlardı.

Yedikleriyle yetinmediler tabiî ki! Elimdeki kesekâğıdına bakmaya başladılar. Daha önce bu kadar ilgilenmemişlerdi çekirdeklerimle.

Kalktım.

Canım sıkılmış olarak eve döndüm.

Torunumla sevgilisi kapının önünde oturuyorlardı. Barışmışlar besbelli! Onlara ölüm konusunda birkaç şey söylemek istedim:

"Ölmek, bitmek değildir!

Bilir misiniz, öldükten sonra, insanın tırnakları ve vücudundaki, başındaki tüyler ve kıllar uzamaya devam eder!

Bilir misiniz, ölümü yaklaşan insan, önce, görme yeteneğini yitirir! Gözleri matlaşır. Onun öleceğini buradan anlayabilirsiniz!

Bilir misiniz, ölmeden önce insan birtakım şeyleri yaşar! Yaşayamadıkları için pişmanlık duyuyorsa, o insan, hayatını sevememiş demektir!

Bilir misiniz, insan ancak ve ancak unutulunca ölür!"

Daha çok küçükler! Nasılsa öğrenecekler!

— Sevişirken prezervatif kullanmayı unutma oğlum! dedim torunuma.

Önce, şaşkın şaşkın yüzüme baktılar. Sonra, kız ağlayarak koşmaya başladı. Torunum da arkasından gitti.

Keyfim yerine gelir gibi oldu.

Biraz dinlenebilsem diyorum!

— Baba, annemi sahiden sevmiş miydin?

Buyrun iç dökümüne!

— Bu nereden çıktı?

— Âşık mıydın?

— Evet. Durduk yerde, nereden geliyor bu sorular aklına?

— Albümü düzenlerken düğün fotoğraflarınız geçti elime. Baksana!

Fotoğrafı uzatıyor.

Siyah beyaz fotoğrafta karım beyazlar içinde, ben karalar giymişim. Gelinlik ve smokin. Camlı bir kapının önünde dururken çekilmiş fotoğrafımız. Genciz. Gülerek birbirimizin gözlerine bakıyoruz. Bir gece önceki sevişmenin tadı damağımızda kalmış. Gözlerimiz ışıl ışıl. Biz birbirimizi sevmişiz.

— Sen bir kaza neticesi doğmuştun, biliyor musun? dedim.

Dudakları titremeye başladı.

— Annenin, ağabeyine hamile kalması bilinçli seçimimizdi; ama, açıkçası sen, prezervatif kullanamayacak kadar yorgun olduğum bir gecede düşüverdin ananın dölyatağına!

Gözleri yaşarmıştı.

— Bunu daha önce niye söylemediniz bana?

— Çünkü, daha küçüktün!

— Yemek yanıyor. Bir kontrol edeyim.

Eliyle yüzünü kapayarak mutfağa gitti.

— Ne yemek var? diye seslendim.

Hıçkırığın ardından, boğuk bir ses geldi içeriden:

— Kuşkonmaz.

— Öö!

Fotoğrafa baktım. Sararmışız!

Siyah beyaz bir filmdi.

Genç adamla sevgilisi peşlerindekilerden kaçıp bir mağaraya sığınmayı başarmışlardı. Ancak, asıl zorluk bundan sonra başlıyor. Uyumamaları gerekiyor. Uyudukları takdirde, o çevreye bırakılmış olması muhtemel birtakım tohumlar, onların şekillerini alıp, duygusuz, duyarsız insan taslakları olarak ortaya çıkabilir. Zaten, bütün olayların başlangıcı, bu tohumların o küçük kasabada ortaya çıkmasıyla gerçekleşmişti. Kocaman tohumlar, uyuyan insanların şekillerine bürünüyor, sonra da o insanların hayatlarını sürdürüyorlardı. İnsan taslağı olan anneler ve babalar, uyuyan çocuklarının odalarına da bu tohumlardan yerleştiriyor, onları insan taslağı çocuklara çeviriyorlardı. Olayı öğrenen genç adamla sevgilisi, çevre kasabalardaki halkı ve bütün dünyayı uyarmak için harekete geçiyorlardı. Ancak, duygusuz, duyarsız, ama akıllı insan taslakları, onların peşine düşüyorlardı. Sığındıkları mağaranın çevresinde bir keşif gezisine çıkıp normal insanları bulmayı hedefleyen genç adam, sevgilisine uyumaması için yalvarıyor. Sevgilisi de söz veriyor; ama çok yorgun! Keşif gezisine çıkan genç adam, peşindekilerin yaklaştıklarını görüyor, sevgilisini uyarmak için mağaraya dönüyor. Sevgilisine sarılan genç adam, kaçmaları gerektiğini söylüyor. Ancak kadın, genç adamın kolundan tutup avaz avaz bağırarak, mağarada olduklarını peşindekilere duyurmaya çalışıyor. Genç adam, sevgilisinin artık o eski kadın olmadığını, kendini uykuya teslim ettiğini o saat anlıyor. Peşindekilerin ellerinden son anda sıyrılıp kaçmayı başarıyor. Bu arada, o tohumları büyük kamyonlara doldurup çevre kasabalara göndermeye başlayan insan taslakları, genç adamı durdurmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Genç adam ise can havliyle otoyolda bir polis otomobilini durdurmayı başarıyor. Şerifin ofisinde yetkililere, olan biteni anlatıyor. Yetkililer inanmaz gözlerle ba-

kıyorlar genç adama. Uyanık adamlar inanmazlar tabiî ki! O sırada, telsizden bir kaza haberi geliyor. Genç adamın kaçtığı kasabadan yola çıkan kamyonlardan biri devrilmiş, kamyonun içindeki tohumlar otoyola yayılıvermiş. Bunu duyan şerif, şaşkın şaşkın genç adama bakıp, telsizle, o kasabadan yola çıkan bütün kamyonların durdurulmasını, bölgedeki diğer şeriflere de haber verilmesini emrediyor adamlarına. Genç adamın yüzünde huzur dolu bir gülümseme var. Film, tamamen bir rastlantı sonucunda, şerifin tehlikenin varlığına inanmasıyla sona eriyor.

Amerikan filmiydi.

Filmin sonunda, damadım dünyada böyle tohumlar bulunmadığını söyledi, kızım ise böyle bir değişimin mümkün olmayacağını. Torunum üçümüze birden bakıp bu filmin, onların dedikleriyle hiçbir ilgisi olmadığını, bambaşka bir şeyi anlattığını söyledi.

Bu çocuk beni şaşırtıyor.

Bazen!

Akşam yemeğinden sonra, zaten, zorla izlemiştim filmi. Odama gidip uyudum.

Oradaydı!

Yine, gözlerini kuğulara dikmiş, neler olduğunu asla çözemeceğim düşüncelere dalmıştı.

— Günaydın!

— Nerede kaldın?

— Geldim ya işte!

Yanına oturdum. Sanki, buluşmaya zamanında gelmeyen benmişim gibi davranıyor!

— Çekirdek vermeyecek misin?

Kesekâğıdını uzattım. Küçük avcuna çekirdek doldurdu.

— Sen, dedemize benziyorsun.

— İyi bir adam mıydı bari?

— İyiydi.

— O zaman memnun oldum.

Çekirdekleri yere attı birdenbire.

— Tuzlu bunlar! Hiç sevmem tuzlu çekirdeği!

— Bir daha tuzsuz çekirdek alırım.

— Al!

Bir süre konuşmadan oturduk. Sessizliği o bozdu:

— Bu hayvanların yirmi iki ya da yirmi üç tane boyun omuru vardır, biliyor musun?

— Öyle mi?

— Onun için, böyle uzun boyunları var. Bir de, bunlar, ölmeden hemen önce, çok güzel bir şarkı söylerlermiş. Duyan kişi hayran kalırmış.

— Sen hiç duydun mu şarkıyı?

— Hayır, ama merak ediyorum.

— Fazla meraklı olmak iyi değildir! dedim gülümseyerek.

Taşı gediğine koyduğuma emindim, ama o, hiç oralı değil!

— Daha önce de defalarca geldim buraya. İyi ki o zamanlarda görmemişim seni!

Sonra, elimdeki kesekâğıdını alıp suya fırlattı. Şaşırmıştım. Kuğular bir hamlede kesekâğıdını parçalayıp önce çekirdekleri, ardından da kesekâğıdını yuttular.

— Ne güzel bir görüntü; öyle değil mi? dedi anlamlı anlamlı gülümseyerek.

— Öyle!

— Kuğular, sessiz, tutsak, aptal, densiz kuğular nasıl da bitirdiler yiyeceklerini! Onların şarkı söylediklerini duymak istiyorum, hem de çok!

Öfkelenmişti. Nedenini anlamam mümkün değil! Onu rahatlatmak istedim:

— Gazoz.. içer misin?

— Hayır! Sonra, ilaç filan koyarsın içine. Neme lazım!

Açık sözlüydü!

— Yanımda ilaç yok. Olsa bile senin gazozuna koymazdım! dedim.

Biraz daha oturduk. Bir ara, onun burnunu çektiğinin farkına vardım. Yüzümü ona çevirdim.

— Ağlıyor musun?

Gözlerinden yaşlar akıyordu.

— Hayır. Gözlerime toz kaçtı.

İşlemeli mendilimi cebimden çıkarıp uzattım. Alıp gözlerini sildi.

— Ah, bu sessiz kuğular! Hiçbir insan aldırmaz onlara. Herkes bakıp geçer. Arada durup sevgi gösterirler; ama, hepi topu bu! Oysa, ne facialar yaşanır burada! Bu kuğular var ya, bunlar, ömrümü günümü yediler!

— Hani ağlamıyordun?

İşlemeli mendilimi havuza fırlattı. Kuğular mendil için kapıştılar. En iri görüneni, iki hamlede mendilimi diğerlerinin gagalarından kapıp yutuverdi.

— Ağlamıyorum tabiî! Artık kalkayım!

— Nereye?

— Eve! Akşama kuşkonmaz pişireceğim. Vaktinde hazırlamazsam, dünyada yetiştiremem.

Kuşkonmazı duymazlıktan gelmeye çalışarak gülümsedim:

— Tekrar... gelecek misin buraya?

— Bilemiyorum. Yine de, sen her ihtimale karşı, tuzsuz çekirdek al!

Gitti.

Keyifli bir gündü. Islık çalmaya başladım.

Keşke, ona o gün söyleseydim: faciaları yaşayanlar insanlardır!

Unutmak için ne kadar çaba harcamıştım!

Boşuna olduğunu, unutamayacağımı bildiğim halde, durmaksızın, geçmişimin bir bölümünü silmeye çabaladım.

İnsan, gerçekten de, geçmişlerinin toplamı mıdır?

Boşuna!

Bulmacaya benzeyen dev binada, sıradan bir iş günü daha bitmek üzeredir. Görevli, elindeki listeyle, o günün son getirilen cesetlerini kontrol etmek için zeminin altındaki üçüncü kata iner. Listede, ölen kişinin yaş grubu, vücut ölçüleri, ölüm nedeni konusunda birçok şık bulunmaktadır. Cesede bakılıp gerekli incelemeler yapıldıktan sonra, listedeki soruların altında yer alan şıklardan birer tanesi işaretlenecektir. Ölüm nedeni ile ilgili sorunun altında, biri haricinde, akla gelebilecek bütün ihtimaller yazılmıştır. Eksik olan ihtimal 'c i n a y e t'tir.

O gece, dört ceset getirilmiştir. Görevli, üç cesetle ilgili bütün incelemeleri yapıp gerekli şıkları işaretler. Dördüncü cesedin başına geçtiğinde ise kalakalır. Bu, oğlunun cesedidir. Şakağında bir kurşun yarası!

Adam durur!

Sanki zaman durur!

Adamın damarlarında alev yürümektedir.

Ağlanmaz!

Gerekli bütün incelemeler yapılır. Ölüm nedenine geldiğinde bütün şıkları sanki ilk kez okuyormuşçasına dikkatle inceler. Sonra, kurşunkalemle 'i n t i h a r' şıkkının yanındaki kutuya bir çentik atar. Belgeleri hazırladıktan sonra, odasına gidip istifa mektubunu yazar.

Adam öldürülmekten korkar!

Karısının ve kızının öldürülmesinden korkar!

İnsanların öldürülmesinden korkar!

İstifa mektubunu yırtar.

Adam ağlar!
İnsan ağlar!
Bir fotoğraf neler anlatır, neler hatırlatır!
Kızım, ağabeyisinin kumsalda, güneş altında uyurken çekilmiş fotoğrafını masamın üstünde unutmuş!
Bütün gece uyuyamadım.
Sabahın ilk ışıklarıyla dalmışım!

Ölmekte geç mi kaldım?
Ölmekten geç mi kaldım?
Geç kalmış bir ölüm mü benimki?
Ölüm mü bana gecikti, yoksa ben mi ölüme geciktim?
Nedir bu yıpratan, yenilmez, tiksinti verici, tekinsiz, sinsi, kahrolası, değerbilmez, aşağılık ölüm?
Payıma düşen acıdan ne kadar fazlasını yaşadım?
Kâbusun bu kadarına da pes doğrusu!

Yataktan doğrulup, kapıdan bana bakan maskeye dikkatle baktım.

— Korkutamadın işte! dedim.

Boğuk bir hıçkırık duydum, maskenin ardından gelen.

— Senin yüreğin yok mu? dedi maskeli torun.

Bazen ne güzel sorular sorarlar, şu çocuklar!

— Olmaz olur mu? Bende bir yürek var, tam bu kadar!

Kollarımı iki yana açıp gülümsedim.

— Kahvaltı hazır! dedi maskeli torun ve hıçkırarak içeriye kaçtı.

Fotoğraf masanın üstünde değildi!

Orada yoktu!

Banka oturup tuzsuz kabak çekirdeği yemeye başladım.

Benden başka kimse de yok kuğuların bölümünde.

Gelecek mi?

İri bir kuğu, yavrusunu suya itmeye çalışıyor. Yavru kuğu direniyor. İri kuğu daha güçlü olduğu için üç-dört darbeyle yavrusunu suya sokuyor. Yavru suya girdiğinde, sanki az önce girmemek için direnen kendi değilmiş gibi, keyifle yüzmeye başlıyor.

Aniden, tanıdık bir yüz görüyorum karşıda. Havuzun öbür yanından kuğuları izleyen bu adamı nereden tanıdığımı bir türlü çıkaramıyorum. Sessiz kuğuların bütün hareketlerini en ince ayrıntılarına kadar izleyip beynine nakşediyor sanki. Arkasındaki bankta oturan yaşlı bir adamla kadına dönüyor "Tamam!" dediğini işitiyorum. Yaşlı çift el çırpıyor. Genç adam, birdenbire değişmeye başlıyor. Vücudu hantallaşıyor, hareketleri sarsaklaşıyor, gözleri boş boş bakmaya başlıyor. Genç adam yürümeye başladığında, onun, artık bir sessiz kuğu olduğunu görüyorum. Bu sessiz kuğu, havuzun çevresinde dolanıyor, diğer kuğuların yanına sokuluyor. Kuğular pek ilgilenmiyorlar bu yeni konukla. Herkes kendi halinde! Yeni kuğu, ayağını kanatlarının arasına getirip dinlenmeye başlıyor. Karşıdaki yaşlı adamla kadın kıkır kıkır gülüyorlar. Yeni kuğu biraz dinlendikten sonra bana doğru geliyor. Çekirdek uzatıyorum. Gagasına alıyor, başını arkaya atıp yutuyor çekirdekleri. Başını dizlerime sürtüyor. Teşekkür ediyor olmalı!

— Sessiz kuğu böyle teşekkür etmez! diyorum.

Gülümsüyor. Yeni kuğunun genç adama dönüştüğünü görüyorum. Ayağa kalkıyor.

— Uyardığınız için sağ olun! Dikkat etmemiştim! diyor.

— Daha önce kimsenin böyle bir şey yaptığını görmemiştim.

— Size teşekkür ettiğini mi?

— Hayır. Durduk yerde kuğuya dönüştüğünü!

Aniden, şapkam başımdan fırlayıp yere düşüyor. Genç adam eğilip şapkayı alıyor, uzatıyor bana.

— Şapkanızı düşürdünüz beyefendi!

— Sağ olun!

Şapkayı alıp, başıma takıyorum.

— Tutsak kuğular sizce mesutlar mı?

— Bilmem! Ancak, bu durumdan şikâyetçi olmadıkları kesin!

— Niye?

— Bunun çok çeşitli yanıtları olabilir.

— Nasıl?

Sıkıntıdan başımı eğip şıkları sıralamaya başladım:

— Örneğin, a) Alışmışlardır, b) Kolaylarına geliyordur, c) Başka seçenekleri kalmamıştır, d) Farkında değildirler, e) Hoşlarına gidiyordur, f) Onlar da başkalarının tutsak olduklarını düşünüp rahatlıyorlardır, g) Belki de size göre tutsaktırlar, ama kendilerine göre tutsak değildirler, h) Bütün bunların dışında kalan nedenleri olabilir.

Başımı kaldırdığımda, ne genç adam vardı karşımda, ne de bankta oturan yaşlı adamla kadın!

Genç adam kimdi?

Cüce kadın neden gelmedi?

Çekirdeklerim neden çabuk bitti?

İnsanlar neredeler?

Yaşasın!

Torunumla sevgilisi kapının önünde el ele vermiş, oturuyorlar.

Beni görünce irkiliyorlar.

Yavaş yavaş onlara doğru gidiyorum.

— Merhaba çocuklar. Nasılsınız? diyorum.

Aptal aptal sırıtmaya başlıyorlar.

Kız, gözlerime sevgi dolu gözlerle bakıyor:

— Merhaba efendim. Teşekkür ederim. Siz nasılsınız?

— İyiydim. Sizi görünce daha iyi oldum.

Hâlâ tedirginler! Torunuma dönüyorum:

— Bu kızla oynaşacağım diye yemeğe geç kalma, olur mu? Biliyorsun, yemek de seks kadar gereklidir insan hayatında!

Her zamanki olay tekrarlanıyor: Kız ağlayarak kaçar, oğlan peşine düşer.

Şimdi, daha iyiyim.

Yalnız, biraz dinlenebilsem!

Damat, akşam yemeğinden önce, böcek yiyen bitkilerden söz ediyor. Bu bitkilerin çok güzel ve renkli çiçekleri olurmuş. Çiçeklerin üst kısmı dudak biçimindeymiş. Bu dudağın iç kısmında ise bir çeşit yapışkan sıvı bulunurmuş. Sıvının kokusunu alan böcek, yavaş yavaş dudakların arasından, çiçeğin içine girermiş. Böcek girer girmez de, çiçek dudaklarını kapatırmış. Yapışkan sıvının içine düşen böcek –tıpkı, bataklığa düşüp, hareket ettikçe, çamurların içine gömülen bir insan gibi– yavaş yavaş sıvının içine gömülürmüş. Çiçek, yuttuğu böceği sindirene kadar, dudaklarını açmazmış.

Şu dünyada neler var!

Damadımın bu nedensiz ve iç açıcı açıklamasından sonra akşam yemeğini yedik. Daha doğrusu, damadım yedi. Torunum, kızım ve ben seyrettik.

En acımasız olanı hangisidir?

a) Doğa
b) İnsan
c) Kültür.

Yanıtlarını bilemediğim bir yığın soru var. Tıpkı, sorularını bulamadığım bir yığın yanıtın olması gibi bir durum bu!

Torunum benimle konuşmuyor.

İyiyim, iyiyim!

Cüce kadın asık suratlıydı o gün:

— Bu kenti, hayatı, insanları, salak kuğuları, hayvanat bahçesini sevmiyorum!

— Üçüncü defadır aynı şeyi söylüyorsun!

— Daha da söyleyeceğim! Sevmiyorum işte!

Kuğular hareketlenip bir araya toplandılar. Az sonra, bu toplanmanın nedenini öğrendik. Hecin devesi, elinde sopasıyla kuğuların arasına daldı. Sopayı rasgele savurmaya başladı. Kuğular tıslayarak suya atladılar. Cüce kadın şaşkın şaşkın izliyordu olanları. Hecin devesi bağırmaya başladı:

— Hareketsizlikten gebereceksiniz beyinsizler! Canlanın, kıpırdayın!

Cüce kadın kesekâğıdını elime verip hecin devesinin yanına gitti. Adam dönüp ona baktı. Kadın eliyle eğilmesini işaret etti adama. Adam kadına doğru eğilince, kadın önce adamın kulağına bir şeyler fısıldadı; sonra da, olanca gücüyle bir tokat patlattı adamın yanağına. Hecin devesi yanağını ovuşturarak kös kös kuğuların yanından ayrıldı. Cüce kadın gelip yanıma oturdu.

— Ne yaptın ona?

— Tokat attığımı görmedin mi?

— Gördüm de, inanamadım! Kulağına ne söyledin?

— Onun gibileri korkutacak bir şey söyledim.

— Nedir o?

— Eğer bir daha o tutsak hayvanlara vurursa, onu lanetleyeceğimi söyledim.

Güldüm. Bir süre konuşmadan oturduk.

— Onlar ölmeden önce çok güzel bir şarkı söylerlermiş, dedi.

— Daha önce de söylemiştin bunu.

— Yok canım, söylememişimdir!

— Söylemiştin. Üstelik, sonra da, o şarkıyı duymak istediğini söyledin!

— Hayır, onu birazdan söyleyecektim. Ne tuhaf adamsın! Sanki kafamdan geçenleri okuyorsun!

Bu kadının kafası biraz karışıktı.

Toparlanıp gitmeye hazırlandı.

— Gelecek misin... tekrar?

— Gelebilirim de, gelmeyebilirim de! Seninle hoşbeş etmek beni rahatlatıyor. Hoşça kal!

— Görüşürüz. Bekleyeceğim!

Biraz yürüdükten sonra aniden durdu, bana döndü ve seslendi:

— Hayatı seviyor musun?

— Anlamıyorum, ama seviyorum... galiba!

Büyük konuşmuştum yine!

Gülümsedi, arkasına dönüp yoluna devam etti.

Kuğular çoktan havuzun çevresine yayılmışlardı.

Of, sessiz kuğular, tembel kuğular! Toplanın da hep birlikte yüzün!

Hep birlikte!

Masanın üstünde karımın bir fotoğrafını buldum.

Canım, tıpkı ölümünden az önceki gibi gülümsüyor!

Hayat kadar acımasız ve gülünç bir şey daha tanımadım ben!

Fotoğrafı öptüm ve arkasını çevirdim.

Yetmiş yıl çok uzun!

Ne tuhaf bir yaş bu: İntihar için geç kalınmış, hayat için az bir şey kalmış, ölüm için tedirginlik bir yana bırakılmış, geçmiş için teslim alınmış, boşluğa yazılmış.

Oğlumla karım öldüler, kızım da büyüdü.

Sahi, kızımın mesleği neydi?

Sevgili torunum, soyumun geleceği!

"Günü gelince, dostluk adını verdiğiniz ilişkileri bitirmeyi bilmek gerektir. İnsan, sınanmalardan yorgun düşüyor. Hele de dostluk denilegelen bir üstünlük kurma savaşı olarak ortaya çıkıyorsa, hele de karşınızdaki insanın işine yaradığınız zamanda ve koşullarda, o kişi için abartılı bir değer ve önem taşımaya başlıyorsanız, hele de bu durumun ayırdında olduğunuzun farkına varan karşınızdaki kişi, sizi bu durumun göründüğü gibi olmadığına inandırmaya çalışıyorsa, hele de olan biteni göre göre göz yumuyorsanız bunlara, bunun sonucunda da kendinize olan saygınızı yitiriyorsanız, hele de o dostlarla oynadığınız birtakım oyunlarda bütün olumsuz düşünceler şaka, mizah, nükte görünümlerinde bire bir aslını yansıtacak biçimde ortalık yere söyleniyorsa, hele de paylaştığımız birtakım şeyleri sırf boşluktan, karşınızdaki kişiyle paylaştığınızın ayırdına varıyorsanız, hele de başka insanlar, başka yerlerde kendi dostları ve dostlukları veya sizin için aynı şeyleri düşünüyorlarsa, hâlâ 'Kurtsuz kiraz yoksa, ya hiç yemeyeceksin ya da kurtlusuna razı olacaksın,' demeniz mümkün olabilir mi?

Olabilir, tabiî! Başka bir yol bulan varsa, beri gelsin!

Dostluklar sürecektir!

Ne olursa olsun, sonuçta, bütün bu düşünceler mutlaka bir şey bırakır bize. Yüreği ve beyni sinsice kemiren, uyandırılmayı bekleyen, uyandığı an, kendini damıtarak insanın gözlerine yerleşiveren bir şeydir bu:

burukluk."

Tabiî ki güldüm!

Deneme türünde her zaman başarısız olmuşumdur!

Sıradan şeylere üzülüp, sevinip, sıradan şeyleri yazmışım gençliğimin dökümlerine.

Şimdi ise bir şeyden eminim: bütün yüklemler eylem kaybına uğrayınca, insan da, tutarsızlıkların birbirlerine kavuştukları katlanmış bir kâğıttan başka bir şey değildir!

Biraz dinlensem, diyorum, sonra.

Kâğıt destesini üçüncü çekmeceye iteleyip uyudum.

Sabahleyin, fotoğrafın yerinde yeller esiyordu.

Sessiz kuğuları toplu halde yüzerlerken görmeliyim!

Damadım, sürekli doğanın muhteşemliğinden, insanın onu yok etmeye çalışmasının gelecek açısından büyük sakıncalar yaratacağından bahsediyor.

Sıkıntı veren bir sabah bu!

Torunum atılıyor, birden:

— Dede, sevgilim sana bir şey sormamı istedi. Sorabilir miyim?

— Tabiî.

— Büyükannem sana onca yıl nasıl dayanmış?

Gülümsedim. Kızımla damadım, gözleri ateşler saçarak bakıyorlardı oğullarına.

— Biz âşıktık. Âşıklara bu tür sorular sorulmaz! Eğer, o kız da sana gerçekten âşıksa, sana dayanacaktır.

Torunumun gözleri yaşardı.

Evden çıkarken, üçünün de ses çıkarmadan oturduklarını gördüm.

— Hoşça kalın! dedim.

Karşılığını beklemeden, kapıyı çektim.

Kesekâğıdı elimden yere düştü.

Hayvanat bahçesinin sessiz kuğuların bulunduğu bölümünde büyük bir sessizlik hüküm sürüyordu.

Sessiz kuğular havuzun çevresinde yatıyorlardı.

Durumlarında bir tuhaflık vardı.

Kuğuların çevresinde gezinmeye başladım.

Hiçbiri hareket etmiyor.

En yakınımda yatan kuğuya yöneldim.

Hayvanın gövdesi kaskatıydı.

Gagasının kenarında yeşilli-sarılı köpükler vardı.

Uzun boynunu sağ kanadının üstüne yerleştirmişti.

Diğer kuğular da sessiz sedasız yatıyorlardı.

Sessiz kuğular, böyle uyumazlar!

Bu, olsa olsa...

Bankıma doğru yürüdüm.

Bankın sırt dayanacak yerine bir kâğıt yapıştırılmıştı.

Çekip çıkardım kâğıdı.

Kargacık burgacık bir yazı vardı kâğıdın üzerinde:

"Bunlar şarkı söylemediler!"

Notu cebime soktum.

Sessiz kuğuların bölümünden çıkarken kesekâğıdını da aldım.

Tuzsuz çekirdek yiyerek sokaklarda gezindim.

Sokak adlarının bir önemi yoktu!

İnsan, ancak zamanla anlayabiliyor ki, bir şey, yalnızca bir başka şeyi işaret etmez.

Bir şey, birçok şeyi işaret eder, o birçok şey de, başka birçok şeyi.

Sonuçta, bir şey, birçok şey arasındaki yerini alır ve bir daha da bir şey olamaz!

Sessizdiler, tutsaktılar, şarkı söylemiyorlardı, umursamıyorlardı.

Aymaz, aylak, avunmuş, arsız, anlaksız, aldırışsız, albenili, ağılı,

bozguncu, bilgiç, bezgin, bedbaht, beceriksiz, bakarkör, bahaneci, bağımlı,

cüretkâr, cilveli, cırlak, celalli, cazgır, cakalı, cahil, cafcaflı

kuğular!

Eve döndüğümde, torunumla sevgilisinin kapının önünde oturduklarını gördüm. Gülümseyerek yanlarına gittim. İrkildiler.

— Merhaba gençler!

İkisi bir ağızdan karşılık verdi:

— Merhaba!

Kıza döndüm:

— Kızım, buraya bir süre daha gelmeye devam edersen, korkarım, annenle baban sana bekâret testi yaptırır!

Torunumun gözleri çakmak çakmaktı. Kız gülümseyerek beni yanıtladı:

— Sizin kuştan ne haber?

İçimi büyük bir sevinç kapladı. Hayatı öğreniyorlardı nihayet.

İkisinin de saçlarını okşadım. Eski bir şarkıyı mırıldanarak merdivenleri tırmandım.

Akşam yemeğinden önce güzel bir şekerleme yapmalıyım!

Yarın da doğum günüm.

Umarım, yetmiş bir kendinden önceki yetmişten daha iyi olur!

Umarım...

Umarım...

Umarım...

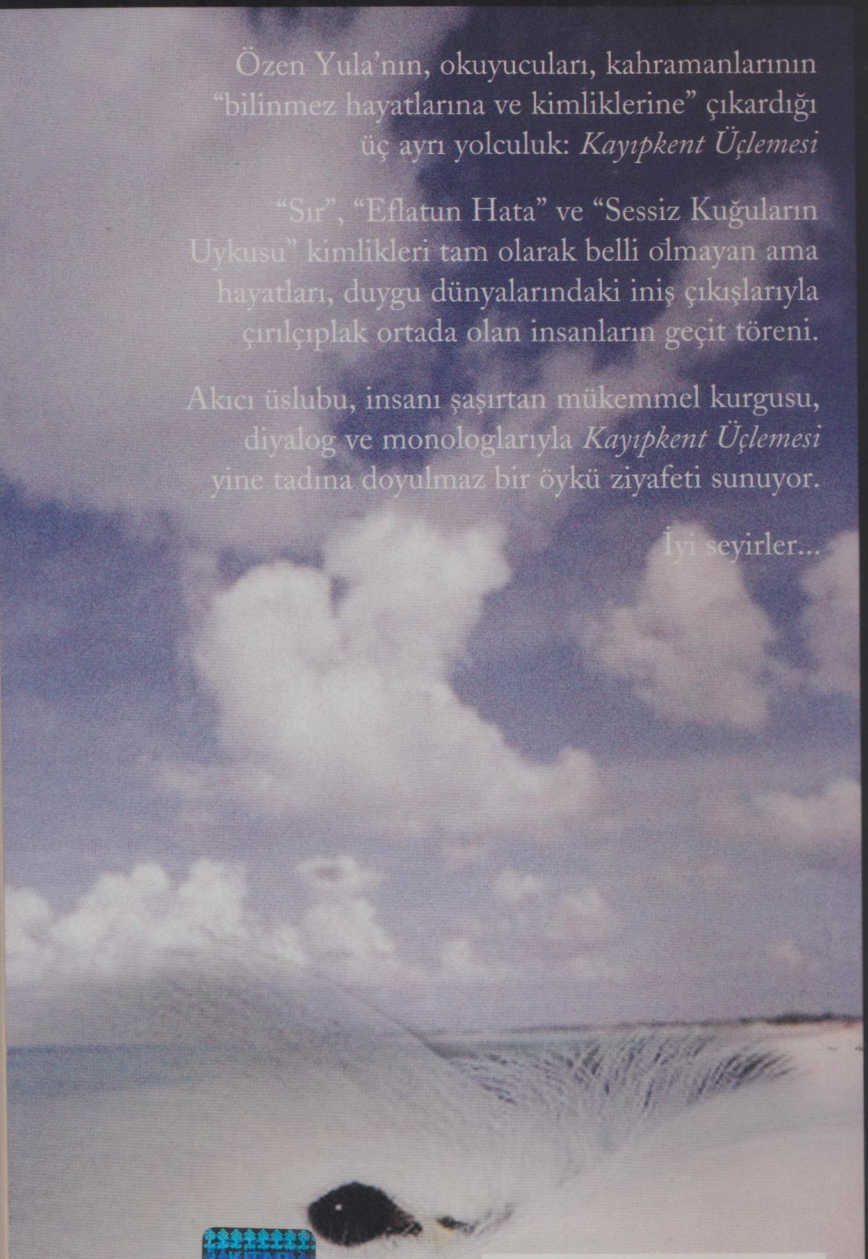
Nisan - Haziran 1994

Özen Yula'nın, okuyucuları, kahramanlarının "bilinmez hayatlarına ve kimliklerine" çıkardığı üç ayrı yolculuk: *Kayıpkent Üçlemesi*

"Sır", "Eflatun Hata" ve "Sessiz Kuğuların Uykusu" kimlikleri tam olarak belli olmayan ama hayatları, duygu dünyalarındaki iniş çıkışlarıyla çırılçıplak ortada olan insanların geçit töreni.

Akıcı üslubu, insanı şaşırtan mükemmel kurgusu, diyalog ve monologlarıyla *Kayıpkent Üçlemesi* yine tadına doyulmaz bir öykü ziyafeti sunuyor.

İyi seyirler...

KİTAP
T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SKB 217157 USY

ISBN 975-08-1113-5
9 789750 811135
10 YTL